

Riksdagens protokoll

2010/11:82

Tisdagen den 5 april

Kl. 13.00 – 16.01
18.00 – 19.38

Protokoll
2010/11:82

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 28, 29 och 30 mars.

2 § Meddelande om val

Andre vice talmannen meddelade att val till Valprövningsnämnden skulle äga rum *onsdagen den 6 april*.

3 § Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 7 april kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Försvarsminister Sten Tolgfors (M), statsrådet Nyamko Sabuni (FP), kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M), statsrådet Birgitta Ohlsson (FP) och statsrådet Stefan Attefall (KD).

4 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

Andre vice talmannen meddelade att debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum *onsdagen den 13 april kl. 13.00*. Ett meddelande om debatten hade delats ut till riksdagens ledamöter.

5 § Svar på interpellation 2010/11:267 om frivillig ursprungsmärkning på färskt och fryst kött från får, get, gris och fjäderfä

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Pyry Niemi har frågat mig på vad regeringen grundar ställningstagandet att det ska införas frivillig ursprungsmärkning av fryst och färskt kött från får, get, gris och fjäderfä. Pyry Niemi förespråkar obligatorisk ursprungsmärkning och anser att konsumenterna därigenom får möjligheter att välja bra produkter i livsmedelsdiskarna och att obli-

gatorisk ursprungsmärkning är en garant för att skapa konkurrensfördelar för de svenska producenterna.

Ursprungsmärkning är ett användbart verktyg för att livsmedelsproducenter och detaljhandel ska kunna underlätta för konsumenter att göra aktiva val. Regeringen förespråkar därför en frivillig ursprungsmärkning. Ett frivilligt system kräver inget omfattande regelverk och blir därför också mindre kostsamt än ett obligatoriskt system för producenter såväl som konsumenter. Därmed ligger det i linje med regeringens regel-förenklingsarbete.

På EU-nivå pågår det diskussioner om utökad obligatorisk ursprungsmärkning. Europaparlamentet ställer långtgående krav på detta samtidigt som kommissionen och flera medlemsländer stöder denna linje. Mot den bakgrunden röstade Sverige ja till rådets gemensamma ståndpunkt om utvidgad obligatorisk ursprungsmärkning för färskt, kylt eller fryst kött av gris, får, get och fjäderfä.

Sverige lämnade samtidigt in en röstförklaring tillsammans med Danmark, Nederländerna, Spanien och Tyskland. Röstförklaringen pekade på de negativa konsekvenser som en obligatorisk ursprungsmärkning medför, bland annat genom ökade administrativa och ekonomiska bördor för aktörer på den inre marknaden såväl som i tredjeland. Behovet av en konsekvensanalys innan ett beslut fattas i denna riktning belystes också.

Det är med dagens regler obligatoriskt att ange ursprunget om ett utelämnande av uppgiften gör att konsumenten blir vilseledd. Det är tillåtet att frivilligt ange ett livsmedels ursprung under förutsättning att informationen är korrekt och konsumenten inte blir vilseledd.

Många livsmedel är redan märkta med ursprung i linje med den branschöverenskommelse som funnits sedan 2002 för hur en frivillig ursprungsmärkning av livsmedel ska utformas, eftersom producenterna anpassar sig till konsumenternas efterfrågan. Förra veckan meddelade också detaljhandeln att de tillsammans med LRF, Svenskt Kött och Scan kommit överens om att svenskmärka sina produkter, ända ned på charkuterinivå. Detta gläder mig. Det är positivt att branschen använder sig av frivillig ursprungsmärkning för att tillgodose konsumentens behov av verktyg för att välja produkter.

När Pyy Niemi skriver att obligatorisk ursprungsmärkning ska ge tydligare alternativ för konsumenterna att välja nyttiga och bra produkter vill jag bara poängtera att ursprungsmärkning inte handlar om säkerhet. Alla livsmedel på marknaden ska vara säkra, och för att säkerställa detta har EU bland annat ett välutvecklat larmsystem för att upptäcka livsmedel på marknaden som trots allt inte är säkra. Dessa tas bort från butikshyllorna eller tidigare i hanteringen.

Vi kommer förhoppningsvis snart att ha ytterligare produkter med frivillig ursprungsmärkning i Sverige genom initiativ som branschen tar. Detta applåderar jag och tror att det är något som både konsumenterna och producenterna uppskattar. Jag följer fortsatt med stort intresse frågan och de initiativ som branschen tar.

Anf. 2 PYY NIEMI (S):

Herr talman! Först vill jag tacka statsrådet för svaret på min interpellation.

Politik är grunden för samhällsutvecklingen. Demokrati handlar om att kanalisera olika människors viljor till det bästa för så många som möjligt. Politiken kan aldrig bli hundra procent rättvis, men ambitionen att alltid sträva efter detta är varje politikers skyldighet. Politiker som inte vill eller vågar blir ofta bortglömda och marginaliserade. En politiker som visar mod, ibland på gränsen till övermod, driver på och får saker gjorda – inte alltid rätt för sin tid men oftast väldigt vettigt i en framtid.

Barack Obama är en modig politiker. Han har som president i USA beslutat om många och vettiga reformer, inte minst sjukvårdsreformen. Även om den har sina brister är det ett uttryck för politiskt mod, där republikanerna stretar emot med näbbar och klor.

Obama har också fattat ett beslut om att införa obligatorisk ursprungsmärkning av kött, ett historiskt beslut i USA som kanske inte uppmärksammas av så många men ändå av tillräckligt många för att symboliken ska vara tydlig. Redan i dag rekommenderar USA:s livsmedelsmyndighet FDA – Food and Drug Administration – ursprungsmärkning av kött. Men nu införs en lagstiftning om att ett system för spårbarhet av köttets ursprung införs i USA. Kravet på ursprungsmärkning omfattar allt kött som säljs i USA, även det importerade.

I Sverige kräver konsumentorganisationerna Sveriges Konsumenter och Vi Konsumenter att ursprungsmärkning av kött ska bli obligatorisk även här hemma. De vill även att kravet också ska omfatta färdigrätter i butik och på restaurang. Obligatorisk ursprungsmärkning handlar om mer än bara märkningen. Det är ett framsynt sätt att skapa nya tydliga villkor för primärproducenter, livsmedelsproducenter, livsmedelshandlare och konsumenter.

Herr talman! Varje steg mot ökad spårbarhet ger mindre utrymme för tolkningar, missgrepp och missförstånd. Det skapar också en större dialogyta mellan konsumenter och producenter. När dioxinskandalen uppdagades i Tyskland blev frågan än mer aktuell, inte minst ur ett konsument- och primärproducentperspektiv. När medier rapporterar negativt blir försäljningen direkt påverkad. Samtidigt återkommer alltid livsmedelshandlarna med förnyade lågpriskampanjer och lockpriser för att bli av med större partier av kött, vilket dess värre också lockar konsumenterna att göra inköp trots att det finns brister i kontrollerna bakåt i produktledet.

Ta exemplet med grisläskningen. I många andra EU-länder blandas antibiotika rent förebyggande i fodret och vattnet till djuren. Det finns ett grundläggande syfte med detta, nämligen att få friska djur i en dålig miljö. Friska djur i en dålig miljö är ingen bra garanti för konsumenterna. Den dåliga miljön i sig är annars en grund för fler sjukdomar och infektioner. På sikt leder detta till antibiotikaresistens. Vid många storskaliga djurproduktioner i andra EU-länder har det skett en ökning av resistent sjukdomsframkallande bakterier som campylobacter, salmonella och även multiresistenta stafylokocker. Sjukhussjukan har alltså ökat, både i motståndskraft och i kvantitet. På sikt är detta ett tydligt folkhälsoproblem.

Trots att de sjukdomsframkallande bakterierna oftast dör vid tillagning är ändå riskerna för konsumenterna fortsatt stora. Om grisarna är friska och inte har symptom men samtidigt bär på bakterier som är alltmer motståndskraftiga ställs det ännu större krav på god tillagningshygien

och så vidare. Var går gränsen för detta? Vilka krav måste konsumenterna uppfylla? De livsmedelshandlare som infört frivillig kontroll av ursprunget har all heder av detta, men hur ska vi kunna styra upp konsumentbeteendet när det inte finns några tydliga regler och frivilligheten ändå baseras på godtycklighet?

Jag ställer frågan till landsbygdsministern: Varför är det så viktigt med frivillighet när ursprungsmärkningen borde vara obligatorisk och kunna ge en tydlighet?

Anf. 3 JENS HOLM (V):

Herr talman! Tack, Eskil Erlandsson, för svaret! Jag blir lite konfunderad över ministerns svar, för å ena sidan har Sverige röstat ja till en obligatorisk ursprungsmärkning av allt kött, å andra sidan vet vi att det här är någonting som den svenska regeringen inte vill ha, vilket också görs tydligt i det här svaret.

Det enda skäl som jag kan se till att den svenska regeringen inte vill ha en obligatorisk ursprungsmärkning av allt kött är den ökade administrativa och ekonomiska börda som det innebär för producenterna. Om man förlitar sig så mycket på ett enda argument skulle jag vilja ha ett konkret besked från regeringen: Är ni verkligen så himla säkra på att det blir så otroligt mycket större administrativa och ekonomiska bördor? Tror ni verkligen inte att marknaden är ganska flexibel och att man kan hantera en obligatorisk ursprungsmärkning?

Det finns en massa märkningar på andra områden och det fungerar faktiskt ganska bra. Jag har inte hört några stora protester från marknaden vad gäller de märkningarna. Varför är det ett sådant stort ekonomiskt och administrativt problem att just ursprungsmärka *allt* kött? Vi har ju redan ursprungsmärkning vad gäller nötkött. Varför inte gå hela vägen? De svenska konsumenterna precis som alla europeiska konsumenter vill ju veta mycket noggrannare varifrån det kött de köper kommer. Det skulle jag vilja att ministern svarade på i den här debatten.

Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig först återigen understryka den möjlighet som en producent eller en detaljist har, nämligen att frivilligt märka om man har någonting som man särskilt vill upplysa en konsument om, till exempel att en vara är svenskproducerad. Anser producenten att det är en fördel för något led i den kedja som leder fram till konsumenten är det alldeles självklart att man tar till vara den möjlighet som finns att promota den produkt som man tillhandahåller för konsumenten.

Varför är då detta så dyrt? Det beror ju på att företag ibland måste hämta leveranser från olika leverantörer. När det är ett obligatorium som innebär att staten eller EU har skrivit regler om saker och ting måste det ju finnas en absolut hundra procentig kontroll av och säkerhet runt att det som är skrivet på produkten är korrekt och riktigt. Vi har då kommit fram till att för de produkter som det finns obligatorisk ursprungsmärkning av, jag kan välja nötkött som exempel, kostar kontrollerna av märkningen – i Sverige talar jag då om – 200 miljoner kronor om året.

Om branschen gör det här själv, i samklang med handeln till exempel, behövs ju inte de statliga kontroller som i dag är obligatoriska. Det ap-
plåderar jag alltså att man gör av det skälet att produkten då blir billigare

i slutändan. Samtidigt är också den fördelen vid handen att man upplyser konsumenten om att man har någonting som är eftertraktat av många konsumenter.

Till frågan som har varit aktuell under vintern, nämligen den tyska så kallade dioxinskandalen: I det sammanhanget måste jag understryka igen att alla livsmedel som finns på marknaden i Tyskland, men också i Sverige, ska vara säkra. Den svenske producenten, som kanske i och med den skandal som har inträffat i Tyskland har en fördel, har ju också en fördel av att frivilligt upplysa konsumenten om att produkten har sitt ursprung i Sverige. Det är alltså möjligt att göra. Därav det ställningstagande som regeringen har gjort.

Anf. 5 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Landsbygdsministern applåderar att branschen tagit initiativ till mer frivillig ursprungsmärkning. Det är förvisso bra, men inte tillräckligt. Så länge som frivilligheten råder blir också konsumentsäkerheten drabbad. Ministern säger också att det finns ett utvecklat larmsystem om livsmedel inte är säkra. Det är förvisso sant, men samtidigt slinker faktiskt livsmedel igenom kontrollerna, från producent till konsument, och skapar i vissa lägen stor turbulens och återkallande av produkter.

Den oro som konsumenter kan känna inför vissa livsmedel, till exempel färskt kött av olika slag när det har förekommit utbrott av multiresistenta bakterier eller misstag som dioxinblandning i foder, måste verkligen tas på allvar. På samma sätt måste också primärproducenternas oro tas på allvar.

Svenska bönder tappar marknadsandelar. Så är det. Inte minst inom grisnäringen är tappet dramatiskt. Bara under perioden 2007–2009 minskade antalet slaktade grisar i Sverige med nästan 150 000 djur. På 30 år har antalet slaktade grisar i Sverige sjunkit med närmare 1,2 miljoner djur. Givetvis har inträdet i EU haft en inverkan på detta i kombination med tuffare konkurrens mellan producenter och ofta återkommande lågprissatsningar hos livsmedelshandlare avseende billigt griskött. Sverige har en mycket högt utvecklad djurvelfärd. Det kostar givetvis; 2:70 per kilo i snitt får man betala mer för svenskt griskött som en följd av den goda djurvelfärden.

Den inre marknaden ser inte detta, inte heller konsumenten i alla lägen. Jag är för en marknad som är avreglerad, men så länge inte alla parametrar är rättvisa blir också avregleringen en chimär. Så länge de olika producenterna väljer att följa olika spelregler vinner de producenter som vill tänja på gränserna till förmån för vinsterna i stället för hänsyn till djurens välfärd och konsumenternas säkerhet. Obligatorisk ursprungsmärkning blir därför en garant för att åtminstone en av alla de parametrar som påverkar kvaliteten på våra livsmedel upprätthålls och kan följas upp. Det finns många delar som givetvis ska ingå i detta komplicerade pussel: förhållandet inom den inre marknaden, djurvelfärden inom EU, foderkontrollen och så vidare.

Jag är för en bra inre marknad. Samtidigt finns det tydliga tecken på att vi i Sverige sakta men säkert tappar kontrollen över vår egen livsmedelsproduktion. När internationella livsmedelsföretag griper tag i den svenska livsmedelsförsäljningen blir det mycket tydligare att lågpris-

Prot. 2010/11:82
5 april

*Svar på
interpellationer*

alternativen på kött får en allt större roll. Det är bra med konkurrens, det är bra med alternativ, men om konkurrensen leder till att konsument-säkerheten riskeras är vi ute på en felaktig väg.

Den svenska djurvälståndet ligger i framkant, inte minst avseende alla former av bra och positiv köttproduktion. Konsumenter vill ha bra kött, givetvis till bra priser, men när informationen inte är generell utan frivillig blir också det som syns på priset mycket viktigare. Samtidigt får vi vara ärliga och säga att många svenska konsumenter tvingas hålla hårt i plånboken på grund av ökade klassklyftor. Det är definitivt ett incitament till att välja det som är billigast före det som kanske är säkrast eller har producerats med bästa möjliga djurvälstånd.

Med en hög ambitionsnivå och en förändring av produktsortimentet från lågpriskött till välproducerat kött kommer prisskillnaderna på sikt att minska. Det blir en utjämning som leder till att såväl låg- som höginkomsttagare kan handla kött som producerats med en hög djurvälstånd och en omsorg om konsumenterna. Vi behöver alltså en obligatorisk ursprungsmärkning av kött från fjäderfä, gris, får och get.

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Herr talman! Fördelen med en obligatorisk ursprungsmärkning är ju att den omfattar alla. Det finns inga kryphål. Det är det som är nackdelen med ett frivilligt märkningssystem. Då blir det några stycken som går ihop, men det finns en väldigt stor risk för att det billiga köttet kommer att vara omärkt. Och vilka är det som köper det köttet? Det är människor som inte har så mycket pengar. De kommer inte att ha en aning om varifrån det köttet kommer. Deras möjligheter att ställa krav på det de köper kommer förstås att var i princip obefintliga.

Jag tycker att det var bra att Eskil Erlandsson gav oss en siffra på hur mycket märkningskravet för nötkött kostar. Det kostar 200 miljoner kronor, säger ministern.

200 miljoner kronor är max 25 kronor per svensk och år. Det är inte särskilt mycket pengar – lite mindre än vad en kaffe kostar ute på stan. Om det finns en obligatorisk ursprungsmärkning blir det egentligen inget extrakrav på en viss bransch eftersom det slår likadant mot hela branschen. Det är branschen gemensamt som tar den kostnaden. Det innebär inte att en viss bransch drabbas till förmån för en annan. Det viktigaste är att summan är försvinnande liten. Nu finns redan ett märkningssystem på plats, och det gäller att utöka märkningssystemet så att inte bara nötkött utan självklart alla köttslag ska innefattas av systemet. Det borde inte vara så svårt för regeringen att gå med på detta.

Med regeringens protester och krav på konsekvensanalys riskerar EU-beslutet att skjutas långt på framtiden. Jag är osäker på när kravet kommer att träda i kraft. Det kanske också ministern kan kommentera: När kommer kravet att egentligen träda i kraft?

Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! När det handlar om ursprungsmärkning tycker jag att det är viktigt att vi har tydliga system som ger konsumenten den information som konsumenten vill ha och efterfrågar. Men vi ska också ha system som är enkla och som inte kostar mer än de smakar. Vi ska också komma ihåg att – enligt min uppfattning – vi måste ha system som inte

missgynnar små verksamheter eller företag i olika led från producent till konsument. Det motverkar bara den mångfald av varor, produkter och företag som vi vill ha på marknaden. Det är många aspekter som vi måste ha i åtanke när vi diskuterar ursprungsmärkning.

Därtill ska läggas att många av de produkter som vi konsumenter handlar dagligen är sammansatta. Att följa smörgåstårternas ursprung, med alla de komponenter som finns i smörgåstårtern, från producenten av äggen, köttet, fläsket eller fågelköttet, kanske i kombination med leverpastej, och upplysa interpellanten och mig om ursprunget tillsammans med den kontrollapparat som ska finansieras och betalas av någon, kommer att motverka det regelförenklingssystem som vi arbetar hårt med inom regeringen och som jag hoppas att interpellanten också applåderar, så att vi som konsumenter kan vara säkra på att det som är angivet på smörgåstårtern är korrekt, rätt och riktigt. Det systemet kostar pengar, väldigt mycket pengar – för mycket pengar, säger jag.

Om jag, däremot, som producent av smörgåstårter tillhandahåller något som jag är särskilt nöjd med från min gård, och ser det som en konkurrensfördel, är det alldeles självklart att jag tar vara på den konkurrensfördelen. Den kommer säkert att bli lite dyrare. Att ytterligare lägga på svenska producenter kostnader som inte producenter i andra delar av världen har motverkar det som jag tror att Pyyri Nieminen, Jens Holm och jag tillsammans vill uppnå, nämligen en ökad produktion på den svenska landsbygden därför att kostnadsmassan stiger än mer. Den konkurrensfördel man har genom att frivilligt upplysa om att min produkt är av speciell kvalitet, sort eller härkomst försvinner med ett obligatorium.

Anf. 8 PYYRI NIEMINEN (S):

Herr talman! Jag blir lite förvånad när jag hör landsbygdsministern. Till och med en intresseorganisation som Svensk Gris vädjar och ber om obligatorisk ursprungsmärkning. På sida upp och sida ned i insändarartiklar på deras hemsida vädjar de om regeringens stöd för obligatorisk ursprungsmärkning. Jag förstår inte motståndet.

Herr talman! Jag är faktiskt för fri konkurrens, så länge som det är fråga om riktigt fri konkurrens, det vill säga där olika producenter kämpar på samma marknad utifrån samma regler. Det ska vara bra pris, god kvalitet och så vidare. Det är inte en fri konkurrens inom EU avseende köttproduktion om man tar hänsyn till både historiskt belastande exportstöd, olika former av gårdsstödsstruktur och dagens modell med olika former av djurvelfärd inom EU. EU-bönderna har olika grundvillkor samtidigt som de kämpar på samma marknad för att få avsättning för sina produkter.

Ett sätt att harmonisera detta är att införa obligatorisk ursprungsmärkning av fryst och färskt kött från fjäderfä, gris, get och får. Det skulle skapa tydligare spelregler, ge ett underlag för alla inblandade parter från primärproducent till konsument att EU och inte minst Sverige värnar hela produktionsledet till konsumentledet. Det skulle bli bättre spårbarhet. En tydligare dialog konsument–producent skulle förändra marknaden från lågpriskött från miljöer där djurvelfärden inte prioriteras till kvalitativt kött från miljöer som tar hänsyn till god djurvelfärd där bland annat antibiotikaanvändningen minskar och konsumenterna slipper ytterligare osäkerhetsfaktorer.

Herr talman! Det finns många intresseorganisationer, inte minst inom producentleden, som skulle applådera regeringen om den gick från frivillighetsbegreppet till att i verklig mening förespråka obligatorisk ursprungsmärkning. Det skulle även jag som socialdemokrat göra. Landsbygdsministern! Tar du emot passningen och försöker spela med eller sparkar du bort bollen över sidlinjen så att matchen återigen tar en paus?

Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Låt mig avsluta med att tacka för interpellationen. Jag tycker att det här är en oerhört viktig fråga eftersom det handlar om mat som vi konsumerar varje dag.

Varför applåderar jag det initiativ som har tagits av den största delen av den svenska handeln tillsammans med producentorganisationernas representanter? Jo, jag gör det därför att man tar vara på, på frivillig väg, de svenska mervärden som man måste ta betalt för för att öka livsmedelsproduktionen i Sverige till glädje för landsbygden och oss alla i och med att det blir fler jobb i olika delar av Sverige. Man vill ta vara på en konkurrensfördel utan att det blir en för stor och kostsam kontrollapparat, som vi antingen måste bära över skattsedeln – vi vet att det inte alltid är så alldeles lätt att skaffa fram pengar till kontrollapparater – eller som konsumenter måste betala för. Vi vet från gjorda undersökningar att många konsumenter vill och efterfrågar ursprungsmärkning, men när de väljer livsmedel i hyllorna i affären är det trots allt priset och bästföredatumet som gäller. Eller så får producenterna betala vad det kostar att införa ett obligatorium. Då minskar konkurrensförmågan gentemot dem som inte har detta obligatorium – därav min inställning i frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2010/11:289 om djurskyddskontroller

Anf. 10 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jens Holm har frågat mig vad jag avser att göra för att antalet kontroller kraftigt ska öka, för att förbättra kvaliteten på djurskyddskontrollerna samt om jag avser att verka för att beslutet om att återinföra kontrollavgifterna omprövas för att på så sätt öka och säkra djurskyddskontrollerna.

Inledningsvis vill jag säga att det är viktigt med effektiva djurskyddskontroller så att vi kan bibehålla vår höga djurskyddsstandard. Det har dock funnits vissa problem vid överföringen av kontrollansvaret. Därför har extra resurser tillförts länsstyrelserna under både 2010 och 2011. Statskontoret har också fått i uppdrag att utvärdera den offentliga djurskyddskontrollen sedan den flyttats till länsstyrelserna. De ska även bedöma om resurserna är tillräckliga för att kontrollerna ska leva upp till både nationella krav och EU:s regelverk. Om brister upptäcks eller resurser inte utnyttjas effektivt ska förslag till förbättringar och hur resurserna kan användas mer effektivt lämnas.

Jag vill passa på att poängtera att Jordbruksverket arbetar med att sammanställa och analysera djurskyddskontrollerna för 2010. Det finns

en del kontroller som inte är registrerade ännu varför den slutliga siffran kommer att öka. Ett antal länsstyrelser har även valt att inte inrapportera alla djurskyddskontroller de gjort. I samband med detta vill jag också påpeka att när kontrollerna låg på kommunerna fanns det stora variationer i den frekvens med vilken kontrollerna utfördes. Under 2008 utfördes inte en enda kontroll i 40 av landets kommuner.

Det kan även konstateras att trots vissa funna brister vid Europeiska kommissionens kontor för livsmedel och veterinära frågor, FVO, inspektion i oktober 2010 var den övergripande slutsatsen att djurskyddsstandarden på gårdarna och under transport var tillfredsställande eller god i Sverige. Vidare kommer Jordbruksverket att arrangera utbildningar för djurskyddskontrollanterna och se över hur den administrativa bördan för dem kan minska.

I budgeten för 2011 tillfördes Jordbruksverket ytterligare 5 miljoner kronor för att det ska kunna ge bättre stöd till länsstyrelsernas arbete med att effektivisera och förbättra kontrollerna. Detta har resulterat i projekt Oskar – Offentlig samsyn, kontroll analys och rutiner – som syftar till att Sverige ska få en effektiv, likvärdig och rättssäker djurskyddskontroll som lever upp till nationella regelverk och EU:s krav. Projektet ska bland annat se över alternativa kontrollmetoder, dokumentation och administration, allt för att effektivisera och höja kvaliteten på kontrollerna så att resurser och tid kan frigöras för fler och bättre kontroller.

Kontrollavgifterna togs bort i och med överföringen av djurskyddskontrollerna från kommunen till länsstyrelserna. Detta gjordes för att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft och skapa likvärdiga villkor över hela landet eftersom avgifterna mellan kommunerna varierade stort. Att återinföra kontrollavgifter kommer att innebära ytterligare administrativ börda för länsstyrelserna och ekonomisk börda för djurhållarna. Detta går inte i linje med att försöka effektivisera kontrollerna eller att stärka konkurrenskraften på landsbygden.

Det är viktigt att vi har effektiva djurskyddskontroller som värnar om ett högt djurskydd. De åtgärder som hittills vidtagits kommer att bidra till detta. Jag följer frågan om att säkerställa kontrollernas kvalitet noggrant.

Anf. 11 JENS HOLM (V):

Herr talman! Tack, landsbygdsministern, för svaret på min interpellation! I Sverige finns det fler djur som föds upp och slaktas än vad det finns människor. Det är ungefär 80 miljoner kycklingar som föds upp och slaktas varje år och 8 miljoner hönor. Det är ungefär 4 miljoner nötkreatur, kossor, tjurar och kalvar. Vi slaktar 3 miljoner grisar i Sverige, och drygt 1 miljon minkar slaktas varje år i Sverige.

Det är en otrolig massa djur. De djuren kan förstås utsättas för ett väldigt stort lidande under uppfödningen, transporten och slakten om lagar och regler inte följs. Ett minimikrav vi måste kunna ställa på verksamheten är just att våra lagar och regler följs. Det är därför vi har djurskyddskontroller för att inspektörer oanmält ska kunna komma ut till uppfödningsplatser, transporter, slakterier, pälsfarmar och annat och kontrollera att man inte bryter mot lagar och förordningar.

Detta är någonting som vi i ärlighetens namn ska säga har fungerat väldigt illa. Det gäller med det nuvarande systemet efter regeringens omorganisering, men även det tidigare systemet fungerade inte alls till-

fredsställande. Det som Eskil Erlandsson och regeringen gjorde på djurområdet var några ganska snabba och drastiska saker. Man lade ned Djurskyddsmyndigheten den 1 juli 2007. Det var den första myndigheten i världen som fanns på plats just för att vi skulle se till att djuren som finns i vårt land hålls på ett acceptabelt sätt.

Man omorganiserade också djurskyddskontrollerna. Från och med den 1 januari 2009 är det länsstyrelserna som har ansvaret. Vad gjorde man då när man gjorde den stora omorganiseringen? Enligt mig och jag tror nästan en enig kår av kontrollanter runt om i landet tillförde man inte tillräckligt med resurser vid omorganiseringen. Man använde också en fördelningsnyckel till de enskilda länsstyrelserna som byggde på antalet människor och inte hur stora djurbesättningarna var. Det innebär att Stockholms län fick ganska stora summor till kontrollerna medan andra områden med väldigt stora djurbesättningar, till exempel Kalmar, Jönköping och liknande, fick förhållandevis små summor.

Detta har lett till att antalet djurskyddskontroller har halverats efter att regeringen har gjort sin omorganisering. Låt mig ta en siffra från Jordbruksverkets statistik på antalet kontroller som Jordbruksverket har samlat in. År 2008, året innan regeringens stora omorganisering av djurskyddskontrollerna, gjordes det ungefär 23 000 djurskyddskontroller. Året efter, det första året med regeringens nya regim, gjordes det bara 12 700, vilket är nästan en halvering. I fjol år 2010, enligt preliminära uppgifter från Jordbruksverket, gjordes det 12 800 kontroller. Det är nästan en halvering av antalet kontroller jämfört med hur det fungerade tidigare.

Det är uppenbart att det är djuren som har fått betala för regeringens nedskärningar och omorganiseringar. Jag vill veta mer konkret: Vad kommer landsbygdsministern att göra för att djuren inte ska få fortsätta att betala priset för detta?

Anf. 12 PYYRI NIEMI (S):

Herr talman! I ett tidigare liv var jag ordförande i en kommunal tillsynsnämnd som jobbade med bland annat djurskydd och djurskyddsinspektioner. Vi hade en stor omsorg och väldigt duktiga inspektörer som gav sig tid och åkte runt omkring i vår hemkommun. De hade god kontakt med jordbrukare och andra djurägare. De gjorde ibland spontana besök och djurskyddskontroller både på tips men också planerade för att se till att djuren fick den absolut bästa välfärd som de verkligen förtjänade.

Vi fick många ärenden tillbaka. Det kunde hända att djur hade nödslaktats på grund av vanvård. Det kunde hända att djur i kringresande cirkussällskap blev föremål för granskning där vi också tvingades att slakta dem på grund av vanvård. Vi hade en bra kontroll i den kommun jag befann mig i. Jag är medveten om att det fanns brister runt om i Kommunsverige. Men det fanns också många kommuner som skötte det alldeles utmärkt. Det fanns en regelbundenhet, en ambition och en kontakt mellan inspektörerna och djurägarna som i dag saknas.

Det är en stor katastrof för djurvälståndet att antalet kontroller halverats. Det är inget positivt läge för någon. Det är inte bra för djuren. Det är inte bra för djurägarna. Vi återkommer framför allt hela tiden till detta: Sverige har traditionellt haft en väldigt hög djurvälstånd. Sverige är ett

land som har gått i bräsch. Sverige har haft en djurskyddsmyndighet, och i dag håller vi på att backa bandet. Det är inte bra, utan det är väldigt dåligt.

Vi är i dag ett land som skryter om och är glada för den djurvelfärd vi har. Men samtidigt talar siffrorna emot detta. Det är djuren som drabbas. Det är djuren som får betala priset för detta för att ni i regeringen inte vågar satsa tillräckligt på omorganisationen. Det har gått fort, och det har blivit fel. Nu har antalet kontroller halverats. Varför har det blivit så? Varför hade ni så bråttom? Varför tittade ni inte på de goda kontroller som ändå förekom i många kommuner tidigare? Varför ställde ni inte frågorna till dem verkligen var nära djuren och lantbrukarna och visste hur de skulle hantera frågorna på ett bra sätt?

Jag klandrar inte länsstyrelserna, för de har olika villkor, precis som Jens Holm säger. Det är inte lätt att gå in i en sådan här verksamhet när man har bristande resurser. Samtidigt finns det oerhört mycket kompetens ute i kommunerna. Nu har den i stora delar naturligtvis tagits bort, men det fanns goda uppfattningar, och det fanns en god kontakt.

Min fråga till landsbygdsministern är: Varför hade ni så bråttom? Varför ställde ni inte rätt frågor? Varför ställde ni er inte på djurens sida?

Anf. 13 SARA KARLSSON (S):

Herr talman! Vi socialdemokrater har hela tiden varit motståndare till omorganiseringen av djurskyddstillsynen. Vi pekade bland annat på att det fanns en fungerande verksamhet i många kommuner. Vi pekade också på att det skulle bli ökade fysiska avstånd, vilket i sin tur skulle leda till färre kontroller.

Vi menade också att man skulle förlora vissa samordningsvinster. Miljötillsynen av jordbruket ligger kvar på kommunerna, och många inspektörer hade förut båda uppgifterna. Men nu är det två olika personer i två olika organisationer som ska sköta detta.

Vi pekade också på att den lokala kännedomen om området och om det lokala lantbruket skulle försvinna.

När regeringen lade fram sin proposition verkade man utgå från att det var brister överallt, men så var det ju inte. Visst fanns det kommuner där det inte fungerade. Men det hade kunnat hanteras på ett annat sätt.

Det fanns tidigare en myndighet som hade ett uttalat ansvar för att stödja och vägleda de lokala tillsynsorganisationerna: Djurskyddsmyndigheten. Men den valde regeringen att göra sig av med, med motivet att effektivisera den statliga administrationen.

Regeringen valde – i stället för att använda Djurskyddsmyndigheten – att riva upp en i många delar fungerande organisation och bygga upp en ny. Vi var som sagt emot det. Men vi sade också: Om regeringen skulle framhärda i sin vilja så var man tvungen att skicka med mer resurser än man hade anslagit.

Nu, några år efteråt, kan vi se att det inte blev någon förbättring. Antalet kontroller har, som redan har sagts, minskat från ungefär 23 100 till ungefär 12 800, och EU har uttalat kritik mot den svenska djurskyddstillsynen.

De som får betala priset är djuren. Hur länge ska det få pågå?

Vi har ett flertal gånger hört Eskil Erlandsson beklaga sig över att det inte fungerar. Men när ska det hända något? Om detta fortsätter och be-

roende på vad utvärderingen kommer fram till undrar jag om regeringen är beredd att ompröva sitt ställningstagande till hur organisationen ska se ut.

En annan sak som tas upp i interpellationen är avgifterna, som togs bort. Det har gjort det svårare med finansieringen av djurskyddskontrollerna. På många andra områden tas egenavgifter ut. Det ses som en självklarhet.

Det visar på ett feltänk när det gäller djurskyddstillsynen. Den ska inte bara ses som en börda för djurhållaren, utan den är faktiskt en viktig del i kvalitetsutvecklingen i det svenska jordbruket. Jag tycker att det är riktigt feltänk av ministern. Han borde tänka om.

Anf. 14 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Herr talman! Låt mig slå fast att det är fullkomligt oförsvarligt att djur får illa i Sverige, oavsett var det sker. Det är oförsvarligt.

Därför är det viktigt med bland annat kontroll och viktigt att det sker i hela landet. Men i det system som alliansregeringen med landsbygdsministern i spetsen gick ifrån var det 41 kommuner som inte hade någon kontroll alls och 31 kommuner som hade mindre än 16 kontroller per år, snudd på obefintligt. Det var alltså 72 kommuner där det brast, och det var detta vi såg.

Kontroller är, som jag sade, viktigt. Men skötseln av djuren är ännu viktigare. Om vi hade en utomordentligt bra skötsel av djuren hade inte kontrollerna behövts. I grund och botten är det ett ägaransvar. Men oppositionen väljer att bara fokusera på kontrollerna. Då är det för sent, påstår jag.

Låt mig också säga att jordbrukets djur oförtjänt har fått för stort utrymme i diskussionen. Det är ingen som nämner den andra delen. Jag kan upplysa om att 60 procent av kontrollerna är en effekt av anmälningar, men tre fjärdedelar, alltså 75 procent, av anmälningarna rör sällskapsdjur. Det är ingen som tänker på det.

Det handlar om katter, hundar, ormar, fåglar och kräddjur, och katterna har helt egen majoritet i den gruppen. Av anmälningarna gäller ungefär två tredjedelar brister, medan en tredjedel av anmälningarna är mer eller mindre ogrundade – åtminstone kan man inte hitta något.

För 2010 var över 30 procent av kontrollerna riktade mot just sällskapsdjur. Jag tycker att det är viktigt att lyfta fram det i debatten.

Självklart måste vi komma till rätta med problemen och verkligen ta tag i de verkliga problemen. Då handlar det om att djurägarna måste ta sitt ansvar, så att detta inte uppstår.

Det handlar också om att skärpa djurskyddslagstiftningen. Det finns nu en utredning där man tittar på ett antal områden där man kan förstärka och förbättra djurskyddslagstiftningen.

Sedan måste givetvis kontrollerna förbättras. Det är ingen som säger något emot det, och detta har också landsbygdsministern framhållit.

Jag skulle vilja rikta en fråga till Jens Holm och till Socialdemokraterna: Vill ni tillbaka till det vi hade innan vi införde länsstyrelserna? Är det alltså att gå tillbaka till kommunal kontroll igen som är målet? Hur ska ni i så fall komma till rätta med de 72 kommuner som tidigare inte hade djurskyddstillsyn som var värd namnet?

Fråga 2: Ska även sällskapsdjuren bära sina kostnader för djurskyddstillsynen? Det har ju framkommit att ni är beredda att lägga avgifter på djurskyddstillsynen. Ska även sällskapsdjuren omfattas av detta? Det vore intressant för åhörarna att få reda på var vi har oppositionen i den frågan.

Prot. 2010/11:82

5 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Lika mycket pengar har tillförts som användes tidigare. Vi har alltså inte sparat. Vi har inte dragit ned på några möjligheter att utföra djurskyddskontroller.

Varför gjorde vi då förändringen? Jo, i ett antal kommuner fanns ingen djurskyddskontroll alls. I väldigt många kommuner var kontrollen under den nivå som vi men också Europeiska unionen bedömde var nödvändig för att vi skulle kunna säkerställa att vi upprätthöll den lagstiftning som vi har gemensamt i unionen men också nationellt.

Men framför allt – det var det viktigaste – fick vi med omorganiseringen möjlighet att i delar av landet ha en täckning alla dagar under året, inkluderande semesterperioder och perioder när det är personalomsättning och när en ensam inspektör kanske är sjuk och så vidare, alltså tider då det från fall till fall över huvud taget inte fanns någon som upprätthöll funktionen i kommunen.

Därtill fick vi en möjlighet för inspektörerna att i någon mån specialisera sig på vissa djurslag men också att vara en samtalspartner att diskutera de lite mer komplicerade ärendena med. Vi förkortade också enligt min bedömning de handläggningstider som fanns i den här typen av ärenden. De skarpa ställningstagandena och besluten fattades under den tidigare lagstiftningen faktiskt av länsstyrelsen och ingen annan – inte av den enskilda kommunen – och nu är det alltså inom samma myndighet.

Varför var det så bråttom att genomföra detta? Vi fick kritik beroende på att det var alldeles för få inspektioner och i ett stort antal kommuner inga alls. Detta ville jag åtgärda, och det gjorde vi snabbt och, som jag tycker, effektivt.

Men sedan visade det sig att det låg ett berg av ärenden som kommunerna inte hade avslutat. Om inte minnet sviker mig var det över 4 000 ärenden som var oavslutade, oftast de mest komplicerade ärendena, som lades på den nya myndigheten, som hade att utföra den här uppgiften.

Vi ändrade den fördelningsnyckel som vi använde från början. Varför gjorde vi det? Jo, det gjorde vi eftersom det, precis som interpellanten sade, är lite olika fördelning när det gäller hur många djur det finns i de skilda delarna av landet. Men jag säger inte att den första fördelningsnyckeln var helt fel. Sällskapsdjuren, som Bengt-Anders Johansson för-tjänstfullt påpekade, omfattas ju också av den här lagstiftningen, och de är ungefär lika fördelade i hela landet, och de ska också ha kontroll och tillsyn.

Vad göra då för framtiden? Ja, nu har vi gett pengar till Jordbruksverket, som under det här året har att arbeta fram ett underlag som gör att de drygt 30 000 arbetstagare som står till djurskyddsinspektörernas förfogande används på ett bra sätt, så att vi får en rätt bedömning i fält. Det handlar om att vi hanterar de anmälningar som kommer men också om att vi hanterar och följer upp de kontroller som görs planerat och om att vi får kontrollmetoder som är effektiva ur en riskbaseringsynvinkel.

Anf. 16 JENS HOLM (V):

Herr talman! För att ansluta till vad regeringen verkligen gör eller vad regeringen i alla fall har aviserat att man ska göra vill jag säga att jag ställer mig positiv till att man har gett Jordbruksverket i uppdrag att arrangera utbildningar för djurskyddskontrollanterna och att man också kommer att försöka se till att det blir bättre rutiner och förhoppningsvis mindre administration för kontrollanterna. Det tycker jag är bra, men jag måste säga att jag tycker att det är lite sent påkommet.

Regeringen har haft det nya systemet i över två år. Nu aviserar man att man kommer med utbildningar och nya rutiner. Det borde självklart ha varit en del av hela omorganiseringen, precis som i fråga om de nya pengar som man skjuter till. Det är också välkommet, men det borde självklart ha funnits med redan från början.

Det känns som att regeringen lappar ihop ett system som tidigare inte fungerat bra. Man gjorde en stor omorganisering som var riktigt dålig, om ni frågar mig, och nu försöker man lappa ihop det så gott man kan.

Eskil Erlandsson nämnde tidigare att han tycker att djurskyddet fungerar väl i Sverige. Jag vet inte om jag kan instämma i det. Jag tycker att vi hela tiden får larmrapporter om att djur behandlas illa. Hallandsnytt rapporterade ganska nyligen om att djurskyddskontrollanter behöver ha ungefär två månader på sig innan de kan åka ut på direkta anmälningar. Det handlar om akuta fall. Det är kossor som står i sin egen avföring, så att de får inflammationer. Det är hundar som går omkring med brutna ben och så vidare. Det är faktiskt helt oacceptabelt.

Och det ser ut på det här viset, återigen, för att antalet kontrollanter har dragits ned med ungefär 20 procent jämfört med hur det såg ut tidigare. Man kan titta på Jordbruksverkets statistik. De konstaterar att det året innan regeringen gjorde sin omorganisering fanns 183 heltidsanställda kontrollanter i kommunerna. Efter regeringens omorganisering var det 145, ungefär 20 procent färre.

Jag har försökt ta reda på hur det ser ut i de olika länen i Sverige. I Västra Götaland har man gått från 32 till 22 kontrollanter. I Kalmar har man gått från 12 till 7 kontrollanter. I Skåne, där det finns enormt stora djurbesättningar, har man gått från 22 kontrollanter till 16. I Blekinge, där vi har nästan all pälsindustri i Sverige, finns det 3 ½ anställda som ska kontrollera pälsindustrin, grisuppfödare, transporter och så vidare.

Det som man nästan samstämmigt säger från länsstyrelserna är: Vi behöver mer resurser. Många säger också att det var ett bra system tidigare då man kunde ha en kontrollavgift. Det finansierade systemet tidigare till ungefär 30 procent. Det var alltså inte en obetydlig summa som man drog in vid de där kontrollerna.

Bengt-Anders från Moderaterna undrar ifall vi i Vänsterpartiet vill tillbaka till det gamla systemet. Då ska jag helt ärligt säga att för oss är inte det viktigaste om det här ligger på länsstyrelserna eller om det ligger på kommunerna. Vi vill att det ska fungera.

Men vi var väldigt kritiska till att man gjorde den här snabba omorganiseringen och att man inte lyssnade på och tog lärdom av de kommuner som faktiskt utförde ett bra jobb. Jag kan hålla med om att det fanns många kommuner som inte alls skötte det här bra. Ska det här fungera väl behöver vi kontrollavgifter, gärna en gemensam tillsynsavgift, som

föreslogs i en statlig utredning 2005. Men det behövs också mer resurser totalt sett från regeringens sida.

Det jag inte tycker att ministern riktigt har svarat på är hur vi ska gå från dagens system med en halvering av antalet djurskyddskontroller till att vi får fler djurskyddskontroller än vad vi hade till exempel 2008. För det måste väl ändå vara ambitionen för en regering att det ska bli fler kontroller, att det ska bli bättre kvalitet och att länsstyrelserna ska kunna anställa mer personal? Den frågan borde ministern svara på.

Anf. 17 PYRY NIEMI (S):

Herr talman! Återigen pratar vi om djuren. Djuren är det många som tycker om och vill värna. Jag håller med dig, Bengt-Anders, om att det talas ganska tyst om husdjuren, katterna, ormarna, hundarna och alla som far illa. Det tycker jag är lika viktigt. Det är djur. Det är individer. Det är alltså levande varelser som vi också ska värna, och vi ska se till att de får den allra bästa vården, den bästa välfärden och framför allt den största respekten, så att det blir på ett bra och värdigt sätt.

När jag jobbade inom kommunen som politiker och hade de frågorna på mitt bord fanns det alltifrån ormar som var på väg att slingra sig ur sina burar till katter som hade missköts och vanvårdats och hundar som, precis som Jens sade, hade brutna ben och allt det övriga som kanske ingår i vanvård och sådant som vi vanligtvis känner en stor avsky inför men som kan ha sina grunder.

Bengt-Anders ställde också frågan om det här med kommunalisering. Ja, om kommunalisering är det alternativ som möjligen skulle fungera igen med rätt tillsyn och rätt grepp och rätt modeller och metoder kan vi ställa oss bakom det.

Det hade varit smartare, landsbygdsministern, att inte ha så bråttom, att faktiskt försöka hjälpa det sjuttiototal kommuner som ni i debatten hävdar misskötte sig, att ge dem tydliga instruktioner, ge dem möjligheter att gå tillbaka och fundera, ge dem det bästa stödet och den bästa utbildningen och ge dem de bästa möjligheterna till inspektioner och djurskyddskontroller i stället för att göra om hela systemet.

Det fanns trots allt saker som fungerade. Det är väldigt anmärkningsvärt att antalet kontroller faktiskt har halverats. Jag håller med Jens. Hur vill ministern att vi ska komma tillbaka, så att vi åtminstone uppnår den miniminivå som fanns förut på 23 000 kontroller, innan den här omorganisationen gjordes? Det är min fråga till ministern.

Anf. 18 SARA KARLSSON (S):

Herr talman! Jag tycker inte att regeringen behöver stå här och försvara att de gjorde något. Det var inte det som var poängen med den här debatten. Men man måste fundera över det man gjorde. Var det bra? Blev resultatet det man hade önskat? Det är det som interpellationen, som Jens Holm har skrivit, handlar om.

Bengt-Anders frågade om vi vill gå tillbaka till det som var tidigare. Det beror på vad han menar. Menar han att vi vill gå tillbaka till ett system där många kommuner inte skötte sig? Det vill vi självklart inte. Men vi ser att det fanns klara fördelar med en tillsyn på kommunal nivå, och det tror vi fortfarande håller.

Hur ska man då lösa problemen med att det finns kommuner som inte lever upp till kraven? Ja, jag tror bland annat att man kan ha samverkan mellan kommuner – det är antagligen ofta i mindre kommuner som det inte funkar – och det hade man också på en del ställen. Jag tror också att man kan ha en myndighet som har till ansvar att stödja och vägleda kommunerna i deras tillsyn. Där hade vi Djurskyddsmyndigheten, men den tog regeringen bort. Kanske hade Djurskyddsmyndigheten kunnat hjälpa till och förbättra situationen. I sista hand skulle man kunna överföra ansvaret till staten för de kommuner där det inte fungerar. Det är uppenbart att det inte fungerar som det är just nu.

Både Bengt-Anders Johansson och Eskil Erlandsson har varit inne på att ingen säger att det ska vara så här och att alla säger att det borde vara bättre. Men det räcker inte med att bara säga så, utan man måste göra något. När tänker regeringen göra något?

Anf. 19 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M):

Herr talman! Det har talats mycket om Djurskyddsmyndigheten. Vi är vana vid att höra att om bara Djurskyddsmyndigheten hade varit kvar hade allt löst sig. Låt mig påminna om att Djurskyddsmyndigheten inte utförde några djurskyddskontroller över huvud taget. Det ska vi vara medvetna om. Man kan tro att det var de som skötte allt i Sverige, men så var det inte. Jag påstår att de ställde till mer problem än de löste.

Det är intressant att höra att Jens Holm inte bryr sig om huruvida det är kommunerna eller länsstyrelserna som sköter det hela. Däremot kunde jag tolka hans svar som att det ska tas ut avgifter även på sällskapsdjur. Det betyder att alla djur ska bära kostnaden. Det var ett besked till alla sällskapsdjursägare.

Pyry Niemi och Sara Karlsson är inne på att det är bättre om kommunerna har hand om detta. Jag förstår att det inte handlar om att gå tillbaka till det gamla. Sara Karlsson tar upp frågan om samverkan mellan kommunerna. Låt mig säga, med den kommunalrådserfarenhet som jag har, att samverkan mellan kommuner inte alltid är så enkelt. Det kanske förklarar varför det såg ut som det gjorde. Skälet till att regeringen ändrade systemet så att det är länsstyrelserna som ska göra det var att vi ska få en så jämn djurskyddstillsyn som möjligt i landet. Hade det nu varit så enkelt att kommunerna genom samverkan hade löst detta hade det inte sett ut som det gjorde. Då hade det inte varit 71 kommuner av 280 som inte gjorde vad de skulle.

Det här är ju bara en nostalgisk tillbakablick som inte leder någons. Jag beklagar att ni är fast i det gamla tankesättet.

Anf. 20 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Jag vill först säga några ord om varför människor har djur. Livsmedelsproducerande djur har ägarna säkert för att de vill ha en lönsam livsmedelsproduktion. Vill man ha det är det självklart att man sköter sina djur på ett sådant sätt att livsmedelsproduktionen blir lönsam. Det blir den inte med illa skötta eller vanvårdade djur. Lönsamheten blir bättre med friska och välhållna djur än med den andra typen.

Andra människor skaffar djur för att de vill ha en livskamrat. Man skaffar sig katten eller hunden för att man vill ha en vän. Den vårdar man ju ömt. Detta vill jag ha sagt för att man ibland i debatten kan få för sig

att det är samhällets ansvar att vårda och sköta djuren. Så är det inte; det är ägarens ansvar. Jag påstår att de allra flesta djurägare verkligen vårdar sina djur.

Samhället ska följa upp den lagstiftning vi har på området. Det ska vi göra på det här området och på andra områden, och det ska vi göra på ett bra sätt. Därför har vi satt i gång två processer. Jag har redovisat dem i mitt interpellationssvar. Statskontoret har fått i uppdrag att utvärdera den offentliga djurskyddskontrollen sedan den flyttades till länsstyrelserna. Där ska man bedöma om resurserna är tillräckliga för att kontrollerna ska motsvara de krav vi har nationellt och de krav som EU har. Den andra processen handlar om att projektet Oskar har satts i gång. Det syftar till att vi ska få en effektiv, likvärdig och rättssäker djurskyddskontroll i Sverige som lever upp till såväl nationella regelverk som EU:s krav.

Det finns en del som går att mäta på det här området, som till exempel att antalet omhändertaganden har ökat. Man skulle ju kunna tro att det borde ha minskat i och med att antalet kontroller har minskat. Men så är det inte. Tidigare omhändertogs ungefär 400 djur varje år. Sedan länsstyrelserna tog över har det ökat till ungefär 1 100. Det är beklagligt att det är på det sättet, men det tyder ändå på en viss säkerhet i de kontroller som utförs. Det kan mätas och, hur tråkigt det än är, ses som ett mått på effektivitet.

Det refereras ofta till ett inslag i Sveriges television om att det tar så lång tid från det att anmälan görs tills en kontroll utförs. Det finns ett uttalande av länsveterinären i Halland som säger: Nu är det balans i anmälningsärendena. Vi har fått extra resurser.

Anf. 21 JENS HOLM (V):

Herr talman! Det är ju alltid bra, Eskil Erlandsson, om man kan hitta någon som stärker ens argumentation.

När jag hör mig för i landet tycker jag att jag får ett ganska entydigt svar: Vi behöver ökade resurser. Vi behöver kunna anställa fler djurskyddskontrollanter.

Det här är en rapport från Länsstyrelsen i Kalmar län som konstaterar att man just nu har ungefär sju kontrollanter i hela Kalmar län. Om vi ska kunna göra ett bra jobb behöver vi mellan 14 och 25 heltidsanställda för att sköta djurskyddskontrollen, säger man.

Blekinge har 3 ½ heltidsanställda som ska sköta kontrollen av nästan hela Sveriges pälsindustri, grisuppfödning, broileruppfödning, transporter och så vidare. Det är inte hållbart. Det är därför vi får den ena larmrapporten efter den andra i medierna. Jag är rädd för att de larmrapporterna kommer att fortsätta att hagla tätt. Jag tycker inte att jag har fått något konkret svar på hur ministern ska se till att det blir fler djurskyddskontrollanter och fler kontroller så att vi inte ligger på den här bottennivån med en halvering av antalet djurskyddskontroller.

Eskil Erlandsson säger att man nu ska dra i gång med utbildningar, riktlinjer och så vidare. Djurskyddsmyndighetens stora uppgift var ju att ha ett övergripande ansvar för djurskyddskontroller och hela djurskyddsarbetet i Sverige. Den myndigheten lade ni ned. Ni gjorde en omorganisering så att antalet kontroller halverades. Jag kan bara konstatera att det är djuren som har fått betala priset för nedläggningen och omorganiseringen.

Prot. 2010/11:82

5 april

*Svar på
interpellationer*

ringen. Nu måste ni börja arbeta för att se till att djuren inte ska fortsätta att betala priset.

Anf. 22 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr talman! Tack för interpellationen. Frågan är viktig. Djur ska ha det bra, och djur ska skötas väl. Blir de sjuka ska de ha den vård de behöver för att tillfriskna.

Jag vill påpeka att det inte är antalet genomförda kontroller som är avgörande för standarden och nivån på det svenska djurskyddet.

På kontrollområdet tycker jag att det är viktigt att det är rätt sorts kontroller som genomförs och att de kontroller som genomförs är av hög kvalitet. Men vi måste i sammanhanget också påminna oss själva om att kontrollarbetet ska vara riskbaserat.

För tredje gången säger jag nu att vi håller på med två projekt. Vi har två processer i gång. Vi har bett Statskontoret att se över resursbehov och hur vi kan få effektivitet i vårt kontrollarbete. Jordbruksverket håller också på att göra de saker som ligger i projektet Oskar. Jordbruksverket håller också på att se över riktlinjerna för hur anmälningsärenden ska prioriteras och hanteras om det är brådskande fall så att vi inte får det förhållande som var tidigare. Om en allvarlig olycka eller incident inträffade och djurskyddskontrollanten var på semester i x veckor eller hemma för vård av sjukt barn eller om det var en vakans på tjänsten i respektive kommun hände ingenting.

Herr talman! Jag tackar för debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2010/11:247 om Sveriges hållning avseende skatt på finansiella transaktioner i EU

Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Annika Lillemets har frågat mig hur jag och den svenska regeringen avser att agera i frågan om införande av en skatt på valutatransaktioner i EU. Hon har också frågat på vilka fakta, och med vilka argument, detta ställningstagande baseras.

Återhämtningen i den svenska ekonomin är stark. Finansdepartementet skriver upp sin prognos för bnp-tillväxten 2011. Sverige återhämtar sig snabbare än de flesta andra OECD-länder. De statsfinansiella problemen i vår omvärld kvarstår dock. Utvecklingen inom den europeiska banksektorn är en källa till oro.

Som jag tidigare, den 17 mars, svarat Ulla Andersson i en fråga pågår diskussioner om beskattning av finansiella transaktioner inom EU, G20 och FN. Det finns ännu inget konkret förslag att ta ställning till.

Frågan om avgifter diskuteras också. I Sverige har en stabilitetsavgift införts. Den är ett verktyg för att främja finansiell stabilitet.

En skatt på finansiella transaktioner kan utformas på olika sätt. Det kan till exempel vara en extra skatt vid köp och försäljning av värdepapper. Sverige hade en sådan skatt under perioden 1984–1991. Skatten var ett stort misslyckande. Transaktionerna flyttade till andra länder och till

närliggande tillgångar som förblev obeskattade. Skatteintäkterna blev mycket lägre än väntat.

Utan global samordning blir en transaktionsskatt verkningslös. En sådan samordning går sannolikt inte att uppnå. Med den utgångspunkten kommer jag inte att verka för införandet av en transaktionsskatt inom EU.

Prot. 2010/11:82
5 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 24 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Jag tackar för svaret på min interpellation. De finansiella transaktionerna i världen i dag är ungefär 70 gånger större än världens hela bnp. Det är en överväldigande del av ekonomin som i stort sett slipper undan skatt.

Allt fler av oss vill rätta till denna obalans genom att införa en skatt på finansiella transaktioner, en så kallad Robin Hood-skatt. Idén bakom en Robin Hood-skatt är enkel. Man ska se till att de allra rikaste valuta-spekulanterna och börshajarna betalar en liten avgift varje gång de handlar på börsen. Man låter sedan intäkterna gå till de fattiga, till bistånd och till att bygga upp en grön ekonomi.

Frankrikes president Sarkozy, Tysklands förbundskansler Merkel, Brasiliens president Lula, Spaniens premiärminister Zapatero, över 100 brittiska biståndsorganisationer och över 230 000 personer har hittills uttalat sitt stöd och är för en sådan skatt. Även finansmannen George Soros är för, den tyska halvmiljonstaden Nürnbergs kommunfullmäktige är för, 350 framstående ekonomer inklusive Jeffrey Sachs och Joseph Stiglitz är för, och de sistnämnda förespråkar en transaktionsskatt endast mellan institutioner. Därtill har en opinionsundersökning från Storbritannien 2010 visat att en majoritet av befolkningen där är för.

För några veckor sedan ställde sig en stor majoritet, ungefär 80 procent av de röstande, i EU-parlamentet bakom förslaget att man ska införa en skatt på finansiella transaktioner inom EU. Man uppmanar EU-kommissionen att återkomma med förslag på hur den ska se ut.

Men Moderaterna med Gunnar Hökmark i EU-parlamentet och finansministern i spetsen står alltmer ensamma kvar på spekulanternas sida mot skattebetalarna i sitt motstånd mot Robin Hood-skatten.

Frågan är vad Moderaterna tycker att vi ska göra för att stävja spekulationen och se till att finansmarknadens aktörer bidrar till skatteunderlaget. Menar Moderaterna och Anders Borg att vi ska fortsätta precis som vi alltid har gjort? Har vi inget lärt av finanskrisen, och hur många finanskriser ska vi genomgå innan vi lär oss?

En transaktionsskatt på ynka 0,05 procent skulle kunna dra in över 200 miljarder euro per år om den infördes i EU. Det är långt mer än det totala biståndet i världen. Skatten skulle inte påverka riktiga investeringar som inköp av fysiska varor och tjänster. Däremot kan den hjälpa till att dämpa den typ av spekulation som bidrog till finanskrisen 2008.

Många av världens främsta matematiker arbetar i dag med att hitta på nya krångliga instrument för att mjölka mer pengar ur börsen, och här arbetar man ofta med extremt små vinstmarginaler. Denna handel med valutor, derivat och andra spekulativa instrument bidrar inte det minsta till den riktiga ekonomin. Den skapar inga jobb, och den bidrar inte till investeringar. Tvärtom hämmas verkliga investeringar då man förväntar

sig högre avkastning av spekulation än en ny mer effektiv och miljövänlig industriprocess.

Finansmarknader existerar inte för sin egen skull. De ska serva och smörja den verkliga ekonomin. Men tyvärr är det i hög grad tvärtom. Spekulation är definitivt en mycket stor del av finansmarknaden. Och för den verksamhet som inte handlar om ren spekulation är en skatt på 0,05 procent som EU-parlamentet har nämnt försumbar. För den som köper aktier för till exempel 100 000 kronor blir skatten 25 kronor. Men för någon som ägnar sig åt datorstyrd spekulativ derivat- och valutahandel och gör hundratals affärer per minut blir skatten kännbar. Sådan spekulation bidrar till att bygga upp bubblor som förr eller senare spricker, och då är det skattebetalarna som får betala priset.

En Robin Hood-skatt skulle innebära att spekulanterna, de som var med och orsakade finanskrisen, tvingades betala tillbaka en liten del av allt statligt stöd som de har fått.

Finansministerns argumentation mot en Robin Hood-skatt är ihålig, och jag finner inga som helst hållbara skäl mot en transaktionsskatt i svaret på mina frågor, och jag ber att få återkomma om detta.

Anf. 25 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Jag tycker att det är bra att denna fråga kommer upp även här i riksdagen – det har skett en gång tidigare – så att vi även här får diskutera transaktionsskatter eftersom de påverkar oss alla.

Det blåser nu kraftiga vindar i Europaparlamentet för att denna skatt borde införas. Dessa vindar har tagit sig ända hit till Stockholm och in i Miljöpartiets kansli och även in i Vänsterpartiets kansli. I och för sig har det virvlat där i denna fråga ganska länge.

Jag måste göra en intressant reflexion. Jag sitter i EU-nämnden och i finansutskottet. Min erfarenhet är att vänsterpartister och miljöpartister är mycket noga med att vi inte ska ha sambeskattnings, att vi inte ska ha en gemensam finanspolitik och att vi inte ska ha överstatlighet. Men i denna fråga förenar sig dessa krafter och vill nu införa den första gemensamma skatten.

När man läser denna interpellation skulle man kunna tro att det är ett litet antal svenska moderater som är negativt inställda till denna skatt och att denna transaktionskatt ensidigt ska införas. Men vid omröstningen i Europaparlamentet för några veckor sedan blev resultatet 360 mot 299.

När man läser interpellationen verkar det som om alla vi som faktiskt är mer negativa till denna transaktionsskatt har gått på myten från ett gäng lobbyister. Men det är precis det som är fallet: Vi har ju erfarenheter, och erfarenheter är till för att spridas.

Precis som interpellanten tycker jag att finansmarknaderna inte finns för sin egen skull. De ska serva och smörja den verkliga ekonomin. Problemet är att om EU ensidigt inför denna typ av skatt kastar man in grus i detta maskineri i Europa. Då kommer dessa marknader och transaktioner att flytta ut ur EU. Det var precis det som hände i Sverige på 80-talet.

Det svenska exemplet var att en större del av aktie-, obligations- och optionshandeln flyttade till London. Det är väl viktigt att inte göra det misstaget en gång till.

Varför är det viktigt att EU inte ensidigt inför den här typen av transaktionsskatt? Jo, vi i Europa lever i en tid då det hårdnar utanför. Det blir en otrolig match om konkurrenskraften i framtiden. Om vi inför en transaktionsskatt kommer det att påverka innovationer i EU. Det kommer att innebära att utvecklingen här hindras.

Interpellanten säger att skatten ska vara pytteliten, så liten att den inte märks. Men den kommer självklart att märkas. Om EU ensidigt inför en skatt på transaktioner kommer den här handeln att flytta utomlands. Det var rätt på 1980-talet, och det är ännu mer sant i dag eftersom vi nu har ännu mer lättroliga finansmarknader.

Jag vill bara lägga till en sak i den här rundan. Naturligtvis kan man, som Miljöpartiet i Sverige gör, säga att det vore fantastiskt om det här gick till fattiga människor. Men jag tror inte att den synen delas av alla de i parlamentet som röstade för en transaktionsskatt.

I grund och botten måste vi absolut se till att vi har en stabil finansmarknad. Det tycker jag är mycket viktigt. Det finns spekulationer som är fasansfulla; jag håller med om det. Men hur ska vi motarbeta det här? Ja, inte med en transaktionsskatt i Europa, för en sådan skulle försämra vår konkurrenskraft. Jag kan, Annika Lillemets, tala om att konkurrenskraften håller på att bli nog så dålig ändå. Det finns andra lösningar på problemet!

Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Liksom Elisabeth Svantesson vill också jag tacka statsrådet för svaret på interpellationen. Jag är glad över att frågan kommer upp också i Sverige.

När jag hör Annika Lillemets kommer jag att tänka på Groucho Marx som sagt: Jag har mina principer – apropå EU – men duger inte de har jag några andra. Det är bara att välja.

Ena stunden tycker Miljöpartiet i EU-nämnden och i finansutskottet att vi stenhårt ska slå vakt om den nationella suveräniteten på det här området, precis som Elisabeth Svantesson säger. Andra stunden kastar man bort alla principer och gör som Marx och tar några andra principer. Det inger inte särskilt mycket trovärdighet!

Jag delar finansministerns åsikt. Tobinskatten är ingen bra idé. Det är mycket klokt som kommer från EU, men allt ska vi verkligen inte köpa. Vi som är EU-vänner kan sätta klackarna i marken när så här dumma förslag kommer.

Jag skulle vilja ha en filosofisk fundering kring detta. Skatten i fråga är så liten – ja, över huvud taget nästan inte synlig. Men alla skatter som jag, herr talman, träffat på i denna värld – det finns kanske andra världar; det vet inte jag – har likheten att de alltid puttas nedåt. Det finns alltid någon som till slut betalar de här skatterna. Till slut blir det nämligen alltid konsumenten som får betala.

Det största problemet är att det inte finns några andra betalare av den här typen av skatter än de i sista ledet. Därför är det som regeringen har gjort så klokt. Man har sett till att vi för att stödja banksystemet inför stabilitetsavgifter och annat som inte omedelbart betalas av konsumentledet, även om man så småningom kan få se detta också där.

Valpskatten var en fantastisk illustration av detta. Den infördes just därför att man trodde att det bara var några – man visste inte vilka – som

skulle betala. Men vad gjorde handeln? Jo, den flyttade till London där man slapp detta. Så betar sig människor som drabbas av skatter.

Varför finns det en jättelik oljekartell? Ja, det är ju en jättelik beskattning men inte av människorna i Saudiarabien, utan det är vi oljekonsumenter som köper olja som betalar de skatter som lagts på oss.

Det är precis så det fungerar med alla skatter. Det finns, herr talman, ingen annan i slutledet än vi själva som betalar. Det är det största felet med Tobinskatten.

Jag kan förstå den idealistiska synen på detta, att någon annan ska betala. Men till slut ska även Tobinskatten betalas av oss i det allra sista ledet. Utöver att EU *inte* ska lägga sig i vår nationella bestämmanderätt på skatteområdet, vilket Miljöpartiet nu tydligen vill, är det väldigt klokt, menar jag, att ta avstånd från Tobinskatten.

Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Utgångspunkten för den här diskussionen är naturligtvis att vi har ett bekymmer med att finansiella marknader ställer till oreda i världen. Om några veckor åker jag till världsbanks- och valufondsmötet för att diskutera livsmedelspriserna som är ett exempel på hur spekulationsekonomin förstör samhällsproblem och gör att förloppen ofta blir mer dramatiska än vad som annars skulle vara nödvändigt.

Just därför har Sverige gått före när det gäller att ha en ordentlig politik, en ordning-och-reda-orienterad politik, på området. Som första land i världen har vi i Sverige infört en bankstabilitetsavgift. Vi gjorde bedömningen att vi kommer att ha upprepade bankkriser. Om vi inte anser att skattebetalarna ska stå för dem är det viktigt att sätta av tillgångar och medel för att lösa detta.

När vi efter ett långt socialdemokratiskt regeringsinnehav med stöd av Miljöpartiet tog över fanns det ingen sådan ordning. Banklagskommitténs arbete hade lagts på hyllan, och några resurser fanns inte avsatta för att hantera vare sig kriser i termer av lagstiftning eller kriser i termer av medel.

Sverige gick först fram med denna bankstabilitetsavgift. Barack Obama och USA följde efter. Vi ser att också britter och en del andra har gjort detsamma.

Nu får vi i stället en diskussion om en transaktionsskatt. Till att börja med är den svenska erfarenheten här väldigt relevant. Sverige är ett av de få länder som har prövat att införa en transaktionsskatt. På en lång rad finansiella instrument blev effekten att praktiskt taget all handel omedelbart flyttade till London.

I dag har vi en situation i världen där en lång rad länder är mycket tydliga med att det för dem inte är aktuellt med den här typen av skatter. Jag minns vad den kinesiske finansministern sade på G20-mötet i London: Vi har inget behov av att dämpa spekulationer i bankerna därför att våra banker inte ägnar sig åt spekulation. De genomför viktiga samhällsinvesteringar.

Vi kommer aldrig att nå enighet, utan det kommer att finnas länder som av ideologiska eller politiska skäl väljer att inte delta. Det spelar ingen roll var i världen de ligger. Man kommer ändå att flytta handeln dit. Det kommer att medföra stora kostnader för oss.

Vår egen erfarenhet tidigare var att de skatteintäkter vi fick in var en fraktion av det vi föreställde oss. Sannolikheten för att vi når en global uppgörelse i frågan är i det närmaste obefintlig.

Varför förs då det som skulle kunna beskrivas som plakatpolitik? Ja, en tolkning är att politiska ledare som är under tryck eller inte vill genomföra verkningsfulla åtgärder väljer den här vägen.

Om man till exempel inte vill eller orkar införa en stabilitetsavgift, inte orkar sätta upp en myndighet för att hantera banker i kris och inte orkar ta i frågor om kapitaltäckning flyr man kanske till en fråga som politiskt är helt ofarlig eftersom man vet att den aldrig på riktigt kommer att föras upp på agendan.

Då kan man bedriva nämnda typ av plakatpolitik i stället för att ta i grundfrågan: Vad gör vi när det gäller skatter, avgifter och krisinstrument för att säkra att vi har resurser att hantera banker i kris utan att det skapar en offentligfinansiell katastrof? Det är en oerhört viktig diskussion.

Länder som går fel här – Irland och Island – får betala priset för det i decennier. Därför är den rimliga vägen att gå på grundproblemet, precis som vi gör i miljöbeskattningen. Det är balansräkningen som blir kostsam om den blir för stor när vi väl ska sanera en bank. Därför är det rimligt att lägga avgiften på bankerna. Flyttar de sin balansräkning till andra eller krymper den har vi delvis åtgärdat problemet. Då är det andra, skattebetalare, som får bära kostnaden för den verksamheten.

Detta med en transaktionsskatt saknar fullständigt realism. Det är en onödig sidodiskussion till de viktiga diskussioner om stabilitetsavgifter och kapitaltäckning som vi borde föra.

Anf. 28 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Jag ska försöka hinna svara på så mycket som möjligt.

Finansministern och andra nämner den skatt på köp och försäljning av värdepapper som fanns i Sverige mellan 1984 och 1991. Den är mycket riktigt ett exempel på en dåligt utformad skatt på finansiella transaktioner. Eftersom man beskattade börsmäklarna var det lätt att slippa betala genom att helt enkelt flytta handeln utomlands. Genom att i stället beskatta själva transaktionen, oavsett var den äger rum, går detta att undvika.

Det är även möjligt att komplettera med en så kallad exitavgift som måste betalas om affären flyttas utanför gränserna för landet eller det område som skatten gäller inom. Finansministern uppmärksammar inte att det i Storbritannien finns en väl fungerande skatt på aktieaffärer sedan 1963. Är det plakatpolitik eller orealistiskt? Den finns ju. Internationella valutafonden, IMF, konstaterar också att det är fullt möjligt att konstruera en skatt på finansiella transaktioner som fungerar utan de nackdelar som förekom i Sverige.

Det är alltså fantasilöst att inte överväga andra konstruktioner än den svenska, som visat sig misslyckad – inte minst när det faktiskt redan finns andra fungerande system på nationell nivå i drift i världen.

IMF påpekar vidare i sin rapport till G20 förra året att skatten inte heller alls är svår att genomföra rent tekniskt, eftersom transaktionerna sker via datorer. Det är inte troligt att transaktionerna kommer att flyttas någon annanstans om en spekulationsskatt införs inom EU. Det finns

många skäl till att banker och företag vill stanna i Sverige och EU – exempelvis den trygghet det ger att staten hjälper till om det går snett.

Även detta uttalar sig Internationella valutafonden om. Det påpekas att en finansiell transaktionsskatt inte automatiskt driver bort finansiell verksamhet. Det är också värt att notera att Londonbörsen alltså är världens näst största, trots skatten på aktiehandel. EU är världens största finansmarknad, och det ligger väl mycket i vad EU-parlamentet säger: Det ligger i EU:s eget intresse att ta ledningen för att införa transaktionsskatt både inom unionen och globalt. Självklart måste dock ambitionen vara att skatten ska införas globalt.

Finansministern tar också upp frågan om den så kallade stabilitetsavgiften, som faktiskt är irrelevant i diskussionen om transaktionsskatt. Stabilitetsavgiften innebär att kreditinstitut och andra som omfattas av stödsystemet betalar en avgift till en fond, ur vilken pengar tas till stöd vid eventuella kommande finanskriser. Då får alltså kreditinstituten, och inte bara skattebetalarna, bidra till att betala för de problem de eventuellt orsakar i framtiden.

Detta är jättebra, men stabilitetsavgiften kan inte ersätta skatten på finansiella transaktioner. Pengarna är nämligen öronmärkta och kan inte användas till annat, som fattigdomsbekämpning eller klimatinvesteringar. Inte heller dämpar stabilitetsavgiften spekulation, som en Robin Hood-skatt kan förväntas göra. De utesluter dessutom inte varandra. Båda behövs, men av olika skäl. Stabilitetsavgiften har alltså inget att göra med den fråga vi i dag diskuterar.

Jag tror att jag lugnar mig där.

Anf. 29 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Låt mig göra två, väldigt kortfattade, kommentarer. Jag vill säga att det är naivt av svenska miljöpartister att driva denna fråga. Låt mig förklara varför.

Det är naivt att tro att detta skulle få den effekt man hoppas på. Vi kommer nämligen aldrig att få med hela världen på detta, och ska det fungera ska alla länder vara överens. Det är naivt att tro att Kina och Indien skulle tycka att detta är en lysande idé. Därför tror jag att det är dömt att misslyckas, och det blir, precis som finansministern sade, plakatpolitik.

Jag vill lyfta fram en annan aspekt. Jag vill inte på något sätt missgynna interpellantens intentioner och goda tanke med detta, men det pågår just nu en diskussion i EU-parlamentet om budgeten. Alla vill ha mer pengar. Man vill inte minska på något, och då har man kommit på en lysande idé: Det låter vackert med transaktionsskatt, samtidigt som man faktiskt kan få en egen skattebas. Man vill öka budgeten i EU-parlamentet.

Det är naivt att inte se denna parallell. Det handlar inte bara om en välgärning, som jag säkert tror att denna interpellant vill göra, mot fattiga i Afrika. Det handlar också om att EU vill öka sin egen budget och ta in en egen skattebas.

Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Ibland är det viktigt att se igenom varför diskussioner förs. Jag är övertygad om att denna diskussion förs därför att ett antal

länder inte vågar föra diskussionen om stabilitetsavgift och inte vågar tala kapitaltäckning. Det är de verkningsfulla åtgärderna för att stabilisera en finansiell sektor. Det vill man dock undvika, och därför har vi en annan diskussion. Den rör transaktionsskatter.

Alla som har arbetat igenom denna fråga vet att en transaktionsskatt inte kommer att fungera om den inte blir global. Frågan har tröskats fram- och baklänges i de internationella sammanhangen. IMF har gjort genomgångar både tidigare och nu, och de landar alltid i samma slutsats: Om vi inte talar om en global omsättningsskatt kommer detta inte att fungera. Låt oss vara väldigt tydliga på denna punkt. Det är alltså helt orealistiskt att genomföra denna skatt.

USA, Kanada, Singapore och Kina är bara några av de länder som starkt motsätter sig en sådan omsättningsskatt. I det ögonblick man inför en sådan i euroområdet kommer det naturligtvis att ha undergörande effekter på sysselsättningen i London och Stockholm, för då flyttar handeln därifrån. Genomför man den i EU kommer det att ha undergörande effekter på sysselsättningen i New York och Kanada. Genomför man den där också kommer den att ha undergörande effekter på sysselsättningen i Singapore.

Det kan mycket väl sluta med att vi i stället får in mindre skatteintäkter för att vi förlorar löneskatter och bolagsskatter från dessa institutioner.

Det är därför stabilitetsavgiften är nyckeln. Den sätter en skatt på det som är riskfyllt för vårt samhälle, nämligen att banken blåser upp sin balansräkning. Det är det som är kärnan i en bankkris, att man tar på sig skulder och åtaganden som man sedan inte kan bära. Det är därför det är ett glaspärlespel, ett spel med speglar, där man försöker lura oss att diskutera något som inte är kärnan. Kärnan är stabilitetsavgiften och kapitaltäckningen. Det är den vi borde diskutera.

Därtill är det naturligtvis en fascinerande omprövning som Miljöpartiet har gjort när man nu anser att skattepolitiken inte längre är en nationell angelägenhet utan i stället ska läggas på EU-nivå. Gäller det inkomstskatter, arbetsgivaravgifter och sociala avgifter? Gäller det våra pensionssystem och alla andra delar av skattesystemet? Eller är det egentligen så att Miljöpartiet borde stå upp för vår rätt att beskatta oss själva? Svenska folkets urgamla rätt att sig själv beskatta – denna beskattningsrätt ska ligga i Sveriges riksdag, ingen annanstans.

Anf. 31 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Jag har lite svårt att förstå varför det skulle vara orealistiskt att driva någonting som redan fungerar i Storbritannien. Finansministern svarade inte på den frågan. Det fungerar i Storbritannien. Londonbörsen är den näst största i världen. Man har haft en skatt på aktiehandel där sedan 1963. Är det plakatpolitik? Är det orealistiskt? Det förstår inte jag.

Det är de finansiella spekulationerna som orsakar finansbubblor och driver upp orealistiska värden. Det handlar om de sekundsnabba affärer som inte tillför någonting till den reala ekonomin. Vi pratar om olika saker här – stabilitetsavgifter är bra, men det är inte det vi talar om.

Prot. 2010/11:82
5 april

Svar på
interpellationer

Skatt på finansiella transaktioner skulle ha en annan god effekt, nämligen att helt enkelt lugna ned ekonomin. Jag kan hänvisa till exempel till Nobelpristagaren i ekonomi, Paul Krugman, som menar att en sådan skatt skulle ha kunnat bromsa den typ av spekulation som ledde fram till den förväntade finanskrisen 2008. Tiden för en sådan skatt har kommit, säger Paul Krugman.

Jag tycker att det är en väldigt moralisk fråga. Vem ska egentligen betala för det man ställer till med? Ska finansmarknaden betala för de bubblor den har blåst upp? Ska börshajars och spekulanters särintressen skyddas på bekostnad av alla oss andra? Jag tycker faktiskt inte det. Jag tycker fortfarande att finansministerns argumentation mot en sådan Robin Hood-skatt är väldigt ihållig. Jag tycker att det är märkligt att Moderaterna spjärnar emot, och jag tycker inte att stabilitetsavgiften är svaret.

Jag tackar dock ändå för debatten, förstås!

Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Sverige har varit det land som först har tagit tag i dessa svårigheter. Efter en lång tid av inaktivitet från socialdemokrater och miljöpartister satte vi högsta fart med både Banklagskommitténs viktiga arbete och med att få fram en stabilitetsavgift. Vi anser nämligen att det är viktigt att reglera dessa aktiviteter som riskerar att ställa till så stor skada. Vi anser också att det är självklart att det är bankerna som ska bära kostnaderna för de kriser de ställer till med.

Nu har vi redan inlett en diskussion om kapitaltäckning där Sverige tillsammans med en handfull andra länder som Schweiz och Israel leder diskussionerna. Vi måste skärpa kraven på bankerna därför att överskuldssättning är grunden till att vi får finansiella kriser som medför enorma kostnader för samhället. Det måste vi göra någonting åt.

Miljöpartiet vill föra en diskussion om transaktionsskatter. Igen måste jag försöka tydliggöra hur jag ser på detta. För mig är Miljöpartiets position obegriplig. Den här diskussionen tror jag förs av dem som för den i de internationella forumen därför att de vill slippa föra den riktiga diskussionen om det man kan och det man bör göra åt sin egen ekonomi, det vill säga att införa en stabilitetsavgift som gör att man har förmåga att möta krisen. Det är jobbigt därför att man då får ta en konflikt med bankerna och måste säkra att resurserna finns.

Kapitaltäckningen säkrar att bankerna har en starkare förmåga att stå emot kriser. Orkar man inte och vill inte föra den diskussionen tar man i stället en diskussion om en transaktionsskatt, som man vet aldrig kommer att bli en riktig diskussion därför att det finns så många länder som kommer att säga: Det är en väldigt intressant idé. Var så god och pröva och se sedan hur hela handeln flyttar dit.

För mig är det alldeles uppenbart att det förhåller sig på det sättet. Jag skulle verkligen vilja vädja till Miljöpartiet att försöka se igenom de här dimridåerna, som endast har syftet att undvika att vidta de nödvändiga åtgärderna för att säkra stabiliteten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att öka jämlikheten i Sverige.

Den främsta förklaringen till att hushåll har svag ekonomi är att de saknar arbete. Exempelvis är den vanligaste orsaken till ekonomiskt bistånd bland unga just arbetslöshet. Regeringen har sedan den tillträdde 2006 fört en politik för att stärka arbetslinjen och bryta de senaste decenniernas växande utanförskap. Genom jobbskatteavdragen och reformerna inom arbetsmarknadspolitiken och sjukförsäkringen har regeringen minskat trösklarna in på arbetsmarknaden. Åtgärderna har främst riktats mot svaga grupper. För att även öka efterfrågan på dessa grupper har regeringen bland annat sänkt de sociala avgifterna för unga och gamla.

På kort sikt kan de åtgärder som gör det mer lönsamt att arbeta leda till ökade inkomstskillnader. På lite längre sikt bedöms dock regeringens politik leda till att väsentligt fler personer kommer i varaktigt arbete. Inkomsterna bedöms även öka relativt sett mest bland de sämst ställda. Det är genom att fler arbetar och färre är bidragsberoende som inkomstfördelningen hålls samman. Den långsiktigt bästa fördelningspolitiken är därför att få fler i arbete.

Jobbpolitiken har sedan den kraftiga internationella lågkonjunkturen inriktats på att motverka att arbetslösheten biter sig fast. Tack vare en ansvarsfull finanspolitik kan en expansiv politik för att förstärka och temporärt komplettera regeringens tidigare åtgärder drivas. I januari 2011 var exempelvis antalet sysselsatta i åldrarna 15–74 år 136 000 personer fler än samma period 2010, och antalet långtidsarbetslösa var 23 000 färre. Siffrorna understryker att återhämtningen i den svenska ekonomin är bred och går snabbt. Regeringens ansvarsfulla finanspolitik har därtill skapat utrymme för att under 2009–2012 öka ett flertal transfereringar. Inkomsterna har därmed förstärkts för ekonomiskt svaga grupper. Det är regeringens fortsatta ambition att ytterligare stärka arbetslinjen och driva en effektiv fördelningspolitik som gagnar dem som har det allra sämst.

Anf. 34 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Tack så mycket för svaret! Vi får lite motstridiga uppgifter från regeringen. Ibland får vi höra om att det är bra med större skillnader, att det är bra med incitament, att man måste vidta åtgärder för att folk ska komma i arbete, och därför måste vi sänka deras ersättningar och så vidare. Det är den ena linjen som regeringen brukar driva. Den andra brukar vara den motsatta. Anders Borg brukar påstå att man gynnar låginkomsttagarna mest med sin politik.

Inget av det här är särskilt framgångsrikt, och att man skulle gynna låginkomsttagarna, som Anders Borg just läste upp, är fel. Socialdemokraterna har tagit reda på det genom riksdagens utredningstjänst. Riksdagens utredningstjänst har gjort en noga genomgång av hur det egentligen har slagit. Det har visat sig tydligt att er politik helt och hållet har gynnat höginkomsttagarna.

Det viktigaste är att få jobb. Det absolut viktigaste är att vi sätter jobben först – jobben, jobben, jobben – och ser till att människor blir anställningsbara. Alltså måste vi investera i människors kunskap, och vi

*Svar på
interpellationer*

måste investera i utbildning, utbildning och utbildning och ge människor många chanser, inte stänga ute människor. Den borgerliga regeringens politik har inneburit att människor har stängts ute, bland annat från chanser till jobb.

Jag delar Anders Borgs uppfattning att det är oerhört viktigt att få människor i arbete. Men er politik har inte lett till att fler har kommit i arbete. Ni brukar säga att krisen inte var ert fel. Den uppfattningen delar jag; jag tycker inte att det var ert fel att det blev en kris. Men om man nu säger att det inte är ert fel att det blev en kris men att det är ert ”fel” att krisen är över håller argumenten inte riktigt ihop. Då brukar Anders Borg lägga till att eftersom vi har så bra ekonomi kom vi snabbare ur krisen än andra länder. Det kan ligga någonting i det. Men varför har vi bra ekonomi, Anders Borg?

När Anders Borg var nytilträd finansminister brukade han berömma Göran Persson och Socialdemokraternas aktiva åtgärder för att bygga en stark ekonomi på 90-talet. Det är Göran Persson som ska hyllas för det här och som Anders Borg brukade hylla, åtminstone i början. Sedan har han försökt att glömma bort vad vi gjorde. Det är ändå så, och där är vi överens, att de starka fundamenten och de starka stabila ekonomiska regler som vi har i Sverige har gjort att Sverige står starkt. Men vi ska också komma ihåg att det var en airbag som Anders Borg ärvde med 100 miljarder i överskott.

Nej, Anders Borg, ni kan inte påstå att krisen inte är ert fel och sedan dra åt er äran av att krisen går över och att vi går in från en lågkonjunktur till en högkonjunktur. Jag delar uppfattningen att det är jobben som ska till och att det är de som utjämnar klyftorna. Men ni måste också se till att er politik – det kanske inte ni vill, men det skulle jag vilja – leder till det Anders Borg påstår, nämligen att klyftorna minskar. I praktiken har det visat sig att det är höginkomsttagarna som har tjänat på er politik och att klyftorna har ökat under hela den här tiden.

Anf. 35 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Låt mig relativt kortfattat säga någonting om den här interpellationen. Jag tycker att det är bra att vi pratar om inkomstskillnader i Sverige. Det land som har alldeles för stora inkomstskillnader riskerar att falla isär.

Det är glädjande att Sverige tillhör de OECD-länder – om vi inte är först är vi bland de första – som har den mest sammanpressade inkomststrukturen. Det finns en poäng med det. Men det finns också en poäng med att man har vissa inkomstskillnader. Jag tror inte att Monica Green är förespråkare av inga inkomstskillnader alls, för det vore inte speciellt smart att utbilda sig inom vissa yrken om alla tjänade precis lika mycket.

Jag tycker att interpellanten skjuter över målet, eller kanske skjuter i fel mål, därför att den allra viktigaste frågan för att bekämpa ojämlikhet i Sverige är arbete och arbetslinjen. Den allra bästa fördelningspolitiken är, precis som finansministern sade, en tydlig arbetslinje. Då är det viktigaste inte att bara fokusera på inkomstskillnaderna utan på marginaleffekten av att arbeta, marginaleffekten av att stå utanför eller att komma in eller att vara låginkomsttagare. Där har den här regeringen gjort väldigt mycket.

Jobbskatteavdraget till exempel har lett till en 10-procentig ökning av den disponibla inkomsten hos den fattigaste tiondelen. Den som tjänar minst har alltså fått procentuellt mest. Så är det, och jag tycker att det är glädjande att en undersköterska hemma i Örebro har fått en hel månadslön mer kvar i plånboken som hon eller han kan använda antingen till att spara, till att köpa det man behöver i familjen eller till att åka på semester. Det kunde man inte tidigare. Det tycker jag är väldigt relevant.

När vi pratar om inkomstskillnader tycker jag att vi måste prata om bottennivån, att vi tillsammans lyfter golvet, att fler kan komma in på arbetsmarknaden och att fler får möjligheter till ett lönearbete. Det har den här regeringen tydligt gjort.

Jag hoppas att regeringen vill fortsätta arbetet med att minska margineffekterna, för det är så vi skapar ett jämlikare samhälle där det faktiskt lönar sig att jobba. Fortfarande är margineffekterna för ensamstående med barn väldigt höga. Jag hoppas att regeringen vill och vågar fortsätta att sänka skatten för dem som tjänar minst. Det tycker jag är den allra viktigaste frågan. Därför tycker jag att interpellanten skjuter lite över målet i just den här frågan.

Anf. 36 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Tack, Monica Green, för en interpellation på ett känt tema som vi har diskuterat många gånger här i kammaren! Och tack så mycket, finansministern, för svaret som var väldigt upplyftande för mig att läsa! Det lägger nämligen in en dimension till som jag skulle vilja förtydliga något i mitt inlägg.

När Monica Green och Socialdemokraterna tar upp frågan om inkomstskillnader utgår de hela tiden från samma tema som ofta byggs upp, som Monica Green nämner, av analyser av den så kallade ginikoefficienten som hon nämner i sin interpellation, nämligen ett enkelt verk för att räkna fram på en parameter vad som är en inkomstklyfta. Om ginikoefficienten är ett innebär det att en person i ett samhälle får alla inkomster. Är den noll är det precis lika fördelning mellan alla invånare. Däremellan balanserar man koefficienten. När den då ökar tas det som intäkt för att man får en snedvriden inkomstfördelning, och då gör Socialdemokraterna och Monica Green förenklingen att detta måste vara av ondo.

Precis som interpellanten nämner är en av konsekvenserna till förändringen i ginikoefficienten globaliseringen. Den första fråga man kan ställa sig är om vi ska vara negativa till globaliseringen och dess fördelar, för den bidrar uppenbarligen till en snedvridning åt fel håll, enligt interpellanten och Socialdemokraterna. Sedan är frågan: Vilken är då den optimala ginikoefficienten? Är den noll? Är det noll vi strävar efter? Säg då rent ut att det ska vara exakt lika eller, precis som en socialdemokratisk minister sade för länge sedan, att armod fördras förvånansvärt lätt om det fördelas lika mellan alla. Ytterst är det alltså så att rikslikaren för det som är rättvist är den som har det allra sämst ställt. Då måste alla anpassa sig efter det, och då har vi en ginikoefficient som är noll och alla är nöjda.

Det som jag skulle vilja återkomma till, herr talman, som just belyses i finansministerns välgörande svar är egentligen frågan: Vad är då inkomst? Om man nu har klyftor måste man definiera vad en inkomst är.

Det intressanta är att inkomst för de flesta av oss är våra löner. Det kan också vara räntor, utdelningar av olika slag från kapital och annat. Men det är faktiskt också transfereringar, som finansministern nämner, alltså våra socialförsäkringar. Det är också konsumtion av offentliga varor, till exempel sjukvård, arbetsmarknadsåtgärder och annat, som är till stöd för de svaga. Hur kan man satsa på den typen av inkomster? Jo, det kan man göra genom att skapa tillväxt.

Finansministern har tillsammans med alliansregeringen sett till att även under en av de värsta finanskriser som vi har skådat hålla ett reformutrymme för att just satsa på de övriga inkomsterna, typ transfereringar av konsumtion av offentliga varor. Här har satts till 1 miljard för att stötta psykiatrin, 1 miljard för att minska köerna i sjukvården och 1 miljard för att bygga in rehabiliteringsåtgärder så att man får folk tillbaka till arbete, som i sin tur genererar ännu mer resurser att ge åter.

Då, herr talman, kan man ställa sig en filosofisk fråga när det gäller konsumtion av offentliga varor som en inkomst. Det kan ju förefalla väldigt orättvist om människor som är sjuka, halta och lytta ska konsumera mer, det vill säga ha större inkomster, än de som är friska. Det blir lite grann en paradox när man gör en så ytlig analys som Monica Green och Socialdemokraterna gör av frågan om inkomstskillnader.

Herr talman! När det gäller just de gemensamma utgifterna, som kan tolkas som inkomster på många av samhällets olika plan, är det viktigt att det finns en spridning så att man inte har en exakt rättvisa à la någon ginikoefficient utan utifrån behov. Det är precis det som Socialdemokraterna säger i annan retorik, men då blandar de ihop det och säger att detta inte ska ses som inkomster trots att det bör tolkas så.

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Sammanhållning är en av de viktigaste värderingarna i ett bra samhälle. Välfärd och trygghet bygger på full sysselsättning. Det ger sammanhållning. Det är det som den här regeringen arbetar utifrån, och det är där skiljelinjen i svensk politik går.

Sverige är i dag ett av de länder i världen som har minst inkomstskillnader. Vi är ett av de länder i världen som har minst förmögenhetsskillnader. Vi har, såsom EU mäter det, en av de minsta riskerna för materiell fattigdom. Vi är ett av de länder där risken för långvarig arbetslöshet och utanförskap har kommit ned på en låg nivå.

Det här är viktiga utgångspunkter för oss, därför att vi vill ha ett samhälle som präglas av sammanhållning. Det är därför som vi egentligen ska tala om välfärdsskillnader. Tittar vi på tillgången till alla nyttigheter – sjukvård, barnomsorg och äldreomsorg – och vad det ger människor i termer av resurser och förmågor är Sverige förmodligen, tillsammans med de andra nordiska länderna, det mest jämställda och jämlika landet bland dem som vi kan jämföra oss med.

Hur håller vi ihop ett samhälle i en globaliserad värld? Ja, vi har några väldigt tydliga linjer i detta. En är arbetslinjen. Barnfattigdom, inkomstskillnader och välfärdsskillnader grundar sig i utanförskap. Med en hög sysselsättningsnivå, låg arbetslöshet, en låg andel i sjukförsäkring och förtidspension och en låg andel välfärdsberoende i termer av socialbidrag håller samhället ihop.

En annan är kunskap. Om kunskap är kärnan i skolutbildningen får vi en social rörlighet där vars och ens förmåga avgör vilken plats man kan skapa sig själv. Kunskap är viktigt, därför att om de minst utbildade är välutbildade behöver vi inte inkomstskillnader.

Välfärdens kärna är oerhört central, att alla har tillgång till sjukvård, äldreomsorg och barnomsorg. Då kan vi omfördela utan att vi undergräver drivkrafterna för arbete, därför att vi tillhandahåller detta som tjänster som är viktiga för att alla ska ha ett bra och anständigt liv. Och vi kan behöva riktade stöd, precis som regeringen har förstärkt när det gäller barndelen i bostadsbidraget eller för den delen flerbarnstillägget.

Var går då skiljelinjen i detta? Problemet är att Socialdemokraterna är blinda för de fattigdomsfällor som de så gärna skapar. Man har inga svårigheter med att bygga ut kraftigt inkomstprövade system som leder till att de med sämst inkomster, ensamstående föräldrar, ofta får skatte-trappor, marginaleffektstrappor, på över 100 procent.

Socialdemokraterna har byggt en välfärdsmodell där den som träder in i arbete från till exempel sjukskrivning eller arbetslöshet i praktiken får 5–10 procent extra i inkomster, om vi talar om en låginkomsttagare. I decilgrupp 1, de 10 procenten med lägst inkomster, är tröskeffekten i dag 110 procent, det vill säga att man förlorar 10 procent på att gå in på arbetsmarknaden.

Socialdemokraterna har också ett tungt ansvar för arbetslösheten. Den massarbetslöshet vi fick efter 90-talskrisen befäste Socialdemokraterna med fler i förtidspension, fler i sjukskrivningar, fler i åtgärder. Till slut stod 22–23 procent av den arbetsföra befolkningen utanför arbetsmarknaden. Den arbetslösheten bygger orättvisor. Den bygger skillnader i välfärd. Den bygger utanförskap. Den betyder också att man inte kan prioritera kärnverksamheten. Det lovades pengar till kommunerna, men du såg dem aldrig därför att pengarna gick till bidragssystemen.

Detta vägrar Socialdemokraterna att ta till sig. Man vill återskapa problemen, nedmontera arbetslinjen, återuppbygga massarbetslöshetens bastioner och följaktligen också sätta kärnverksamheterna på svältkur. Allra tydligast är det i skolan, där den gamla flumpolitiken som Socialdemokraterna står för också är det svar man har på framtidens frågor i dag.

Anf. 38 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag har all respekt för Anders Borgs retorik, men den hjälper inte när han säger en sak och det visar sig i praktiken bli en helt annan.

Det är jättetrevligt att stå här och säga att vi ska hålla ihop grupperna – kul för Anders Borg att säga! Det låter ju bra i talarstolen, men det är inte så i praktiken.

Vi har sett i våra och i riksdagens utredningstjänsts utredningar hur klyftorna har ökat. Det hjälper inte att Anders Borg säger att vi ska hålla ihop grupperna när det han gör är raka motsatsen. Det hjälper inte att han säger att vi ska minska utanförskapet när han ser till att 70 000 fler är i utanförskap nu än när ni tog över. Det hjälper inte att Anders Borg säger att vi ska ta ned arbetslösheten. När ni tog över var arbetslösheten 6 procent. Det var massarbetslöshet, jag håller med om det. Arbetslösheten var alldeles för hög. Nu är arbetslösheten 8 procent. Vad kallar ni det?

Det går åt rätt håll, säger Anders Borg. Vi är så duktiga i Sverige. Men långtidsarbetslösheten biter sig fast. Var tredje arbetslös är långtidsarbetslös. Vår ungdomsarbetslöshet är en av de högsta i Europa.

Anders Borg säger: Det här är viktigt; vi gör mycket för dessa grupper. Men det märks inte; det syns inte. Er jobbpolitik har inte fungerat.

Ni har infört ett jobbskatteavdrag som har kostat gigantiska pengar och som har lönat de välbetalda väl. Det har dock inte lett till fler arbeten.

Sverige är inne i en högkonjunktur, vilket vi är glada för. Jobben kommer, vilket vi också är glada för. Efter en lågkonjunktur då jobben försvunnit kommer jobben tillbaka när efterfrågan startar igen. Det är vi glada för, men det har inget med er politik att göra. Det har att göra med att vi klarade oss bra ur krisen tack vare att Sverige har starka och stabila offentliga finanser och att ni ärvde ett överskott, en airbag, på 100 miljarder kronor. Det har ni haft nytta av.

Jag tror inte att Anders Borg vill riva upp våra starka fundamenta och regler som gör att vi inte hamnar där vi hamnade förra gången ni styrde. Han vill ha god ekonomisk hushållning. Här är vi överens.

Man kan dock inte plötsligt säga att allt är sossarnas fel. Anders Borg säger att det är sossarnas fel att det är hög arbetslöshet. Men ni har styrt i fem år. Ni gick till val på att fixa jobben, men ni har inte fixat dem.

Finn Bengtsson säger att halta och lytta inte ska tjäna mer pengar än de som jobbar. Vilken människosyn! Jag antar att Finn Bengtsson menar de svårt sjuka när han tar orden halta och lytta i sin mun.

Jag menar att de sjuka ska ha rätt till sjukersättning även i framtiden. Man blir inte frisk av att vara fattig. Man blir inte heller frisk av att kastas ut ur det sjukförsäkringssystem som ni har infört och som innebär att människor efter en viss tidsgräns inte ska få ersättning längre.

Anders Borg förklarar att de stora skillnaderna är nödvändiga, för annars blir människor inte friska och går inte tillbaka till jobbet. Det är cyniskt att inte lita på människor, att inte tro att svårt cancersjuka är sjuka och att överpröva människors sjukdom. Anders Borg säger i talarstolen att om människor bara får mindre i ersättning blir de friska och går tillbaka till arbetet. Det kanske låter bra i retoriken, men det är cyniskt och inte ett dugg humant. Här krävs bättring, Anders Borg!

Anf. 39 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Denna interpellation berör jämlikhet, och ytterst är detta ett ideologiskt diskussionsforum. Låt mig därför avrunda med att ge en reflexion över ideologiska ord som berör jämlikhet, till exempel frihet, rättvisa och trygghet.

För socialisten är friheten för individen ett tveksamt begrepp och inget mål i sig. Utraderad egoism och oskiljaktiga individer skapar ett slags kollektiv frihet som upplevs som en definition på rättvisa. När alla är lika är alla fria, vilket är rättvist. Men om någon inte är lik saknas kollektiv frihet, och följaktligen råder orättvisa. Lika behandling är underordnat ett resultat som ger lika utfall för alla. Trygghet garanteras med kollektiva beslut och regleringar framför självbestämmande bland enskilda.

Som borgerlig vill jag se varje enskild individs behov i en gemensam välfärd, precis som nämndes i Anders Borgs förra inlägg. Frihet är när

individen skyddas mot onödiga inskränkningar av en kollektiv stat. Kollektiva systemlösningar ger alltför lätt omfattande individuell ofrihet. Rättvisa är att medborgarna behandlas lika men utan strävan efter likformighet mellan individerna i övrigt. En sådan fri och rättvist behandlad individ blir tryggare.

För att ingen ska komma till skada när individuella behov och möjligheter lyfts fram så tydligt knyter vår filosofi ihop individens rättigheter med ett eget ansvar och egna skyldigheter i samhället.

Sammanfattningsvis, herr talman, en kollektivistisk syn tvingar alltför lätt enskilda individer till lagstiftning. Vi får alltför ofta abdikera från våra egna unika drömmar till förmån för någon annans ideal. Vanmakt och frustration skapas hos många men också i förlängningen ett inhumant och ineffektivt samhälle.

Alliansen har under en mandatperiod med sin politik visat att detta går att motverka. Det finns nya och förhoppningsfulla människor i landet som ser de goda reformerna och den goda utvecklingen för en ökad jämlikhet på borgerlig grund.

Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Monica Green gör en huvudpoäng av retorik och praktik. Det är alltid en nyttig sak att diskutera. Socialdemokraterna talar gärna rättvisa, men resultaten förskräcker.

Vi vet vad som hände under det långa socialdemokratiska regeringsinnehavet. Förmögenhetskonzentrationen förstärktes kraftigt, och inkomstskillnaderna ökade. Värst av allt var att välfärdsskillnaderna ökade mycket kraftigt eftersom man cementerade och byggde ut ett utanförskap. Det ställde människor utanför och låste fast människor utanför arbetsmarknaden utan arbetskamrater och trygghet och stolthet i ett eget arbete. Det var en massarbetslöshet där ca 22 procent av den arbetsföra befolkningen, i termer av helårsekvivalenser, stod utanför arbetsmarknaden.

Nu har vi börjat vända den skutan. Trots en stor ekonomisk kris ser vi en sysselsättning som stiger. Vårt svar för att hålla ihop Sverige är på riktigt och på allvar. Det är tydligt och det fungerar. Det är en arbetslinje. När alla som vill och kan är i arbete bygger vi sammanhållningen. Det var så vi byggde sammanhållning i Sverige förr i tiden, innan det socialdemokratiska utanförskapet blev ett huvudproblem.

Vi ska ha en skola som förmedlar kunskap. Det är de ungdomar som lämnar skolan utan fullvärdiga kunskaper som riskerar att fastna i ungdomsarbetslöshet. Det är de som inte har fått en vettig praktisk utbildning utan som fastnar i ungdomsarbetslöshet som kan dömas till långsiktigt utanförskap. Socialdemokraternas kunskapssvek mot skolan kommer att ta decennier för Sverige att komma över.

Vi har velat och kunnat tillföra mycket resurser till välfärdens kärna: vård, skola och omsorg. Socialdemokraterna talade om vård, skola och omsorg, men i realiteten såg alla att verksamheterna var satta på svältkur eftersom alla pengar gick till bidragssystemen. Alla pengar gick till att betala utanförskapet.

Får vi tillbaka utanförskapspolitiken och nedmonterar arbetslinjen är det till utanförskapet pengarna kommer att gå. Socialdemokraterna kommer alltid att prioritera bidragssystemen och inte välfärdens kärna.

Prot. 2010/11:82

5 april

Svar på
interpellationer

Vi tror att det kan behövas riktade stöd. Vi har gjort sådana. Vi har förstärkt bostadstillägget för förtidspensionärer och ålderspensionärer. Vi har förstärkt barndelen i bostadsbidraget, och vi har förstärkt flerbarnstillägget. Vi kan säkert titta på fler riktade åtgärder, men de måste utformas på ett sådant sätt att de inte bygger fattigdomsfällor. Fattigdomsfällor låser nämligen människor i ett utanförskap som är förödande.

Vi vill se ett samhälle där vi bygger sammanhållning på att alla kan bidra genom att vi har en arbetsmarknad som är inkluderande och släpper in människor. Reformerna är inte färdiga. Efter våra förändringar har vi marginaleffekter för dem med allra lägst inkomster på över 100 procent. Jobbskatteavdraget, som utmålats som en jättereform, förskjuter denna balans.

Sverige är ett av de länder där trösklarna in på arbetsmarknaden är allra högst. Det ser vi på nyanlända invandrare, det ser vi på ungdomar och det ser vi på en rad andra grupper som fortsatt drabbas av att vi har alldeles för lång väg in på arbetsmarknaden. Vi måste fortsätta reformera detta.

Socialdemokraterna står för en retorik om rättvisa som i praktiken ytterst leder till större välfärdsskillnader och orättvisa.
(Applåder)

Anf. 41 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Åter tränar Anders Borg retorik för att det ska låta tjugigt och så att han kan påstå att han jobbar för rättvisa – men han gör inte det. Anders Borg hävdar att vi socialdemokrater gjorde det sämre. Han vet dock mycket väl vad vi gjorde och hur vi byggde Sverige starkt. Vi såg till att varje människa, varje individ fick chansen i ett kapitalistiskt samhälle som förtryckte arbetarna. Vi såg till att samhället blev starkt och gynnade den lilla människan. Vi satte jobben först.

Det var alldeles för hög arbetslöshet – jag håller med om det. Vi lyckades inte alltid. Och vi lyckades inte heller alltid hålla ihop grupperna. Men vi ville hålla ihop grupperna. Även när vi sanerade ekonomin ansträngde vi oss för att skydda alla dem som har det allra sämst ställt.

Sedan säger Anders Borg: Men vi sätter jobben först. Ja, trots det har arbetslösheten ökat. Då säger han: Det är inte vårt fel, utan det är någon annans fel. Men varför ökade ni på så att arbetslösheten ökade ännu mer? 33 000 välfärdsarbetare fick lämna den gemensamma sektorn. Det var 33 000 skolsköterskor, lärare, förskollärare och vårdbiträden som tog hand om våra gamla och såg till att våra barn fick en bra uppväxt.

Av dessa 33 000 välfärdsarbetare var det 3 000 lärare som fick lämna skolan. Här står Anders Borg och säger att ”vi satsar på skolan”. Men resultaten i skolan är ju sämre i dag. Då brukar skolministern säga: Det är också sossarnas fel. Men det går ju att vända. Om man nu vill någonting med skolan kanske man inte ska avskeda 3 000 lärare. Då kanske man ska se till att alla får chansen, och inte göra som ni när ni nu bygger in hinder för dem som väljer fel linje redan i årskurs 5 och inte har chansen att ta sig in på högskolan.

Ni stänger ute människor. Ni ökar klyftorna, Anders Borg.

Anf. 42 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det här är en debatt om rättvisa, teori och praktik. Det stora bekymret för Socialdemokraterna är att vi har sett praktiken. Förmögenhetskonzentrationen ökade. Inkomstskillnaderna steg. Valfärds-klyftorna vidgades. Det är det resultat vi har på papper. I kolumn efter kolumn i de fördelningspolitiska redovisningarna kan vi se: Socialdemo-kraterna ökade klyftorna.

Jag förstår att det möjligtvis känns skönt att ha en retorik där man ta-lar om rättvisa, men när man i praktiken levererar orättvisa borde det svida i själen.

Det är ingen slump att det blir på det sättet. Underminerar man ar-betslinjen skapar man ett långvarigt utanförskap som leder till att männi-skor får det sämre. Då växer välfärds-klyftorna.

Om man inte har kunskap som norm i utbildningssystemet, om man inte respekterar att det måste finnas en bra och fungerande yrkesutbild-ning som är en väg in i arbetslivet, ja, då ökar man klyftorna, då minskar man den sociala rörligheten, då ökar man risken för långvarigt utanför-skap bland unga människor. Det är beskrivningen av det svenska utbild-ningssystemet sedan 30–40 år tillbaka. Jan Björklund gör en historisk insats för att skapa ordning och reda i klassrummet och kunskap som nerv i utbildningssystemet.

När man tappar de här två, arbetslinjen och kunskapen, har man inte råd med välfärden därför att pengarna går till att betala för utanförskapet, pengarna går till att betala för att människor inte arbetar. Det är precis så teori och praktik ser ut.

Vi står för sammanhållning. Vi är entydiga med att en kombination av arbetslinje, kunskap, bra sjukvård, barnomsorg och äldreomsorg till alla och riktat stöd till dem som mest behöver det är en politik för rätt-visa. Det är därför vi kan se att vi är på väg till ett system med minskade välfärds-klyftor.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2010/11:285 om beskattningen av synte-tisk diesel

Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Christina Karlsson har frågat mig om jag avser att ta ini-tiativ till att upphäva den skillnad i beskattning som gör att flytande na-turgas beskattas 300 procent högre än samma råvara i gasform.

Jag tolkar Christina Karlssons fråga som att hon menar att syntetisk diesel som tillverkats av naturgas bör ha samma beskattning som natur-gas som används som drivmedel. Först och främst vill jag reda ut be-greppen lite. Flytande naturgas är en naturgas som har kondenserats till vätska för att kunna lagras och transporteras. Syntetisk diesel däremot är rent kemiskt en diesel även om den tillverkats av naturgas.

För beskattningen av drivmedel är vi bundna av de regler som finns inom EU. På det här området finns reglerna i energiskattedirektivet. Reglerna fastställer bland annat att diesel har en egen skattesats och att naturgas har en egen skattesats. För drivmedel som saknar egen skatte-

Prot. 2010/11:82

5 april

*Svar på
interpellationer*

sats gäller att de ska beskattas i nivå med likvärdigt bränsle. Detta innebär att ett bränsle som ersätter diesel i en dieselmotor ska beskattas som diesel. Vi kan inte tillämpa skattesatsen för naturgas bara för att naturgas varit en råvara vid tillverkningen av syntetisk diesel.

Nationellt sett har naturgas en gynnsam beskattning för att vara ett fossilt drivmedel. En anledning till det är att stimulera användningen av gasdrivna fordon. Detta är ett steg på vägen mot förbättrad infrastruktur och marknad för biogas som fordonsbränsle.

Syntetisk diesel kan användas rent eller blandas i konventionell diesel och användas i vanliga dieslbilar. Utmaningen är att övergå till att tillverka bränslet från förnybara råvaror som biogas, skogsavfall eller svartlut i stället för från fossil naturgas. Det är först när den syntetiska dieseln framställs från biomassa som den får effekt på utsläppen av koldioxid. När så sker kommer syntetisk diesel skattemässigt att hanteras på samma sätt som andra förnybara drivmedel.

Jag är av dessa skäl inte beredd att ta initiativ till att upphäva den skillnad i beskattning som föreligger mellan naturgas och fossilbaserad syntetisk diesel som används som drivmedel.

Anf. 44 CHRISTINA KARLSSON (S):

Herr talman! Jag har varit riksdagsledamot sedan i höstas. När vi har debatterat i skatteutskottet har vi socialdemokrater ständigt kallats för ett notoriskt skattehöjarparti. Därför känns det onekligen lite roligt att få stå här i dag och diskutera en skatt som jag anser borde vara lägre tillsammans med finansministern.

Jag ska börja med att tacka finansministern så mycket för svaret.

Vi är helt överens om att det är absolut nödvändigt att bryta vårt beroende av råolja, som är en ändlig produkt. Min uppfattning är att vi på vägen mot helt förnybara drivmedel måste använda alla till buds stående medel, även de fossilbaserade, på mest effektiva och miljövänliga sätt.

De naturgasbaserade syntetiska drivmedlen ger 35 procent lägre utsläpp av fossil koldioxid jämfört med råoljebaserad dieselolja. Dessutom är det avsevärt mycket bättre och renare när det gäller utsläpp av ett stort antal partiklar. Det skulle till exempel vara bra i stadsmiljöer, där luftkvaliteten skulle må bra av mindre partikelutsläpp, att dessa produkter användes i större omfattning. Jag tycker inte att det är rimligt att de här produkterna beskattas på samma sätt som diesel bara för att de kan användas i en dieselmotor. Det mest rimliga vore att de beskattades som naturgas.

Jag håller fullständigt med finansministern om att utmaningen för framtiden är att framställa bränsle av förnybara råvaror, men på vägen dit måste det väl ändå vara bättre att vi tar till vara de restgaser som i dag fraktas bort och gör något vettigt av dem.

Jag känner att jag inte är ensam om den här uppfattningen, utan ledamöter från i stort sett samtliga partier har under åren motionerat och interPELLerat i frågan, även finansministerns egna partikamrater.

Enligt det EU-direktiv som finansministern hänvisar till i sitt svar är det möjligt att ge ett drivmedel en egen skattesats med hänvisning till en speciell kvalitet eller ett speciellt användningsområde. Det handlar alltså inte om att det inte går utan om att finansministern helt enkelt inte vill.

Jag har gått igenom de svar och interpellationsdebatter som finansministern tidigare har haft i frågan, och han har vid ett flertal tillfällen uttryckt att det *kan* finnas skäl att ändra beskattningen och att frågan noggrant bör prövas och är uppmärksammas inom Finansdepartementet.

Jag skulle tycka att det var intressant om finansministern kunde utveckla detta lite mer. Vilka skäl är det finansministern har avsett? Och vad har fått honom att ändra uppfattning och göra det ställningstagande han gör i dag och i stället minska skatteskillnaden gentemot den smutsigare Europadieseln?

Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt oss vara väldigt tydliga. Klimatfrågan är en ödesfråga i global mening. Det är ingen tvekan om att fortsätter vi att släppa ut koldioxid på det sätt vi gör i dag klarar vi inte av att ha en stark tillväxt i länder som behöver en högre ekonomisk standard. Vi kan inte ha samma resursintensitet i tillväxten när vi ser Kina, Indien, Indonesien och andra länder gå från fattigdom till relativ rikedom. Det är den ena sidan av myntet.

Den andra sidan av myntet är att det går att lösa detta bekymmer. Skulle andra länder ha samma CO₂-skatt som vi har i Sverige, ha lika mycket förnybar energi och satsa på gröna certifikat och vindkraft skulle vi kunna klara en stark tillväxt utan att den undergräver hållbarheten i vår natur.

Den grundläggande utgångspunkten är att vi ska sätta skatterna så att vi minskar koldioxidutsläppen.

Sverige har varit och är ett föregångsland i termer av CO₂, och jag tror att vi också kommer att vara ett föregångsland när det gäller vindkraft om vi blickar något decennium framåt.

Frågan är: Vad kan vi göra på området? Låt oss vara tydliga med vad som stod i interpellationssvaret. EU:s regelverk klargör för oss att en naturgas som omvandlas till diesel ska beskattas som en diesel. Det är alltså en typ av dieselskatt som vi har här. Det kan vi tycka olika saker om, men det är så regelverket ser ut.

Vad kan vi då göra? Vi skulle till exempel kunna säga att vi vill ha en lägre beskattning här eftersom det rör sig om pilotprojekt. Då kan vi via statsstödsreglerna ansöka om en nedsättning. Det är lite bekymmersamt med en teknologi som har varit känd sedan 1923 att hävda att vi här har en möjlighet till genombrott i Sverige. Den vägen tror jag är stängd.

Andra skillnader måste bygga på att vi hävdar att det finns så stora grundläggande miljöskillnader att det finns en poäng med skatteskillnaden. Vi kan föra en allmän diskussion om att det finns fördelar med ett sådant här bränsle därför att det till exempel blir bättre upplevd arbetsmiljö eller därför att man får mindre av andra partiklar. Om vi då får en nedsättning är risken att vi i stället får stigande koldioxidutsläpp. Det är den bedömning man måste utgå ifrån. Vad är den miljömässigt motiverade skillnaden? Det måste vara utgångspunkten.

Låt oss vara tydliga med detta. Egentligen finns det inget skäl att ha en så låg beskattning som vi har på naturgas. Det har vi därför att vi hoppas på biogasen. Naturgas är en energiförsörjning som har påverkan på växthuseffekten. Det vi önskar är att komma över till biogasen. Det är

det som är nyckeln till vad vi ska kunna få en minskad koldioxideffekt av utifrån vårt transportsystem.

Anf. 46 CHRISTINA KARLSSON (S):

Herr talman! För mig är frågan om människors arbetsmiljö ytterst angelägen. Det är självklart att ingen ska behöva riskera att skadas eller att drabbas av sjukdom till följd av sitt arbete. Dieselavgaser är i dag ett stort problem för många människor som arbetar i närheten av dem.

Enligt Arbetsmiljöverket rör det sig om ca 70 000 människor, och det är väldigt många. Det är främst byggnadsarbetare men även gruvarbetare, lagerarbetare, truckförare och fordonsmekaniker som arbetar i dessa miljöer. Bred forskning visar att människor som utsätts för dieselavgaser regelbundet löper risk att drabbas av negativa hälsoeffekter. De som arbetar under tak eller under jord kan i värsta fall utsättas för 20 gånger mer avgaser än kolleger som arbetar utomhus. De syntetiska drivmedlen är speciellt lämpliga för sådana här omgivningar där vistelse i avgaser inte kan undvikas. Det har också forskats om att arbetare som tidigare har upplevt hälsobesvär av dessa avgaser upplever att besvären upphör vid användning av syntetiska drivmedel. Vanliga besvär som människor drabbas av är till exempel huvudvärk, hudproblem och irritation i ögon, näsa och hals. På lång sikt kan man drabbas av ännu värre hälsoeffekter.

Man kan tycka att det borde vara självklart att alltid använda det alternativ som är bäst ur hälsosynpunkt, men tyvärr fungerar det inte alltid så. Det är konkurrens när man räknar på olika projekt, och kostnaderna måste hållas nere så mycket som möjligt.

Enligt min mening skulle en ökad användning av syntetiska drivmedel vara att föredra. Det skulle kunna bidra till en avsevärt förbättrad arbetsmiljö och ett förbättrat hälsoläge för dessa 70 000 människor.

Jag skulle gärna vilja höra finansministerns uppfattning. Kan inte detta vara ett skäl till att tänka ett varv till?

Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Det är viktigt att vi ser miljöbeskattningen utifrån klimatfrågan när det gäller transportsektorn eftersom det är där transportsektorn har sin huvudsakliga miljöpåverkan. Vi vet att vi i Sverige behöver göra någonting åt transportsektorn. Det är en kvarvarande miljöbov i det svenska samhället. Vi gör mycket. Koldioxidskatten är effektiv. Den fungerar väl. Varje dag och varje timma betyder den att vi håller tillbaka utsläppen. Vi behöver också se över andra skatteregler som miljöbilsbeskattningar som gör att vi får en fordonspark som ger minsta möjliga klimatutsläpp.

I detta sammanhang är jag mycket osäker på om vi nu är i rätt diskussion. Interpellanten påpekar att vi har 300 procents högre skatt på syntetisk diesel från naturgas eftersom den beskattas som naturgas. Naturgas är ett bränsle och en energikälla som har bekymmersamma klimatteffekter. Naturgas bidrar till koldioxidutsläpp. Den är inte förnybar, och följaktligen bör vi förhålla oss med en betydande skepsis till den.

Jag tror att framtiden ligger mycket mer i vindkraft än i naturgas. Jag tror att ett svenskt energisystem där vi kompletterar kärnkraft och vattenkraft med alltmer av förnybara energikällor har betydligt bättre vägar

framåt än ett system där man likt Tyskland och andra länder på kontinenten nu bygger sig in i ett naturgasberoende.

Det är klart att miljöprövningen alltid måste ses över. Den kan alltid utvecklas. Vi vet dock att det på detta område är en fråga om att det gäller arbetsmiljö och inte klimatfrågan. Det finns studier som tyder på upplevda förbättringar. Det har gjorts att man när man till exempel har upphandlat Förbifarten har ställt krav på att syntetiska drivmedel ska användas. LKAB och andra som sysslar med gruvdrift har skäl att fundera på detta när de ser över sin egen energianvändning. Om det finns fördelar med det här på arbetsmiljösidan är det naturligtvis motiverat att göra det.

Men grundfrågan är: Är det motiverat att skattemässigt gynna diesel framställt ur naturgas? Mitt svar på frågan är att det är högst tveksamt. Det vore bra om vi skattemässigt kunde gynna biogas så att vi kunde få en fordonspark som drivs på förnybara energikällor. Det vore ett stort steg framåt om det vore möjligt. Det finns säkert skäl att ligga kvar med den skattebehandling vi har av naturgasen eftersom man kan säga att det finns en teknikdrivande framtidsdimension där. Men om vi ska göra en översyn som landar i att vi ska förändra beskattningen av syntetisk diesel måste det göras på basis av de miljöbedömningar som görs.

Anf. 48 CHRISTINA KARLSSON (S):

Herr talman! Jag tror att det blir svårt att ersätta den energi som används i dessa arbetsmiljöer med vindkraft. Det känns ganska omöjligt.

Enligt EU:s avfallsdirektiv är materialåtervinning prioriterat, och förbränning ska ske i andra hand. Jag tycker att GTL-drivmedel som framställs ur fackelgaser är att föredra framför att fackla bort gaserna. Jag är medveten om att gasfacklingen till största delen sker utanför Europa. Men enligt Världsbanken rör det sig om 150 miljarder kubikmeter gas globalt sett som skulle kunna återanvändas i stället för att facklas bort. I energi räknat motsvarar detta 25 gånger Sveriges bensinförbrukning.

Det skulle vara intressant att höra hur finansministern ser på gasfackling i ett globalt perspektiv. Är det inte bra om vi kan ta till vara restgaser och använda dem?

Sverige är ett av de ledande länderna på GTL. Jag tror att om branschen ska fortsätta utvecklas krävs långsiktiga planeringsförutsättningar. Om branschen i stället upplever sig missgynnad så kommer det knappast att bli någon ny teknik att utveckla. Jag tycker att Sverige ska vara ett föregångsland och vara världsledande vad gäller forskning och teknikutveckling.

Finansministern har svarat att han inte kan tänka sig att upphäva skillnaden i beskattning mellan naturgas och fossilbaserade syntetiska drivmedel. Men jag skulle önska att finansministern kunde överväga en egen skattesats för ett bränsle som trots att det är fossilbaserat är avsevärt mycket bättre och hälsosammare för människor och miljö. Jag hoppas att regeringen med finansministern i spetsen kan ta initiativ och lösa denna fråga så snart som möjligt.

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jag vill tacka interpellanten. Detta är en viktig diskussion. Vi har varje dag, varje vecka och varje månad skäl att se över hur vi

Prot. 2010/11:82

5 april

Svar på
interpellationer

bäst använder skatterna som instrument för att få en bättre miljö – både en miljö för hela Sverige och en arbetsmiljö.

Som jag har sagt i tidigare interpellationsdebatter har vi kommit tillbaka till denna fråga och förnyat våra prövningar. Vår slutsats har dock hittills varit att det i huvudsak inte finns några starka miljöskäl som talar för en egen skatteklass. Det är självklart att denna bedömning alltid kan omprövas och göras på nytt, men vi har gjort den förnyat under min tid som finansminister. Tyvärr har vi landat i slutsatsen att även om det finns en del arbetsmiljöargument är det inte motiverat att utifrån den allmänna inriktning vi har på att bekämpa koldioxidutsläpp göra detta.

Låt mig bara påpeka att vindkraften klart kan hjälpa arbetsmiljön eftersom ett alternativ är att ha eldrift på en lång rad av de fordon som man använder i denna typ av miljöer. Vad jag förstår har detta också bidragit till att man har gjort en del arbetsmiljöförbättringar.

Jag vill passa på att tacka Christina Karlsson för en mycket viktig interpellation.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2010/11:290 om riskkapitalbolags intressen i välfärdsföretag

Anf. 50 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Jacob Johnson har ställt ett antal frågor till mig angående riskkapitalbolagens investeringar i så kallade välfärdsföretag, branschens bolagsskattebetalningar samt möjligheterna att begränsa dessa investeringar.

För att säkerställa kapitalförsörjningen i svenska företag är det viktigt att upprätthålla ett gott investeringsklimat som säkrar tillgången till riskkapital mer generellt. Sverige ligger väl framme i detta avseende. Detta visar sig bland annat i att riskkapitalbolagens investeringar i Sverige under 2009, mätt som andel av bnp, var dubbelt så stora som genomsnittet inom EU. Riskkapitalbolagens val av investeringsobjekt genom riskkapitalfonder görs för att uppnå bästa möjliga avkastning på det av investerarna satsade kapitalet.

Regeringen har infört regler som begränsar möjligheterna för ränteavdrag som uppkommit genom koncerninterna lån. Reglerna avser lån som används till att köpa bolag inom koncerner. Reglerna infördes som ett led i att motverka skatteplanering genom så kallade räntesnurror. Regeringen har också nyligen tillsatt en kommitté med uppgift att se över företagsbeskattningen (Fi 2011:01). I kommitténs uppdrag ligger bland annat att se över reglerna om ränteavdrag och att undersöka om det är lämpligt att ta fram mer generellt utformade regler som begränsar ränteavdragen. Kommittén har även möjlighet att föreslå att de nuvarande reglerna om ränteavdragsbegränsning utvidgas till att omfatta externa lån och förvärv. Vidare ska kommittén också föreslå regeländringar för att skydda den svenska bolagsskattebasen i en alltmer globaliserad värld. Jag avser inte att föregripa kommitténs arbete i detta avseende.

Herr talman! Tack för svaret, finansminister Anders Borg! Det pågår en revolution inom den svenska välfärden. Marknadskrafterna släpps fria. Skolor, äldreboenden, vårdcentraler och sjukhus säljs ut, och kapitalet är snabbt på plats för att plocka russin ur kakan och maximera vinster till investerare och företagsledare.

Ja, det pågår en marknadsrevolution inom skola, vård och omsorg när nu på bara några år mer hälften av alla vårdcentraler i Stockholms län bedrivs i privat regi och när riskkapitalbolag med hjälp av fiffiga lösningar, räntesnurror och skatteparadis kan ta ut miljarder i ren vinst från den svenska välfärden. Det är vinster som finansieras av våra solidariskt betalade skatter.

Ja, det pågår en kontrarevolution i förhållande till 1900-talets mödosamma uppbyggnad av välfärden efter principen från var och en efter förmåga åt var och en efter behov.

Genom regeringen Reinfeldts tvångsinförande av vårdvalet som system, först genom lagen om valfrihet och sedan genom vårdval med etableringsfrihet inom primärvården, har man bäddat för riskkapitalbolagens inträde i den svenska välfärden. Vården har blivit en handelsvara.

Artikelserien "Välfärdens nya herrar" i Svenska Dagbladet beskrev riskkapitalisternas affärsidé att först köpa upp välfärdsföretag med mycket lånade pengar, sedan omstrukturera och till slut sälja till avsevärt högre pris med stora reavinster som resultat.

Utöver att riskkapitalbolagen kan göra absurda vinster vid försäljning av välfärdsföretag har de gjort stora pengar på så kallade räntesnurror genom att låna ut pengar till sitt eget välfärdsföretag till hög ränta. Räntan är avdragsgill, vilket innebär att företagen kan minska sin vinst och undkomma skatt. Ränteintäkterna, det vill säga svenska skattepengar, hamnar i stället i fickorna på riskkapitalbolaget som i sin tur ofta är placerat utomlands i något så kallat skatteparadis där skatten är väsentligt lägre eller obefintlig.

Mina frågor till finansministern handlade om vad han avser att göra för att förhindra denna misshushållning med våra skattedeal.

Herr talman! Finansminister Anders Borg säger i sitt korta svar att det är viktigt med ett gott investeringsklimat som säkrar tillgången till riskkapital. Men hur stämmer detta med till exempel det som står i tidningen Dagens Industri om att riskkapitalbolagen flyr framtidsföretagen, inte minst på grund av vinstmöjligheterna inom vård, skola och omsorg?

Riskkapitalbolagen finner det tydligen säkrare och lönsammare att skära guld med pennkniv ur den svenska välfärden än att satsa pengar inom ny teknik för till exempel miljöomställning och energieffektivisering. Jag skulle vilja höra hur finansministern ser på den obalansen.

I den andra delen av svaret tar finansministern upp åtgärder för att begränsa möjligheterna till ränteavdrag genom koncerninterna lån och hänvisar till Företagsbeskattningskommittén som ytterligare ska se över reglerna för ränteavdrag. Jag välkomnar det, men jag vill veta om finansministern verkligen tror att kortsiktiga riskkapitalbolag är bra ägare av välfärdsföretag och bra instrument för landstingen i det långsiktiga arbetet att leva upp till hälso- och sjukvårdens portalparagraf att vård ska vara likvärdig och behovsstyrd och inte efterfrågestyrd.

Anf. 52 STAFFAN ANGER (M):

Herr talman! Tack för svaret, finansministern! Tveklöst får man väldigt ofta en förbättrad produktivitet i privata välfärdsföretag och vinsten ökar när privata köpare tar över, och det är väldigt viktigt att vi får mer resurser till välfärden.

Det som inte är bra är om köparen, alltså riskkapitalbolaget, undviker att skatta för sin vinst i Sverige. Det är fel, och det behöver rättas till. Om vinsten beror på att huvudmannen ej följer de regler som gäller för verksamheten måste tillsynen naturligtvis förbättras. Det är också viktigt. Men det är tveklöst så att privata investerare och riskkapital har gjort en hel del för att förbättra resurserna i välfärden för svenska folket.

Jag vill nämna lite grann om hur riskkapitalbolag köper in syföretag. Även där bör det ske en beskattning av företaget i Sverige. Riskkapitalbolaget har oftast sitt ägande i så kallade offshorebolag utomlands och planerar bort sin vinstskatt i Sverige. Riskkapitalbolaget kan köpa bolag och säljer inom fem till sju år. Man arbetar mycket kortsiktigt. Det är lätt att dra upp vinster kortsiktigt genom besparingar som tar bort kostnader och investeringar som på lång sikt hade gett ett förbättrat resultat.

Det finns naturligtvis misskötta bolag där riskkapitalet tagit över, gjort en jättefin insats, skakat om företaget, tillsatt nytt management och förbättrat resultatet. Det har varit bra, men då måste man också ha produkter som under en kort tidsperiod leder till bra resultat även långsiktigt.

Herr talman! Jag tror att svenska företag mår bäst av långsiktiga ägare i Sverige som ger det bästa resultatet för landet och betalar skatt här. Jag ser fram emot Företagsbeskattningsutredningens översyn av bland annat ränteavdrag och övriga regler för att se till att vi får balans inom den här verksamheten.

Anf. 53 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Ibland får vi debatter i repris, och det här tillhör väl den sorten där sakfrågan har varit uppe tidigare. Jacob Johnson har också deltagit i den.

Vi har ett problem. Någonting låter illa. Det är som en symfoniorkester. Vad gör man? En lösning är ju att skjuta dirigenten. En annan lösning är att be att få ett nytt stycke skrivet. Jag tror att den fråga som Jacob Johnson i grunden reser här är just denna: Vad ska vi göra? Ska vi skjuta pianisten eller dirigenten, eller ska vi be om nya noter?

Vad är huvudproblemet i den här frågan, herr talman? Jo, det är att väldigt många människor har valt att gå till privata vårdcentraler eller sätta sina barn i privata skolor. Man kan göra vinster på detta. Det är alldeles uppenbart även om Dagens Samhälle i en annan utredning har visat att huvuddelen av de privata skolorna, som det handlade om där, hade högst normala vinster. Men ett antal stora bolag har gjort även för oss liberaler oskäligen vinster. Av någon anledning säger alltid Vänsterpartiet att vi måste förbjuda detta.

Jag tror, herr talman, att lösningen ligger någon helt annanstans, nämligen i att den offentliga sektorn, som tillhandahåller dessa tjänster, måste bli mycket bättre och så bra att man inte kan göra de stora vinsterna. Det är själva poängen. Skolan är en nyckelfråga, och därför måste vi politiker, som finansministern säger, se till att den offentliga skolan blir bättre.

På samma sätt är det med vårdområdet. Det blir inte bättre i det län där riksdagen befinner sig om vi till exempel förbjuder ytterligare ögonoperationer på S:t Eriks Ögonsjukhus. Det blir ingen gladare av. Inte heller blir någon gladare av att vi förbjuder ett stort kapitalbolag att driva S:t Görans Sjukhus, det som Jacob Johnson är bekymrad över.

Problemet är egentligen det omvända, nämligen varför så många människor söker sig till S:t Görans Sjukhus. Det beror på att det inte tillhandahålls tillräckligt bra och tillgänglig vård på många av de offentliga sjukhusen. Det är grundproblemet, och därför måste vi som är ansvariga för den offentliga sjukvården se till att den förbättras så att man inte kan göra de, som också jag uppfattar det, oskäligen vinsterna. Det kan man dock inte göra genom att förbjuda saker och ting. Det måste ske genom att man förbättrar sjukvården inom landstingen och på andra områden.

Anf. 54 ANDREAS NORLÉN (M):

Herr talman! Det här är en intressant och viktig debatt. Problemet är att den bottnar i det faktum att Vänsterpartiet gärna tar upp och diskuterar riskkapitalbolag i välfärdsverksamheterna som ett led i Vänsterns större ambition att helt misskreditera enskilt entreprenörskap, företagande i välfärden, i vilken form det än visar sig, riskkapitalbolag eller inte.

Vi har många gånger hört hur Vänstern går till storms mot vinster i välfärden och framställer det som att varje krona i vinst i ett välfärdsföretag är en motsvarande förlust för skattebetalarna. Det är i grunden fel tänkt. Det bottnar ytterst i Vänsterns syn på privata företag och privat företagande som företeelse. Det är den klassiska marxistiska analysen. Nivån på vinsten i privata företag är samtidigt ett mått på den utsugning som de anställda utsätts för. Mervärdesläran i marxismen går ju ut på att kapitalisterna suger ut sina anställda genom att ge dem lägre lön än deras arbetsprestation egentligen motiverar. Det betyder att vinst inte är något legitimt, inte någonsin.

Då frågar man sig naturligtvis om fri företagsamhet inom välfärden eller i något annat sammanhang har visat sig oförenligt med högt välstånd. Svaret är som bekant nej. Det går utmärkt att förena vinstdrivande företag med god löneutveckling, ekonomisk tillväxt som kommer alla till del och så vidare.

Möjligheten att göra vinst om man driver en bra verksamhet är i själva verket en viktig förutsättning för att människor ska vilja satsa engagemang, arbetstid och kapital på företagande, i välfärden eller i någon annan sektor. Entreprenörer drivs givetvis av ett engagemang för sin affärsidé, att bygga en verksamhet, men självklart är möjligheten att få avkastning av stor betydelse.

Om vi hade ett vinstförbud i det privata näringslivet skulle vi då få bättre bilar från Volvo, bättre mat på Ica eller bättre klippning hos frisören? Svaret är nej. Den fria konkurrensen i kombination med krav från myndigheter – krav på säkerhet och kvalitet på produkter och tjänster – gör att företagen måste leverera allt bättre produkter och tjänster till allt bättre priser för att kunna vara kvar på marknaden. Det ger ökad produktivitet och bättre kvalitet samt är bra för kunderna och för de företag som är tillräckligt duktiga för att vara kvar på marknaden.

Hur ska man då se på välfärdsföretagande och riskkapital i välfärden? Också där är det ytterst kundernas, elevernas, föräldrarnas, patienternas, hemtjänstbrukarnas krav och värdering av verksamheten som är avgörande, tillsammans med myndigheternas, kommunernas, landstingens, Socialstyrelsens och andra aktörers krav och kontroller när det gäller säkerhet, kvalitet och resultat. Det är självklart inte godtagbart att göra vinst på dålig kvalitet i välfärden. Därför krävs stränga kontroller och aktiva myndigheter och kommuner som följer upp vad skattepengarna används till. Om man tillgodoser brukarnas krav och myndigheternas kvalitetskrav och gör en vinst, vem ska då vara missnöjd? Vem är det som drabbas av det?

Den här debatten, herr talman, bottnar i att Vänsterpartiet inte kan föreställa sig att enskilda människors kreativitet och entreprenörskap när det kommer till uttryck genom privat företagande alls kan generera en positiv utveckling. Det är det som det hela bottnar i. Vinsten i välfärdsföretagen beror på att de faktiskt gör saker smartare och effektivare än kommuner och landsting när de gör det i egen regi. Det är ju inte så att man skulle få mer välfärd för pengarna om man förbjöd välfärdsföretagande. Pengarna skulle i stället med stor sannolikhet försvinna i byråkrati i kommuner och landsting.

Herr talman! Låt den här debatten handla om vad det egentligen gäller, nämligen Vänsterns syn på företagande.

Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Min utgångspunkt i denna debatt är att valfrihet är bra. Det är bra för att vi vet att konkurrens bidrar till lägre kostnader. De översikter vi har från till exempel Ekonomisk Debatt tyder på att konkurrens sänker kostnaderna med någonstans mellan 5 och 10 procent. Vi vet att valfrihet förbättrar kvaliteten. Det höjer kunskapsnivån att man har mer konkurrens om det kombineras med bra utvärdering och tydligt kunskapsfokus. Det har också den effekten att människor upplever att de har större kontroll över sitt eget liv, mer egenmakt.

Dagens Samhälle gjorde en sammanställning över hur det såg ut i friskolesektorn. Man landade i att 85 procent av alla friskolor drevs av koncerner med två eller tre skolor. Vinstnivån låg, om Dagens Samhälle har rätt, någonstans runt 5 procent. Det är alltså en verksamhet som i huvudsak drivs som småföretag med en relativt blygsam avkastning.

Varför har vi då denna diskussion om friskolor? Ja, skolan är ett bra exempel. De föräldrar som väljer att sätta sina barn i en friskola gör det för att de vill känna trygghet, känna att skolmiljön är trygg och präglas av ordning och reda och av respekt för varandra. Man tror att kunskap prioriteras och att man genom att sätta sina barn i en friskola ger dem goda förutsättningar i livet. Rätt eller fel, men jag tror att det är det som är förutsättningen. När man rekryterar till friskolorna har man ett stort antal sökande, på ett helt annat sätt än vad det ofta är till de kommunala skolorna. Det har att göra med att vi ofta får sätta underkänt för det kommunala, offentliga, ledarskapet.

I min egen familj har jag både en far och en mor som jobbat i offentlig sektor i kommun och landsting. Jag har en syster som jobbar i landstinget. Under hela min uppväxt har jag följts av historierna om det bristfälliga arbetsgivaransvaret i den offentliga sektorn där man inte vårdar

och utvecklar sin personal och inte ger dem resurser och möjligheter att styra över det som de kan göra. Ibland sker det, och då får man en avdelning på ett sjukhus eller en klass i en skola där det blir så där bra som man bara kan önska. Men alltför ofta är det inte så, vilket beror på att ett stelbent, byråkratiskt, överpolitiserat ledarskap hindrar kreativitet och mångfald. Valfrihet är bra.

Om jag går över till den andra delen av diskussionen, riskkapitalbolagen, kan jag säga att Sverige haft en miljö där vi försökt skatta bort riktiga ägare. Med tunga skatter och politiska åtgärder som löntagarfonder har vi försökt driva riktiga ägare ut ur landet. Kvar står fonder, riskkapitalister och andra. Det är naturligtvis inte oproblematiskt. Vi hade det i fallet med Munters där vi å ena sidan hade Atlas och familjen Rausing, som ville driva företaget långsiktigt utifrån en idé om en industriell synergi, och å andra sidan ett riskkapitalbolag. Riskkapitalbolaget vann. Varför vann riskkapitalbolaget? Jo, därför att de hade ett mer kreativt skatteupplägg. De använde sig av en räntesnurra för att helt enkelt bli av med sina skatter, och därför kunde de bjuda mer.

Vad är det vi vill ha, en ägare av kött och blod som driver ett företag över decennier för att man ser industriella fördelar med det, eller riskkapitalister som med smarta skatteupplägg undviker att betala skatter? Vi har redan tagit i med storsläggan när vi reglerat räntesnurrorna. Det skärpte skattetrycket med 6–7 miljarder. Vi har nu sagt att vi vill ha en översyn av detta i Bolagsskatteutredningen. Det är nämligen alldeles självklart att vi måste förskjuta balansen mellan lånat kapital och ägt kapital. Det ska vara bättre skattevillkor för ägt, eget, kapital och sämre skattevillkor för lånat kapital. Det gäller naturligtvis alldeles särskilt om det bidrag man har till driften och styrelsen av ett företag är att man har ett smartare skatteupplägg. Det är sådant som vi givetvis löpande måste följa och se vad vi kan göra åt det.

Anf. 56 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! Jag kan börja med att hålla med Staffan Anger om vikten av långsiktiga ägare för välfärdsföretag. Men riskkapitalbolag är inte långsiktiga ägare. De köper upp dem och säljer dem efter några år. De skär ned i verksamheten så att de kan göra stora vinster.

Skatteverket publicerade i mitten av mars en promemoria om ränteavdrag inom företagssektorn. Där framgår att räntenettet i svenska aktiebolag under 2003–2009 har varierat mellan minus 80 och minus 187 miljarder, med ett medelvärde på minus 104 miljarder, motsvarande skatteavdrag värda drygt 26 miljarder kronor. Skatteverket skriver i en kommentar att en starkt påverkande faktor torde vara det förvärv av svenska företag som sker inom den så kallade private equity-sektorn av utländska bolag genom svenska holdingbolag, till exempel av privatiserade välfärdsföretag.

Skatteverket skriver sammanfattningsvis att det generella grundproblemet är att det finns ett mycket stort incitament till att av skatteskal etablera koncerninterna skuldförhållanden. Här lanserar Skatteverket i sin promemoria ett möjligt motdrag, nämligen att låta koncerninterna ränteutgifter påverka beskattningen bara i den utsträckning som motsvarande beskattning sker hos mottagaren. Om till exempel beskattningen hos mottagaren enligt det andra landets regler uppgår till 0, 12 ½ eller 18

Prot. 2010/11:82

5 april

Svar på
interpellationer

procent skulle avdraget i Sverige bara reducera skatten med motsvarande procentsats. Man ska alltså få en neutralitet på koncernnivå. Hur ser finansministern på denna möjlighet?

De hittills genomförda begränsningarna av avdragsmöjligheterna för ränteutgifter, som finansministerns svar hänvisar till, har enligt Skatteverket haft en viss effekt, men mindre än väntat. Framför allt säger Skatteverket att den tioprocentsregel som finns i dag har fått önskade effekter. Enligt denna regel får ränteutgifter i svenska bolag dras av om ränteintäkterna beskattas med minst 10 procent i moderbolaget. Men eftersom räntebidraget i Sverige är värt 26,3 procent kan koncernerna fortfarande tjäna 16,3 procent på ett sådant upplägg.

Herr talman! Svenska Dagbladet ska ha en eloge för sin artikelserie om riskkapitalbolagens härjningar inom den svenska välfärden. Den har öppnat ögonen på många för vad som pågår. Svenska skattepengar går till vinster i stället för att utveckla skola, vård och omsorg.

Även om finansministern i dag inte kan förekomma Företagsbeskattningskommitténs arbete efterlyser jag ett klarare ställningstagande från ministern om hur han ser på hela problematiken. Dagens system uppmuntrar så kallade riskkapitalbolag att plocka russin ur kakan ur den gemensamt uppbyggda välfärden, möjliggör skatteplanering med skattemedel i räntesnurror och flyttar fokus från teknikutveckling till skatteundandragsmaximering inom riskkapitalsektorn. Är det verkligen totalt sett samhällsekonomiskt rimligt?

För min och Vänsterpartiets del kan jag naturligtvis ge ett klart svar: Nej, det är helt fel väg att gå. Vi kan tänka oss privata vårdcentraler, men då ska de inte vara drivna för vinstmaximering utan drivas av till exempel ideella organisationer. Vi vill riva upp lagen om valfrihet och i stället satsa. Jag kan hålla med Anders Borg om att det är viktigt att utveckla den offentliga verksamheten genom att stärka personalens inflytande över sina arbetsplatser och skapa en bättre vård för medborgarna. Vi anser att lagen om skatteflykt också måste ses över så att den blir verklig. Det är ett effektivt instrument mot räntesnurror och skatteundandragsande.

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Ska vi föra den här debatten som en politisk debatt – och det ska vi väl göra, vi är ju i Sveriges riksdag – bör vi naturligtvis uppehålla oss vid varför Vänsterpartiet är emot valfrihet, kvalitet och kunskap och varför de allmänt är emot vinst. Jag tror att allt detta förtjänar att diskuteras med väljarna. Det är ett viktigt skäl till att man bör ha en alliansregering i Sverige. Det är bara då vi kommer att ha företagsamhet, valfrihet och kunskap.

Räntesnurrorna som riskkapitalbolagen sätter upp är ett riktigt allvarligt problem. Det var därför vi, trots att det fanns stort motstånd inte minst från Svenskt Näringsliv, valde att gå fram med lagstiftning mot räntesnurror. Det kanske inte har fått så stor effekt som vi önskade, men det handlar om miljardbelopp som vi har säkrat för statskassan genom att kunna göra de förändringarna i regelverket.

I min föreställningsvärld måste vi få till ett ideologiskt skifte i skattesystemet. Sverige och andra länder har drivit upp en kapitalbeskattning, en bolagsskatt och en beskattning av värdepapper som gör att vi över-

beskattar ägande. Det drev ut familjer som Rausings från Sverige. Jag håller med Jacob Johnson om att det vore bättre om det var familjen Wallenberg, familjen Kamprad och familjen Rausing som drev de här förskolorna, skolorna och vårdcentralerna, så att det var långsiktigt industriellt inriktade ägare.

Vad vi samtidigt har gjort är att skapa väldigt generösa ränteavdrag som kan utnyttjas för skatteplanering. Kombinationen av hård ägarbeskattning och stora möjligheter till ränteavdrag har skapat en obalanserad skattesituation, som gör att företag lever mer på lånat kapital än eget kapital. Ska vi förändra detta? Absolut! Vi har framför oss en serie frågeställningar där vi ska titta på hur ägarskatterna ser ut. Det gäller riskkapitalavdrag men naturligtvis också den breda beskattningen via bolagsskatten.

Vi har stora utmaningar på detta område, eftersom finländare och briter funderar på att sänka sina skatter. Kan man delfinansiera det genom att se över möjligheterna att skapa externa räntesnurror, så att man när man köper ett bolag lägger upp en transaktion som gör att man helt befrias från skattebelastningen? Det är en komplicerad teknisk diskussion där man inte kan föregripa utredningen. Det är inte alldeles uppenbart hur detta kan lösas. Det var en mycket komplicerad diskussion vi hade vid förra tillfället, där ett antal barn höll på att åka ut med badvattnet. Det ska vi naturligtvis undvika.

Riskkapitalbolag kan göra stor nytta. De kan vara skickliga ägare som tar in nytt management som sanerar bolagen och därmed bidrar till både tillväxt och utveckling. Det är jättebra. Men då ska riskkapitalbolagen konkurrera på lika villkor, där deras finurliga skatteupplägg inte är kärnan i deras bidrag till bolagets skötsel. För mig är det inte en fråga om välfärd. För mig är det en lika viktig fråga om vi talar om Munters eller andra viktiga industriföretag. De ska ägas av ägare som brinner för sina bolag, som vill vara de som står upp och tar ansvar i vått och torrt för företagen. Den typen av ägare är det vi ska gynna i Sverige, inte de kortsiktiga.

Anf. 58 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! Den långsiktiga ägare jag tänker på när det gäller välfärdsföretagen eller välfärden är inte Wallenberg – det kanske inte är någon överraskning för finansministern – utan kommuner och landsting och demokratiskt styrda organisationer, bland annat för att vi ska kunna leva upp till hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf att vård ska vara likvärdig och behovsstyrd. Det finns stora risker för att vi inte får den utvecklingen.

Jag får trots meningsskiljaktigheterna tacka finansministern för debatten. Det finns alla skäl att återkomma. Jag skulle kunna återanvända finansministerns ord häromdagen om EU-kommissionen och föreningsmomsen, nämligen att följa frågan ända in i kaklet. Jag kan lova finansministern att jag och Vänsterpartiet kommer att följa regeringen i den frågan ända in i kaklet, eller rättare sagt ända tills vi får regeringen att inse att det är fel väg att gå att öppna för kortsiktiga vinstintressen inom vård, skola och omsorg.

Att bygga världens bästa välfärd är en långsiktig och allvarlig fråga som inte ska slarvas bort av skattejurister och det som Svenska Dagbla-

Prot. 2010/11:82

5 april

Svar på
interpellationer

det kallar ”välfärdens nya herrar”. Jag har många exempel på det från verkligheten. Jag var till exempel i Jönköping häromveckan och fick beskrivet vad som händer när den borgerliga landstingsmajoriteten där nu släpper fram mer än 20 nya privata vårdcentraler som ska konkurrera med ett trettiotal befintliga landstingsdrivna. Man kan tänka sig konsekvenserna för personalförsörjning, konkurrens om läkare, kontinuitet gentemot patienterna med mera. Det är inte en klok och kostnadseffektiv politik, Anders Borg. Ett annat exempel är Kulturkrabaten. Fyra förskolor såldes till en privatperson av Stockholms kommun för 650 000 kronor och gick efter bara ett år med vinst med 3 miljoner, som den nya ägaren tog ut som egen avkastning.

Nej, herr talman, varje skattekrona ska vårdas. Vård ska ges efter behov och inte styras av vinstintressen.

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt oss vara klara över detta: Vi i alliansregeringen kommer att göra vad vi kan för att förbättra villkoren för långsiktiga ägare. Jag menar långsiktiga ägare som Rausings, Kamprads eller Wallenbergs, som vårdar och sköter våra industriföretag till gagn för hela folket. Det är ett ägande och en kapitalism som är gynnsam för vårt samhälle. Där vet fackföreningar vem man ska ringa, politiker vet vad ägarna heter, och ägarna kan svara i telefon och ta ansvar för sina handlingar. Det är bra ägande.

Vill vi ha välfärdsföretag som drivs på det sättet? Självklart vore det en fördel om vi hade både Rausings och Wallenbergs som ägare av svenska välfärdsföretag. Det skulle vara en stor fördel för både välfärden och Sverige.

Vill vi ha skatteregler som gör att man kan tricksa sig förbi skatten – det handlar inte om skattefusk men väl om skatteundandragande? Nej, det vill jag absolut inte ha, och jag vill särskilt inte ha det i de fall det handlar om lånefinansiering med alla de risker det innebär. Vi kan gå tillbaka i vår företagshistoria till Krüger och fortsätta framåt och se exempel på att belånat kapital förr eller senare slutar i en katastrof.

Vill vi bygga upp den typen av osäkerheter i vår ekonomi? Vill vi ha en lånekapitalism? Mitt svar är: Långsiktigt ägande är bra för Sverige. Då ska vi ha ett skattesystem som gynnar långsiktighet, inte kortsiktighet.

Är det bra med valfrihet? Där har vi olika syn. Jag tror att valfrihet är bra för föräldrar. Jag tror att det är bra för elever, och jag tror att det är jättebra för personalen att man får arbetsgivare som inte betraktar sina anställda som en given resurs som man har rätt att hantera hur man önskar. Där behöver vi en kulturrevolution i ordets sanna bemärkelse, också i den offentliga sektorn.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.01 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

11 § Svar på interpellation 2010/11:294 om vägval mellan investering och privatkonsumtion*Svar på
interpellationer*

Anf. 60 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Monica Green har frågat mig vad jag avser att göra för att säkerställa att Sveriges ekonomi blir stark i framtiden.

Förutsättningarna för en snabb återhämtning från den ekonomiska och finansiella krisen är goda. Tack vare ett starkt offentligfinansiellt läge har vi kunnat möta krisen genom en aktiv finanspolitik utan att hamna i underskottsproblem. Att även fortsättningsvis föra en ansvarsfull politik som värnar de offentliga finanserna är av överordnad betydelse för att Sverige ska stå starkt även vid nästa ekonomiska nedgång.

Regeringens främsta mål är fortsatt att få fler i arbete. Vi har genomfört en rad reformer i syfte att skapa en bättre fungerande arbetsmarknad. Nya och mer genomarbetade beräkningar tyder på att effekterna av regeringens politik är något större än i tidigare beräkningar. Jämviktsarbetslösheten är nedreviderad från 6 procent till ca 5 procent 2015. Utan regeringens reformer bedöms jämviktsarbetslösheten ligga på ca 6,5 procent 2015. Vi ser nu att politiken verkar i rätt riktning.

Det är angeläget att prioritera satsningar på utbildningsområdet och regeringen delar Monica Greens syn att investeringar i utbildning och kompetens är viktigt för att stärka Sverige inför framtiden. Regeringen har aviserat, påbörjat, och genomfört en rad reformer för att förbättra utbildningssystemets olika delar. Åren 2011 och 2012 kommer att bli bland de mest reformintensiva åren i modern svensk utbildningshistoria.

De reformambitioner som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2011 står fast. Politiken ska även fortsättningsvis inriktas mot strukturellt viktiga reformer som ytterligare stärker ekonomins funktionssätt. Regeringen har genomfört fyra jobbskatteavdrag i syfte att stärka drivkrafterna till arbete och bedömningen är att detta är ett effektivt sätt att höja den varaktiga sysselsättningen. Regeringen ser ingen motsättning mellan ytterligare skattesänkningar och investeringar på utbildningsområdet. Reformarbetet är dock avhängigt av att överskottsmålet nås, utgiftstaken klaras och att ett varaktigt reformutrymme uppstår.

Anf. 61 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Tack, Anders Borg, för svaret. Vi har tidigare i dag debatterat de ökade klyftor som regeringens politik har lett till och som Anders Borg vägrade att inse. Det här blir en debatt på samma tema eftersom ni har ett val att göra nu när det finns ett reformutrymme.

Som Anders Borg säger går Sveriges ekonomi bra. Vi vet varför. Vi byggde upp starka fundament för Sveriges ekonomi efter den inhemska krisen i början av 90-talet. Därför har Sverige klarat sig bra. Nu finns det ett reformutrymme att använda på bästa sätt.

Oberoende Riksbanken har sagt att det finns två scenarier: Man kan fortsätta att stimulera den privata konsumtionen eller investera i kunskap och infrastruktur. Beroende på vilket som görs måste Riksbanken laga efter läge och kronan blir antingen stark eller svag.

Anders Borg säger att det inte finns någon motsättning mellan att sänka skatter och att satsa på utbildningssystemet. Anders Borg har ju tänkt sänka skatterna med 60 miljarder; det ligger på Finansdepartementet. Menar Anders Borg att det inte skulle påverka andra investeringar? Menar Anders Borg att de pengarna inte påverkar mer satsningar på lärare, mer satsningar på kommunerna så att de kan anställa fler eller mer satsningar på infrastruktur? Varför inte bygga fyrfältsväg på E20 genom Skaraborg till exempel? Varför inte välja att satsa på infrastruktur, kunskap och utbildning så att Sverige blir starkt för framtiden och kan möta de nya jobben i stället för att fortsätta skattesänkarlinjen mest till dem som har det allra bäst? Anders Borg vägrade att erkänna det i den förra interpellationsdebatten, men det är tydligt att er politik har gynnat höginkomsttagarna mest. Om ni fortsätter skattesänkarlinjen kommer ni att fortsätta att gynna höginkomsttagarna ännu mer.

Jag menar att det finns ett val att göra och att det är en motsättning i valet. Man kan göra som vi socialdemokrater föreslår, nämligen investera i kunskap och utbildning och fortsätta satsningar på bristyrkesutbildningar och olika sätt att ge människor flera chanser så att de kommer tillbaka i arbetslivet. Människor måste vara anställningsbara för de nya jobben. Det är jobben det handlar om. Vi måste se till att Sverige klarar de jobb som kommer i framtiden. Vi måste göra Sverige starkt. Vi måste vara kunniga så att vi kan de jobben. Vi måste ha en infrastruktur som fungerar så att vi kan transportera de varor vi tillverkar. Därför är det ett val enligt mitt sätt att se.

Anf. 62 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Det är mycket viktigt att tala om vägval mellan konsumtion och produktion. Det är en mycket bra interpellation som Monica Green har skrivit. Det handlar egentligen om kortsiktigt eller långsiktigt vägval. Det handlar också om huruvida vi ska äta kakan nu eller investera för framtiden.

En bonde som får några korn över kan välja att antingen koka gröt och äta den just nu eller så kornet och få det att växa och bli mycket mer. Jag tror att den kloka bonden väljer det senare och investerar för tillväxt och framtid. Jag tror att det vi behöver mer av i vårt land är investeringar för tillväxt. Vi kan inte backa in i framtiden. Vi måste investera oss in i framtiden. Vi måste ha ett långsiktigt tänkande så att våra barn och barnbarn kan klara konkurrensen i en global tuff miljö.

Det handlar om investeringar i infrastruktur så att människor kan ta sig till sina jobb snabbt och effektivt. Det handlar om investeringar i infrastruktur så att malmen, skogen och industriprodukterna kommer ut i världen på ett effektivt sätt. Det handlar om investeringar i forskning, innovation och grundutbildning. Det handlar om investeringar i minskad byråkrati och mycket snabbare ledtider.

Vi måste också investera i ett klimat som attraherar kapital – inte kapital till konsumtion utan till produktion, och gärna utländskt kapital.

I min tidigare roll som kommunalråd diskuterade jag för sex år sedan med en stor internationell investerare. Jag frågade: Hur kommer det sig att ni investerar så mycket i Sverige? Han svarade: Det är låg risk i Sverige. Hur menar du, frågade jag. Han svarade: Det är ett land där man håller samman och där det inte är några konflikter. Man gör alltid de riskbedömningarna. Det är en stor fördel för Sverige. Ett land som håller ihop och inte skapar klyftor är ett lågriskland. Det är också en investering för att attrahera kapital.

Det värsta exemplet på att man inte håller ihop kunde vi nyligen se på Tahrirtorget. Det finns exempel på konflikter närmare oss. Jag tänker på det som hände i Hyde Park i England. Ett land där man separerar folk och inte håller ihop kommer inte att attrahera kapital i framtiden. Man måste ha ett sammanhållet land med rättvisa. Det tror jag är en mycket stor förutsättning för tillväxt, och det behöver Sverige.

Jag skulle vilja uppmana finansministern att inte satsa på den fördelningspolitik, som jag kallar den, och som handlar om att sänka skatterna ytterligare för att vi ska kunna äta just nu i stället för att investera för framtiden. Särskilt med tanke på den finanskris som vi har haft har vi en banksektor som är alldeles för stor i förhållande till bnp. Vi måste investera för att höja vår bnp för att vi också i framtiden ska kunna hantera kriser.

Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Välfärd byggs från mycket grundläggande värderingsutgångspunkter: arbete, kunskap, sparande och investeringar. Med den grunden har vi råd med välfärd. Bara genom arbete, kunskap, sparande och investeringar har vi råd med välfärd. Det hänger ihop. Ju fler som är i arbete och ju mer de arbetar, desto större skatteintäkter får vi. Ju mer vi producerar för varje timme som vi arbetar, desto större blir vårt välfärd.

Här är utvärderingarna av regeringens politik så övertydliga. Både KI och Riksbanken har som en huvuddel i sin analys att regeringens åtgärder för att förstärka arbetsutbudet ökar arbetskraftsdeltagandet och möjliggör en längre period av hög sysselsättning. Det går alldeles utmärkt att läsa vad både KI och Riksbanken har skrivit på denna punkt. De gör samma analys som alla ekonomer som inte är anställda på LO gör, nämligen att om man gör denna typ av reformer sänker det jämviktsarbetslösheten.

Jag är i grund och botten glad för att socialdemokratin förnekar betydelsen av arbetslinjen. Det är därför som ni inte har en trovärdig jobbpolitik.

Ska vi klara en sysselsättning som ökar med 250 000–300 000 personer och en arbetslöshet som går ned till de nivåer som vi hade före 90-talskrisen, då måste vi ha en politik som förstärker arbetsutbudet, annars måste Riksbanken höja räntorna för att stoppa efterfrågan, för att förhindra konsumtionen och för att stoppa investeringarna för att säkra att vi inte får en överhettning. Att tro att man kan byta ut det mot 5 000, 6 000 eller 7 000 platser på Amsutbildning, som i dagsläget tycks vara den enda politik som Socialdemokraterna förmår prestera, fungerar inte. Vi har provat den Amspolitiken. 70-talet ska inte köras i repris.

Den huvudsakliga skiljelinjen ligger dock i synen på kunskap. Det som vi har gjort är att återupprätta undervisning, inte grupparbeten utan riktig undervisning, med läxor, prov, studier, alltså katederundervisning.

Det ska vara lärare som är bäst i klassen och som redovisar hur man löser matematiska problem och som berättar var älvorna ligger och när kungarna regerade. Det ska vara betyg och nationella prov tidigt som följer upp och som visar hur det går – kunskapsutvärdering.

Vi ska ha lärlingssystem som underlättar för unga människor att komma in i yrkeslivet och som inte nedvärderar den praktiska kunskapen.

Det ska vara valfrihet där föräldrar har inflytande och där lärare har inflytande.

Vad är detta? Det är beskrivningen av att ställa den socialdemokratiska kunskapspolitiken på huvud.

Vi får höra av den nye partiledaren att någon katederundervisning inte behövs. Det är grupparbeten som är normen. Vi får höra att betyg och nationella prov inte ska utvidgas. Vi får lära oss att lärlingssystem och yrkesutbildning ska hållas fast i en struktur som vi vet är den mest misslyckade skolreform som Sverige har genomfört. Och valfrihet beskrivs utifrån föräldrars och lärares perspektiv som grunden till allt ont.

Jag kan bara beklaga att det är på detta sätt. Det borde finnas grundläggande värderingar som vi är överens om – om arbete, om kunskap, om sparande, om investeringar – som lägger grunden för välfärden. Men utifrån Monica Greens perspektiv handlar det bara om fördelning, reglering och beskattning. Det är en socialdemokrati utan jobbpolitik, och det är jag, får jag lov att säga, tacksam för.

Anf. 64 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Det har blivit en vana nu att moderater står här och hånar oss socialdemokrater. Jag tycker att det är förnedrande. Jag tycker att det är oerhört lågt av en finansminister att stå och raljera med vår politik. Vi har byggt upp detta land. Vi har byggt välfärden. Och det vet Anders Borg mycket väl. Jag tycker att det är så lågt av en finansminister att försöka påstå något annat.

Jag blir ledsen över att höra finansministern när han påstår att vi inte har en jobblinje. Det är vi som sätter jobben, jobben och jobben först. Det gör vi för att vi vill ha utbildning, utbildning och utbildning för alla, inte bara för dem som har föräldrar som har studievana. Det är vi som inte vill ha rovdrift på naturen. Vi vill inte ha förstörda livsvillkor för kommande generationer. Vi vill inte se barnfattigdomen. Vi vill inte se sönderstressade och otrygga löntagare. Vi tycker inte att det är en förutsättning för tillväxt. Vi tycker att en förutsättning för tillväxt är att alla har chansen. Vi ska krossa barnfattigdomen. Vi ska se till att vi har riktiga satsningar, inte bara retoriska hitta-på-grejer.

Anders Borg står här och säger att ni håller ihop grupperna trots att hans politik går precis tvärtemot det. Jag tycker att det är förnedrande av en finansminister att påstå att ni håller ihop grupperna när ni inte gör det.

Ni har rivit ned komvux. Ni har satt tillbaka lite grann av det. Ni har rivit ned många andra saker inom trygghetssystemet. Vi vill ha trygga människor i detta land. Det är den bästa investeringen för framtiden.

En investering för framtiden är att varje barn blir sett utifrån sina förutsättningar. Man ska inte redan som elvaåring bli instoppad i ett fack. Man ska inte få höra: Du valde fel, därför kommer du inte att komma in på högskolan. Det är synd om dig. Men vi ger inte dig en chans till längre

fram i livet, för vi drar ned på möjligheterna inom komvux och när det gäller 25:4-regeln.

Det är i Anders Borgs Sverige som vi gör så, där vi stänger dörrarna för barn som har råkat välja fel när de är små. Det är i Anders Borgs Sverige som 3 000 lärare har fått sluta. Och skolresultaten har försämrats under er tid. Jag vet att Anders Borg och skolministern försöker skylla det på sossarna eftersom det ska ta 30 år att vända på detta. Men vad är det för typ av framtidsansvar med en regering som inte tror att deras politik ska leda till en vändning förrän om 20–30 år?

När jag åker till Nossebro i Essunga vet jag att lärarna där har vänt resultatet på tre år. Anders Borg och hans skolminister påstår att vi ska ha katederundervisning i 20 år innan vi kan se resultaten. Det tycker jag är väldigt lågt.

Jag vill se storsatsningar på lärande både för unga och för gamla, och jag vill ha investeringar för framtiden. Sven-Erik Bucht sade nyss: Om vi sår ett frö i dag kan vi få betydligt mer i framtiden. Det är så vi ser till att alla i Sverige växer tillsammans. Vi ska ha trygga människor. Vi ska inte styra genom att människor ska vara rädda på sina arbetsplatser. De ska inte vara rädda för att förlora sitt arbete eller för att inte vara tillräckligt ordentliga mot sin arbetsgivare. Vi har fått höra här att människor måste skura toaletten med en tandborste. Det är fruktansvärda exempel på hur ungdomar utnyttjas på arbetsplatserna, vilket inte regeringen inte tar på allvar. Man säger: Det får facket fixa. Vi har inget ansvar.

Anders Borg står här och säger att sossarna inte har någon jobbpolitik. Jag vill hävda motsatsen. Det är Anders Borgs linje som har gjort att vi inte får den jobbtillväxt som vi behöver.

Anf. 65 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag vet inte om finansministern lyssnade på mig. Kanske gjorde han ändå det. Men jag talade inte om den fördelningspolitik som finansministern håller på med. Ett ytterligare jobbskatteavdrag innebär att man äter av kakan just nu och inte bryr sig om våra barn och barnbarn. Vi måste ta de korn som nu blir över och investera dem i framtiden. Jag räknade upp massor av områden som är väldigt jobbskapande. Investeringar i infrastruktur är oerhört viktiga om vi ska tillvarata våra tillgångar som finns, inte minst inom råvaruområdet som finns uppe i norra Sverige. Det är fruktansvärt viktigt. Det kommer att skapa massor av jobb. Man kan också investera i infrastruktur så att människor kan ta sig till jobben i stället för att äta av kakan nu och att problemen fortsätter.

Riksbanken har också i sina penningpolitiska rapporter sagt att de har flera scenarier för räntebanorna. Mer konsumtionsinriktat innebär att räntebanorna kommer att justeras upp. Mer produktionsinriktat innebär det omvända, och då får också vår exportindustri lättare att verka.

Jag tror att det är väldigt viktigt att vi oerhört väl funderar igenom hur vi använder de överskott som nu kommer. Jag tror att det är oerhört viktigt att vi sätter dem i investeringar – i utbildningar, infrastruktur med mera. Framför allt ska vi också kunna attrahera kapitalet och allokera det mot produktion, inte konsumtion.

Prot. 2010/11:82

5 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Monica Green menar att jag säger att Socialdemokraterna inte har någon jobbpolitik. Det är en alldeles korrekt uppfattning. Jag menar att Socialdemokraterna saknar jobbpolitik.

Den helt korrekta bedömningen skulle vara att säga att Socialdemokraterna har en antijobbpolitik. Det är alldeles tydligt att om ni rullar tillbaka jobbskatteavdraget – ni har varit motståndare till varje steg, Monica Green, och det kommer ni säkert att vara när vi går vidare – höjer det jämviktsarbetslösheten med någonstans sex, sju, åtta tiondelar. Om ni rullar tillbaka förändringen av a-kassan – och det har ni lovat; ni ska därtill göra saker med sjukförsäkringen – är det kanske 1 ½–2 procent till i ökad jämviktsarbetslöshet.

Det är en politik som leder till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning. Om detta råder det ingen tvekan. Det är den bedömning Finanspolitiska rådet gör, det är den bedömning KI gör, det är den bedömning Riksbanken gör, det är den bedömning Anders Forslund gör, och det är den bedömning Lars Calmfors gör. Det är den bedömning alla arbetsmarknadsekonomer som är verksamma på fältet gör – om de inte är anställda på LO.

Barnfattigdomen är ett tydligt exempel på detta. Vi har en politik för att bekämpa barnfattigdom. Låt oss se hur det ser ut. Sverige har pressat tillbaka barnfattigdomen tydligt under lång tid. Vi ska gå vidare med detta arbete, och grunden för det är arbetslinjen. Huvudproblemet för familjer som upplever barnfattigdom är att man har en svag förankring på arbetsmarknaden.

Det beror bland annat på att vi har tröskeffekter där bostadsbidrag, socialbidrag och olika transfereringssystem gör att människor med låga inkomster har en enorm tröskel in på arbetsmarknaden. Det beror också på att vi har ett utbildningssystem som sviker barnen. Vi har ett utbildningssystem som inte ger den kunskap och den trygghet människor har rätt att kräva av ett offentligt utbildningssystem.

Vi ska naturligtvis förbättra utbildningssystemet. Vi ska rikta stöd till familjer med svag ekonomi. Det är självklarheter. Men Monica Green har ingen politik för att lösa detta. Hon vill nämligen stänga människor ute från arbetsmarknaden, rulla tillbaka jobbpolitiken och föreslå åtgärder som skulle leda till högre arbetslöshet och lägre sysselsättning.

Sedan är det självklart bra med investeringar i både infrastruktur och forskning. Det hjälper dock inte om man rullar tillbaka arbetsutbudsreformerna – vår viktigaste produktionsresurs. Två tredjedelar av bnp är arbete. Rullar vi tillbaka arbetsutbudet rullar vi tillbaka produktionsförmågan. Det finns en direkt länk mellan arbetsutbud och produktionsförmåga. Det är den starkaste länken vi har. Varje åtgärd som ökar arbetsutbudet ökar produktionsförmågan och vice versa. Det är den grundläggande produktionsresursen vi har. Arbete bygger välförstånd.

Vårt mål är naturligtvis ett samhälle med hög social rörlighet. Det är därför det är så viktigt att prata om kunskapspolitiken. Det är naturligtvis så att ungarna ska undervisas av duktiga, välutbildade och välbetalda lärare som katederundervisar. De ska ge barnen kunskap och inte bedriva grupparbete. Det handlar om betyg och nationella prov – och yrkesutbildning.

Ni har satt i sjön ett system som leder till att en huvudgrupp av de långtidsarbetslösa ungdomarna inte har en yrkesexamen. De kan naturligtvis vara glada för att de hade en möjlighet att läsa vidare på KTH och Chalmers, men om de inte har en grundläggande examen i botten och inte har en enkel väg in i arbetslivet har yrkesutbildningen misslyckats. Där står vi i dag.

Det är klart att det kommer att ta tid att rulla tillbaka dessa brister i utbildningssystemet. Det är inte en resursfråga; det är en kunskapsfråga. Det är det som är nyckeln: kunskap, kunskap, kunskap. Det bygger nämligen välstånd, det bygger trygghet och det bygger social rörlighet. Där har vi en grundläggande skiljelinje, och det är därför min slutsats tyvärr – dock med ett mått av tacksamhet – måste vara att Socialdemokraterna saknar jobbpolitik.

Anf. 67 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag är van vid att moderater står här och hånar oss socialdemokrater. Det har blivit en vana för er moderater att försöka förlöjliga oss. Jag betackar mig för den typen av argumentation.

Jag vet att Långtidsutredningen inte är anställd av LO, Anders Borg. Det är möjligt att Anders Borg tror det, men jag vet också att Långtidsutredningen säger att man bör vänta med ytterligare jobbskatteavdrag tills man har sett effekten av dem som har genomförts. Nu vill Anders Borg säkert påstå att den har anknytning till LO och därför fel. Eller? Vad är det annars?

Ni har sett till att 70 000 fler är i utanförskap, Anders Borg. Det är inte vi som har gjort det. Ni har under er tid sett till att ungdomar ska sorteras bort redan när de är elva år. Ni säger att ni ska göra en utbildning för ungdomar som inte är möjlig att söka vidare till högskolan på, för det är så bra för ungdomar. Ungdomarna är dock, som tur är, smartare än Anders Borg. Det är jag glad över. Ungdomarna har under denna vår visat att de ratar den typ av utbildningar ni har satt i sjön och som ni tror är bra för ungdomarna men som stänger dörrar för dem. Er politik leder till ökade klyftor.

Sedan kan Anders Borg stå här och raljera över mig – det har jag börjat bli van vid. Men jag tänker fortsätta tala om att vi socialdemokrater står för det gemensamma. Vi vill lyfta upp alla. Vi vill inte kasta ut människor. Vi vill inte se till att sjuka människor inte får någon ersättning över huvud taget. Vi vill se till att ta hand om dem. Då säger Anders Borg: Det är hemskt, för det är tvärs emot jobblinjen.

Anders Borg har fel där också. Det är en jobblinje att ha trygga människor. Det är en jobblinje att se till att människor är trygga och att vi håller ihop samhället, Anders Borg.

Anf. 68 Finansminister ANDERS BORG (M):

Fru talman! Monica Green har ställt en interpellation till mig med anledning av Riksbankens bedömningar av vad resursutnyttjandet har för effekter på räntepolitiken och vad det spelar för roll att vi har olika utveckling i ekonomin.

Rullar man tillbaka jobbskatteavdraget höjer man jämviktsarbetslösheten med sex, sju, åtta tiondelar. Tar man tillbaka a-kassereformerna höjer man jämviktsarbetslösheten med 1 ½–2 procent sammantaget.

Detta råder det ingen oenighet om. Man kan kalkylera lite olika; jag tror att vi räknar med 300 000 jobb och KI med 270 000. Anders Forslund landar på att det var en mycket större effekt på a-kassan, och Finanspolitiska rådet säger att den ligger i linje med ungefär vad vi sade.

Kärnan i Socialdemokraternas ekonomiska politik är att använda 10, 20, 30 miljarder till att förstärka bidragen. Det är ingen marginaljustering på kommunbidragen ni har, eller en marginaljustering på infrastrukturen – kärnan i Socialdemokraternas ekonomiska politik är 20–30 miljarder i höjda bidrag. Varför kan ni aldrig stå för att det är den prioriteringen ni gör? Det är ju det som är kärnan i politiken: höjda bidrag för 10–30 miljarder och höjd skatt för fyra miljoner löntagare.

Det var precis det valrörelsen handlade om. Det går inte att backa ifrån det. Ni är emot jobbskatteavdrag, ni vill införa särskild tjänstemannabeskattning och ni vill höja a-kasseavgiften för vanliga löntagare. Då får vi situationen att det blir mindre lönsamt att arbeta.

Här har vi två alternativ. Våra grundvärderingar är sammanhållning, trygghet och välfärd. Det är det vi bygger genom att återskapa arbetslinjen. Vi tar tillbaka Sverige steg för steg – det är en krävande och besvärlig väg till full sysselsättning – och vi vill skapa förutsättningar för att alla ska arbeta som vill och kan. Vi bygger ett Sverige som hänger ihop, ett Sverige som är sammanhållet och ger alla människor möjligheter att försörja sig själva och känna stolthet och trygghet över att ha ett arbete. Där går skiljelinjen, Monica Green.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2010/11:281 om aktivitetsförbudet för unga

Anf. 69 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Meeri Wasberg har frågat mig vilka initiativ jag avser att ta för att arbetslösa ungdomar ska kunna få ett bättre och bredare stöd i sitt arbetssökande redan från dag ett.

Som jag påpekat tidigare är arbetslösheten bland unga en utmaning som regeringen tar på stort allvar. Vi har därför en bred jobbstrategi för att bekämpa ungdomsarbetslösheten.

Precis som interpellanten anser regeringen att arbetslösa ungdomar, liksom andra arbetslösa, förtjänar ett individuellt stöd i sin process att söka arbete. Alla arbetslösa ungdomar kan därför under 2011, liksom tidigare under krisen, ta del av förstärkt matchningsverksamhet med personliga coacher redan från dag ett i arbetslöshet, det vill säga innan jobbgarantin för ungdomar inträder. De ungdomar som kommer till Arbetsförmedlingen utan slutbetyg från grund- eller gymnasieskola har dessutom möjlighet att delta i regeringens folkhögskolesatsning – även detta redan från första dagen i arbetslöshet. Syftet med satsningen är att med hjälp av folkhögskolor motivera dessa ungdomar att fortsätta till vidare studier.

Under 2011 förstärktes Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag, bland annat för att deltagarna i jobbgarantin för ungdomar ska kunna erbjudas individuellt anpassade insatser av hög kvalitet.

En bra skola förebygger arbetslöshet. Under mandatperioden stärker vi därför kopplingen mellan skola och arbetsmarknad bland annat genom att införa en gymnasial lärlingsutbildning som en alternativ väg till yrkesexamen inom gymnasieskolans yrkesprogram. Flera viktiga utbildningsreformer ligger framför oss redan i år. Dessutom satsar regeringen 6 miljarder kronor på att stärka utbildningsväsendet de kommande åren.

Arbetslösheten bland unga sjunker nu, och sysselsättningen ökar. I februari var 461 000 unga sysselsatta, vilket är en ökning med 32 000 personer jämfört med samma månad förra året. Det är positivt, men regeringen nöjer sig inte med det, och jag kan därför försäkra Meeri Wasberg att vårt arbete med att förbättra situationen för unga kommer att gå vidare.

Anf. 70 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret, och det låter ju höra sig att regeringen i och för sig inte heller är nöjd.

Den försäkran som statsrådet levererar i slutet av svaret borde väl i första hand ges till de ungdomar som ännu inte får tillgång till ett bättre och bredare stöd från dag ett. Det är de som är arbetslösa och som inte fullt ut ses som individer med olika behov av stöd.

Visst stämmer det som statsrådet påpekar när det gäller stöd i form av personliga coacher och liknande, men det saknas fortfarande möjlighet vad gäller praktik och arbetsmarknadsutbildning. Den folkhögskolesatsning som statsrådet talar om är på sitt sätt bra tänkt, men den visar att regeringen inom sig inte verkar gå riktigt i takt – jag skulle kunna säga att man går lite grann i otakt. Samma regering som inom utbildningspolitiken gärna sorterar eleverna i praktiker, teoretiker och numera också elitteoretiker tycker när det kommer till arbetsmarknaden att man ska uppmuntra alla att gå vidare till studier.

Regeringens folkhögskolesatsning tar inte heller sikte på den omedelbara arbetslinjen. Det finns risk att många upplever det som ytterligare en dead end, för att uttrycka sig lite krasst, då den inte ger någon direkt behörighet. Den är på sitt sätt att jämföra med en ”nosa-på-utbildning” men som inte är yrkesinriktad utan som siktar på vidare studier. Vi vet att risken för arbetslöshet är betydligt lägre bland dem som har avslutat högre studier. Därför har vi i grunden en positiv hållning till högre utbildning, vilket regeringen inte brukar dra sig för att kritisera oss för.

Talet om den breda jobbstrategin från statsrådet klingar något ihåligt, tycker jag. De ungdomar som lämnar gymnasieskolan utan fullständiga betyg gör det inte sällan därför att de av ett eller annat skäl har blivit skoltrötta och kanske hellre skulle vilja arbeta ett tag innan de tar tag i sin utbildning igen.

Det som de flesta saknar i sin cv är arbetslivserfarenhet, och där skulle en praktikplats kunna vara en ovärderlig hjälp för att man ska kunna skaffa sig en färsk erfarenhet och på så sätt få in en fot på arbetsmarknaden. Det räcker helt enkelt inte med att få hjälp att ställa upp sin cv snyggt; en del behöver också hjälp med att fylla på den med innehåll.

Trots att statsrådet i sitt svar talar om individperspektivet måste jag nog ändå fråga varför det inte tillåts gälla fullt ut. Vad skulle vara så hemskt om både praktik och arbetsmarknadsutbildning fanns att tillgå från första dagen? Alla behöver inte den typen av hjälp och stöd, men för

den unga människa som just det där skulle vara en ovärderlig hjälp finns inte det, med mindre än att personen är långtidsarbetslös.

Det förtjänar nog att påpeka att det finns de ungdomar som är ganska sena med att anmäla sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen därför att det är ett "väl känt faktum" att man som ung inte får någon direkt hjälp de första tre månaderna. Det är en bild som regeringen själv har hjälpt till att teckna upp. Man verkar dessutom hålla fast vid det.

Jag är beredd att hålla med statsrådet om att en bra skola förebygger arbetslöshet och att det kan vara utmärkt att på olika sätt stärka kopplingen mellan skola och arbetsmarknad. Men det ändrar inte på det faktum att innan dessa åtgärder hinner få effekt kommer fler ungdomar att hamna mellan stolarna och inte få det individuella stöd som de kanske skulle behöva.

Statsrådet är säkert bekant med den dubbla problematik som finns just nu med en fortsatt rekordhög arbetslöshet och samtidigt en brist på arbetskraft. Jag vill veta vad statsrådet menar när hon svarar att "vårt arbete med att förbättra situationen för unga kommer att gå vidare".

Anf. 71 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Ett konkret svar på Meeri Wasbergs fråga varför man inte skriver in ungdomar i jobb- och utvecklingsgarantin första dagen är att den ganska omfattande både svenska och internationella forskningen visar hur ungdomars arbetslöshet ser ut och att man helt enkelt ska undvika tidiga programplaceringar av just ungdomar, för det kan leda till inlåsningseffekter och lägre sökaktivitet. Ungdomar har en annan typ av arbetslöshetsmönster än vuxna personer.

För de ungdomar som inte har klarat av skolan tycker inte jag personligen att lösningen är att de ska gå en kortare arbetsmarknadsutbildning. I grunden kommer det i vårt alltmer komplicerade arbetsliv att krävas att man har grundskolebetyg och allra helst även en gymnasieutbildning. Därför har vi i år höjt studiebidraget till ungdomar som går tillbaka till skolan, kanske läser in en kompetens inom folkhögskolan. Dessa ungdomar har i år möjlighet att få ett studiebidrag på drygt 6 000 kronor per påbörjad fyraveckorsperiod, vilket är en bra och positiv reform som vi hoppas når många ungdomar.

Det finns helt enkelt en bred forskning och erfarenhet som stärker regeringens synpunkt. Jag skulle egentligen vilja fråga Meeri Wasberg om det verkligen är rimligt att man sätter ungdomar i en kortare arbetsmarknadsutbildning från dag ett när man vet om att ungdomar har korta arbetslöshetsperioder och att de allra flesta kommer i jobb ganska så snart. Skulle det inte vara helt motsägelsefullt att kanske riskera att ungdomarna får en försämrad utveckling på arbetsmarknaden?

Anf. 72 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Jag förstod att den här debatten mer skulle landa i fokus på utbildning än på arbetsmarknad. Det jag tror att statsrådet missar i min frågeställning är individperspektivet. Jag skulle vilja höra hur statsrådet ser på det faktum att för en person som är fyllda 25 kan man göra en individuell bedömning men inte annars. Det är alldeles riktigt, som statsrådet påpekar, att många ungdomar inte är arbetslösa någon längre tid till en början och att de kanske kommer tillbaka och så småningom kanske

blir långtidsarbetslösa och hamnar i jobb- och utvecklingsgarantin eller ungdomsgarantin. Vad är det som gör att man inte kan göra en individuell bedömning redan dag ett? Det kan finnas ungdomar som har stort behov, inte nödvändigtvis av arbetsmarknadsutbildning utan snarare av praktik redan första dagen. Precis som jag sade tidigare hjälper det inte stort till att man får hjälp med att ställa upp en cv snyggt om den inte har något innehåll som man kan presentera på ett bra sätt.

Jag skulle vilja ha ett fördjupat svar på vad det är som gör att man kan göra en individuell bedömning när en individ har fyllt 25 men inte när hon inte har fyllt 25.

Dessutom kan man fundera lite grann över hur det står till med tilltron till professionen. Om jag inte minns fel har jag hört statsrådet tidigare uttrycka en tillfredsställelse och en glädje över den kompetens som finns inom Arbetsförmedlingen, den profession som den trots allt representerar. Hur ser statsrådet på att inte låta professionen göra den individuella bedömningen tillsammans med den arbetssökande redan första dagen?

Alla ungdomar kommer inte att behöva arbetsmarknadsutbildning och praktik första dagen, men det finns de som behöver det. Varför vill då regeringen förvägra de ungdomarna det steget som kanske gör att de faktiskt kommer vidare i sitt arbetssökande?

Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag kan upprepa mitt svar. Men jag tror att det är viktigt att titta på vad som händer i Sverige just nu, där vi kan se en betydande jobbtillväxt med goda framtidsutsikter. Vi ser att arbetslösheten sjunker och att 32 000 fler unga är i jobb i februari 2011 än för ett år sedan. Långtidsarbetslösheten sjunker.

Det går åt rätt håll, även om jag inte alls på något sätt är nöjd ännu, för det är fortfarande alldeles för många som står utanför arbetsmarknaden. Men nu när jobbmöjligheterna ökar tycker jag att avvägningen är rimlig att man inte från första dagen ger en aktivitet, för då är risken att flera ungdomar som skulle kunna få ett jobb kommer in i en åtgärd som de inte behöver. Det låser in dem och förhindrar att de får en inkomst att leva på i stället för en aktivitetsersättning.

Det finns goda grunder och också stöd i empirin, och inte minst i det som Långtidsutredningen skriver om arbetsmarknadsutbildningar, för att det är en väl avvägd balans. Det var det inte på 90-talet. Det var för höga volymer som gjorde att de inte fick den kvaliteten.

Om man ska ha en utbildning som har en hög kvalitet och som också leder till vidare studier tror jag att det är det reguljära skolsystemet som har bäst förutsättningar att ge ungdomar en grund att stå på. Men man kan alltid fundera på vad som är klok politik. Jag tycker att resultatet av regeringens politik talar ett ganska tydligt språk, att det går åt rätt håll. Det viktigaste för mig är att se till att ungdomar får en bra grund i skolan. Det stora misslyckandet är att så många unga har lämnat skolan utan förutsättningar att komma vidare till arbetslivet.

Jag är positiv till att arbetslösheten bland unga sjunker nu och vill gärna se att ännu fler unga kommer i jobb och får ett individuellt och bra stöd från Arbetsförmedlingen från första dagen de kliver in genom dörren.

Anf. 74 MEERI WASBERG (S):

Fru talman! Jag förstår att statsrådet gärna vill uppehålla sig vid det svar som hon redan har gett, därför att några nya svar finns väl inte att få.

Nu fick vi höra ett vackert tal om den uppåtgående konjunkturen. Och det är alldeles riktigt att konjunkturen är en bra vän när det vänder, men det fråntar ju inte just individperspektivet och möjligheten att göra den individuella bedömningen.

Min fråga var vilka initiativ statsrådet avser att ta för att arbetslösa ungdomar ska kunna få ett bättre och bredare stöd i sitt arbetssökande redan från dag ett. Och jag kan konstatera efter att både ha läst svaret, fått det uppläst för mig och ställt kompletterande frågor att beskedet är att det inte kommer att tas några fler initiativ, utan statsrådet Engström lämnar till mig och till alla de ungdomar som är arbetslösa svaret: Nej, vi gör inget mer. Vi tror att det är bra att ni först får bli långtidsarbetslösa innan ni kan få till exempel praktik eller en arbetsmarknadsutbildning.

Det är också ett underkännande av arbetsförmedlarnas kompetens och deras förmåga att tillsammans med berörd individ göra en individuell bedömning. Och jag tycker att det på sitt sätt är ett underkännande av alla människors rätt att få en individuell bedömning.

Jag tycker att det är viktigt att fundera över just individperspektivet när det gäller åtgärder såväl för dem som är under 25 som för dem som är över 25 år. När arbetslösheten tillåts att vara ett individuellt problem utan att man möter det med individuella insatser kommer priset ytterst att betalas av de ungdomar som faktiskt blir långtidsarbetslösa och som får en segare och svagare start på arbetsmarknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2010/11:282 om åtgärder med anledning av Arbetsförmedlingens prognos för långtidsarbetslösheten

Anf. 75 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Ylva Johansson har frågat mig vilka initiativ jag kommer att ta med anledning av att Arbetsförmedlingen har skrivit upp prognosen för antalet deltagare i garantierna, vilka konkreta åtgärder jag avser att genomföra för att rätta till bristerna inom den förda arbetsmarknadspolitiken så att långtidsarbetslösa kan ta de jobb som växer fram samt vad jag avser att göra för att stävja den stora tillströmningen av långtidsarbetslösa i fas 3.

Som jag har sagt flera gånger tidigare här i kammaren, bland annat den 26 oktober och den 22 december 2010, den 21 januari och den 11 och 15 mars 2011, är uppgiften att minska långtidsarbetslösheten när nu konjunkturen vänder en av regeringens viktigaste uppgifter. Bland de långtidsarbetslösa ingår deltagarna i jobb- och utvecklingsgarantin. I mitten av mars 2011 deltog ca 92 300 personer i jobb- och utvecklingsgarantin varav ca 26 000 personer i den senare fasen. Av deltagarna i denna fas har nästa hälften varit aktuella och inskrivna hos Arbetsförmedlingen mellan fem och tio år och ytterligare en av fem har varit inskriven i mer än tio år på Arbetsförmedlingen.

Min och regeringens uppfattning är att alla personer som kan komma tillbaka i arbete efter en lång tid av arbetslöshet eller annan frånvaro från arbetsmarknaden utgör en vinst ur både individens och samhällets perspektiv. Regeringen har en bred jobbstrategi för att långtidsarbetslösa ska komma i arbete. Jobb- och utvecklingsgarantin är bara ett av många verktyg med detta syfte. Ytterligare exempel utgörs av det särskilda anställningsstödet som förstärktes från årsskiftet och nystartsjobben som samtliga deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin har möjlighet att få del av.

Målet med deltagande i jobb- och utvecklingsgarantin är just att deltagaren ska få en anställning med eller utan statligt stöd. En deltagare kan också lämna programmet av andra anledningar, till exempel genom att påbörja en utbildning som inte berättigar till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.

Arbetsförmedlingens senaste rapport om jobb- och utvecklingsgarantin – *En studie av sannolikheten att få jobb under programtiden* – visar att 70 procent av de personer som skrivs in i jobb- och utvecklingsgarantin lämnar programmet före den tredje fasen av garantin och att 60 procent av de individer som har lämnat jobb- och utvecklingsgarantin befinner sig i arbete, med eller utan stöd, en månad efter utskrivningen ur programmet. Av resultaten framgår också att en av fem av dem som har nått den tredje fasen av jobb- och utvecklingsgarantin har lämnat garantin.

Dessa resultat baseras på information avseende samtliga individer som varit inskrivna i jobb- och utvecklingsgarantin från och med att programmet startade den 2 juli 2007 till och med den 23 april 2010. Det är alltså inte, som Ylva Johansson ofta säger, en återvändsgränd att delta i den tredje fasen av jobb- och utvecklingsgarantin. Detta är viktigt att komma ihåg och kommunicera, eftersom även förväntningar påverkar utfallet.

När konjunkturen nu vänder vet vi att de personer som är långtidsarbetslösa står mycket långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen kan med aktiva åtgärder öka sannolikheten för att denna grupp kommer tillbaka i arbete, men till syvende och sist handlar det också om att arbetsgivare i Sverige måste ta ett större ansvar och våga anställa långtidsarbetslösa. Här har både du och jag ett ansvar, Ylva Johansson, när vi är ute och pratar med personer i fackföreningar och i näringslivet.

Självklart är jag bekymrad över att inte fler personer lämnar den tredje fasen i jobb- och utvecklingsgarantin för att få ett arbete. Jag följer denna utveckling noga, och för närvarande för jag diskussioner med Arbetsförmedlingen där denna fråga är central.

Regeringen kommer givetvis att fortsätta att följa utvecklingen av jobb- och utvecklingsgarantin som helhet och ha ett särskilt fokus på den tredje fasen.

Anf. 76 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Min mormor brukar säga: Mycket ska man höra innan öronen trillar av. Och det är kanske så att man får hålla i öronen nu, för det här är något av de mest häpnadsväckande svar jag har fått.

Jag vill tacka ministern för svaret. Men jag vill också fråga: Har du avgått, Hillevi Engström? Tala i så fall om vem som är arbetsmarknadsminister och ansvarig för situationen!

Regeringen sammanträder varje vecka och kan fatta beslut som gör att människor får en chans att få ett riktigt jobb och en egen försörjning. Men arbetsmarknadsministern säger nu att hon och jag ska ut och prata med fackföreningarna och näringslivet. Jag skulle önska att man kunde prata bort långtidsarbetslösheten, men så fungerar det inte, och det är häpnadsväckande att ministern tror det.

Jag citerar ur ministrerns svar: "När konjunkturen nu vänder vet vi att de personer som är långtidsarbetslösa står mycket långt ifrån arbetsmarknaden." Ja, och det gjorde de också innan konjunkturen vände. Det som just är arbetsmarknadspolitikens utmaning är att se till att också personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, de som behöver aktiva insatser för att komma närmare arbetsmarknaden, ska kunna få ett riktigt arbete. Det är där arbetsmarknadspolitikerna har sin roll.

Svaret fortsätter: "Här har både du och jag ett ansvar, Ylva Johansson, när vi är ute och pratar med personer i fackföreningar och i näringslivet." Om det vore så enkelt att jag kunde prata bort långtidsarbetslösheten, men inte ens ministern kan prata bort den.

Ministern hänvisar till att hon har sagt samma sak i tidigare interpellationssvar. Ja, det är just det som är problemet. Ministern pratar, men det händer ingenting. Och den politik som hon hänvisar till fungerar ju inte. Det är just det som är grunden för min fråga.

Nu har Arbetsförmedlingen räknat upp prognoserna för antalet personer i fas 3. Man har också räknat upp prognosen för hur bra tillväxten av nya jobb på den svenska arbetsmarknaden är. Det går bättre än förväntat. Det går mycket bättre än vad man trodde för ett år sedan när det gäller tillväxten av nya jobb. Samtidigt kommer antalet personer i fas 3 att öka mycket mer än vad man trodde för ett år sedan. Det är ett fundamentalt misslyckande.

Munväder och bekymmersrynkor kommer inte att se till att de tiotusentals långtidsarbetslösa i fas 3 får jobb. Min fråga kvarstår: Vad tänker arbetsmarknadsministern göra?

Antalet personer i fas 3 ökar i år och beräknas öka även nästa år, året därefter och marginellt även 2014 för att därefter plana ut på en hög nivå.

Om människor som står långt från arbetsmarknaden inte kan få hjälp att komma in och få jobb när vi har en extremt stark tillväxt av nya jobb, när ska de då få det? De är inte hjälpta av nytt munväder; de behöver konkreta åtgärder. Vad tänker regeringen göra?

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar Ylva Johansson för frågan. Jag blir bekymrad när Ylva Johansson tror att vi beslutsfattare som påverkar mycket inte har något som helst inflytande. Jag besökte LO i går på ett seminarium och träffade en mängd människor. Vi talade om något som betyder mycket för mig, nämligen hur funktionsnedsatta ska få en chans att komma in på arbetsmarknaden.

Jag är helt övertygad om att alla vi som sitter här kan göra mer. Jag är övertygad om att näringslivet kan göra mer, att fackföreningarna kan göra mer, att stat, kommun och landsting kan göra mer och att den ideella

sektorn kan göra mer. Är man så naiv att man tror att man kan lösa saker genom att lagstifta fram jobb har man en övertro på vad riksdag och regering kan åstadkomma.

Det behövs satsningar, och som jag sade i mitt tidigare inlägg kan vi också se att vår politik har gett resultat. Vi ser att långtidsarbetslösheten sjunker, att sysselsättningen ökar och att fler unga kommer i arbete. Förra året var det 70 000 personer som fick en utbildning genom Arbetsförmedlingens försorg.

Man kan alltid göra mer, men ingen ska tro att det är enkelt att bestämma vilka personer som ska anställas hos företagen. Det krävs mycket påverkan. Tyvärr finns det en hel del fördomar mot människor som har varit borta länge från arbetsmarknaden – även om både interpellanten och jag vet att de vill, kan, är duktiga och vill bidra. Det finns fördomar mot personer som har nedsatt arbetsförmåga och som har ett funktionshinder och som inte har det lika lätt som många av oss andra att komma in på arbetsmarknaden.

Det jag avsåg i mitt interpellationssvar var att vi kan påverka mer. Vi kan ställa frågor på samma sätt som i alla fall jag gör när jag är ute och träffar företag. Hur är det med mångfalden på företaget? Hur ser det ut med kvinnor och män på ledande befattningar? Hur många kvinnor finns det i styrelsen? Det blir pinsamt för företagare om de inte medger att de tycker att dessa frågor är viktiga.

För några år sedan var det långt ifrån självklart att ta ansvar för vår miljö. I dag är det en självklarhet. På samma sätt skulle jag vilja att fler företag än Ica och Max såg det som en självklarhet att i sina årsredovisningar peka på att man tar ansvar för miljö, mångfald, jämställdhet och för att långtidsarbetslösa personer med funktionsnedsättningar har en plats på arbetsmarknaden. Det finns en mängd olika ekonomiska stöd som vi kan erbjuda företag. Det finns stöd som inte används i dag fullt ut. Det finns pengar kvar i budgeten. Det krävs dock att någon vågar och vill öppna dörren, och där kan vi göra mycket mer. Vi har mycket makt att påverka. Tror man inte det har man en naiv inställning.

Anf. 78 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Hillevi Engström tycks tro att hon fortfarande är riksdagsledamot och ute och småpratar med aktörerna på arbetsmarknaden. Du är ansvarig minister för situationen på arbetsmarknaden, Hillevi Engström. Du är ansvarig för en situation där antalet personer i fas 3 ökar dramatiskt i år, nästa år, året därefter och året därpå, trots att vi har en rekordstark tillväxt av nya jobb på arbetsmarknaden. Men det enda du kan bidra med är att vara ute och småprata om fördomar med olika arbetsgivare. Du är ansvarig och har möjlighet att agera för att människor ska få en reell chans till arbete.

Kom inte och säg att vi sprider fördomar om människor som är långtidsarbetslösa, Hillevi Engström! Det är du själv som brukar beskriva långtidsarbetslösa som lågutbildade, svårplacerade och gamla. Det är en bild som inte stämmer med verkligheten.

Låg utbildningsnivå är visserligen ett problem för att ta sig in på arbetsmarknaden, men det är inte genetiskt betingat. Det är inget man föds med – jo, kanske – men det är inte genetiskt betingat. Låg utbildningsnivå går att göra något åt. För att göra det måste man ha en medveten

Prot. 2010/11:82
5 april

*Svar på
interpellationer*

politik, vilket ni saknar. Det enda du har att komma med är att vi ska ut och prata.

Du sitter på alla de instrument som kan påverka arbetsmarknadspolitiken. Se till att människor får chans till utbildning! Se till att människor får aktiva åtgärder!

Jag var på en arbetsförmedling för några månader sedan. Där beskrev de för mig att de hade tid att träffa de långtidsarbetslösa i jobb- och utvecklingsgarantin en gång per år. Då är det inte så konstigt att man inte får jobb.

Det hjälper inte att vara ute och småprata med olika arbetsgivare. Det handlar om att ge resurser till Arbetsförmedlingen så att man kan göra individuella bedömningar och anpassade åtgärder. Det handlar om att satsa brett på utbildning. Det handlar om att se till att det finns konkreta insatser så att människor kommer ut på den reguljära arbetsmarknaden och inte göms undan i gratisarbete i fas 3.

60 procent av dem som finns i fas 3 i dag är under 55 år. I Stockholm har nästan en tredjedel, 30 procent, en eftergymnasial utbildning. I hela landet är siffran något lägre, 22 procent. Det är människor som är anställningsbara men som behöver stöd och hjälp av en aktiv arbetsmarknadspolitik. Men du förvägrar dem det, Hillevi Engström, och hänvisar till att du och jag ska ut och prata med fackföreningar och näringsliv. Det är ynkligt.

Kom med åtgärder! Du sitter på ansvaret.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2010/11:283 om unga funktionshindrades rätt till arbetsmarknadsåtgärder

Anf. 79 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Kerstin Nilsson har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att unga funktionshindrade ska få rätt arbetsmarknadsåtgärder och i rätt tid.

Arbetslösheten bland unga med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är en utmaning som regeringen tar på stort allvar. Därför är Arbetsförmedlingens samlade utbud av tjänster, metoder och arbetsmarknadspolitiska program tillgängligt för målgruppen. Vid behov ska de också få del av arbetslivsinriktad rehabilitering och de särskilda stöd som finns för personer med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga.

Arbetsförmedlingen har också ett särskilt uppdrag att bedriva verksamhet för unga med funktionsnedsättning. Målgruppen för det särskilda uppdraget är elever i gymnasieskolan med funktionsnedsättning som fyllt 16 år och personer under 30 år som har aktivitetsersättning inom socialförsäkringen. De unga med funktionsnedsättning som omfattas av det särskilda uppdraget och som därmed inte skrivs in i jobbgarantin för ungdomar ska ges samma möjligheter till vägledning och coachning som de som skrivs in i garantin.

Övergången från skola till arbetsliv är en kritisk tidpunkt för unga med funktionsnedsättning, och övergången kan vara avgörande för hur

de etableras på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen samverkar därför med skolan för att underlätta övergången från skola till arbete för elever med funktionsnedsättning. Inom varje arbetsmarknadsområde ska det dessutom finnas en utsedd arbetsförmedlare med kunskaper om arbetslivsinriktad rehabilitering som samverkar med bland annat skolan, Försäkringskassan och kommunens dagliga verksamhet.

Regeringen kommer också under 2011 att fastställa en ny strategi för funktionshinderspolitiken som sträcker sig från 2011 och fem år framåt. Ett antal myndigheter, däribland Arbetsförmedlingen, har i uppdrag att ta fram förslag på delmål för hur funktionshinderspolitiken ska genomföras inom deras respektive områden under perioden 2011–2016.

Vidare avser regeringen att under 2011 se över de åtgärder och insatser som i dag finns för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. I översynen ska en analys göras av hur insatserna kan bidra till att öka möjligheten för unga personer med funktionsnedsättning att få tillträde till arbetsmarknaden.

Detta är bara några exempel på regeringens satsningar som syftar till att bekämpa arbetslösheten bland unga med funktionsnedsättning genom aktiva arbetsmarknadspolitiska insatser. Arbetet med att skapa goda förutsättningar för dessa personer att få ett arbete fortsätter.

Mot bakgrund av detta har jag inte för avsikt att för närvarande vidta några ytterligare åtgärder.

Anf. 80 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsminister Engström för svaret.

Min interpellation till ministern gällde vilka åtgärder hon avser att vidta för att unga funktionshindrade ska få rätt arbetsmarknadsåtgärder och i rätt tid. Ministern beskriver i sitt svar att det under 2011 kommer att fastställas en ny strategi för funktionshinderspolitiken och att regeringen nu kommer att se över de åtgärder och insatser som i dag finns.

Då måste jag undra varför det inte har gjorts tidigare. Det är ingen nyhet för ministern eller hennes företrädare att det finns unga människor med funktionsnedsättning – funktionsnedsättningar som i varierande grad medför nedsatt arbetsförmåga och där det finns behov av individuell anpassning i både utbildnings- och arbetssituationer. Dessa unga är många, och de blir bara fler och fler.

En ung människa med funktionsnedsättning ska självklart få ta del av alla de tjänster som Arbetsförmedlingen har att erbjuda. Men det är inte alltid klarlagt på vilket sätt en viss funktionsnedsättning medför nedsatt arbetsförmåga. Det kanske inte är funktionsnedsättningens omfattning eller funktionsnedsättningen i sig som utgör svårigheten att få ett arbete. Men klart är att samtliga resurser, ordinära och extra resurser, ska sättas in och ska vara kopplade till den enskildes behov.

Då undrar jag: Kommer den nya strategin att innehålla tydliga och specificerade åtgärder? Är ministern beredd att satsa alla de åtgärder och resurser som kan behövas för att alla unga som har någon form av funktionsproblematik ska kunna få en egen försörjning och en plats på arbetsmarknaden?

Jag vill till sist lyfta fram några specifika problem.

Först gäller det kopplingen och övergången mellan skola och Arbetsförmedlingen. Vid mina kontakter med arbetsförmedlare som har till uppgift att arbeta just med denna övergång har jag fått vetskap om att det trots riktlinjer inte fungerar i samspelet mellan skola och Arbetsförmedlingen. Det verkar som att det finns ett antal gymnasieskolor som inte har anammat värdet av en tidig kontakt med Arbetsförmedlingen för att underlätta för den unge. Har den unge då inte föräldrar som är ettriga och påstridiga kan det bli en väldigt försenad planering.

Det är viktigt för dessa ungdomar att det finns en röd tråd under hela utbildningstiden och att en plan finns klar före skolavslutningen. Åtgärder som till exempel arbetspraktik ska kunna sättas i gång direkt efter terminens slut, i stället för som i dag kanske långt in på hösten. Här går dyrbar tid till spillo. När jag pratar om dyrbar tid tänker jag på den enskildes möjlighet till en egen inkomst och på värden som självförtroende, stolthet och styrka.

Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att samspelet mellan skola och Arbetsförmedlingen ska fungera i hela landet?

Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack så mycket för kloka synpunkter! Jag delar interpellantens synpunkt att det här är ett område som behöver förbättras ytterligare. Ansvarig minister för funktionshinderspolitiken är Maria Larsson. Planeringen är att den här strategin ska kunna antas av regeringen under våren, så den kommer inom ganska kort tid. 17 myndigheter har varit delaktiga och tagit fram förslag till delmål i processen. Handisam, myndigheten, har erbjudit ett aktivt processtöd och inbjudit till gemensamma samlingar för att försöka att verkligen göra något mer konkret.

Det här är väldigt viktiga och svåra frågor, och jag har stor respekt för dem – därmed inte sagt att jag är någon expert. Men en viktig uppgift för mig är att säkerställa att samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och skolan fungerar i hela landet, precis som interpellanten påpekar. Det är oerhört väsentligt att den här kritiska tiden för en ung person verkligen kan leda till att den unge kommer vidare och inte hamnar i ett utanförskap.

Det vi också aviserar att göra är att tillsätta en utredning för att se över alla de stöd som finns. Under årens lopp har det blivit många olika stöd med olika inriktningar. Det kan också behöva göras förändringar. Vi håller just nu på att bereda direktiv till en utredning och ska utse en utredare under våren som ska titta på det här. Det är klart att unga är en särskilt prioriterad grupp som måste få mer hjälp att komma vidare i arbetet. Handisam har fått ett uppdrag av regeringen att jobba med attityder och påverkan, som jag också tror är en viktig del.

Återigen: Det är en viktig och svår fråga, och här behöver flera politikområden samverka med skolan, funktionshinderspolitiken, arbetsmarknadspolitik och socialpolitiken.

Anf. 82 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Nästa problem jag vill ta upp är det antal resurser och förmedlare som Arbetsförmedlingen har i sitt arbete med unga som har funktionsnedsättningar. Även här ser det väldigt olika ut när det gäller kontakterna mellan den sökande och Arbetsförmedlingen. När det dröjer är den vanligaste orsaken att förmedlarna har för många sökande och för

splittrade arbetsuppgifter för att kunna upprätthålla en kontinuerlig kontakt. Trots att dessa duktiga handläggare på Arbetsförmedlingen gör sitt yttersta hinner de inte med.

När Försäkringskassan tidigare skrev avtal med Arbetsförmedlingen om fördjupad samverkan säkrades det att respektive förmedlare inte fick ha mer än 30 klienter åt gången, detta för att säkerställa att det kunde ske ett aktivt arbete med täta kontakter och uppföljande besök ute i arbetssträning och andra åtgärder. I Arbetsförmedlingens interna verksamhet när det gäller arbetet med personer med funktionsnedsättning är klientantalet på sina håll betydligt större. Då går det inte att etablera den regelbundna och djupare kontakt som kan behövas för att hjälpa den enskilde på bästa sätt.

Här undrar jag vilka åtgärder ministern avser att vidta för att säkerställa att de unga sökande inte kommer bort i administrativ väntetid och att de handläggare på Arbetsförmedlingen som ska arbeta med dessa unga också har reella möjligheter att göra detta.

En annan fundering är vilka arbetsinriktade åtgärder de unga som har behov av extra stöd faktiskt erbjuds. Att erbjuda deltagande eller placeringar för att fylla lediga platser eller kvoter av det som finns till buds utan att individanpassa det för den enskildes behov kan inte anses som annat än ett slöseri. Det är slöseri med den enskildes och med samhällets både tid och resurser. Alla vinner på att rätt åtgärder vidtas från början.

På vad sätt avser ministern att säkerställa att de medel som tillförs Arbetsförmedlingen i dess arbete för denna grupp verkligen används rätt och riktigt och på ett för individen skräddarsytt sätt?

Anf. 83 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Ministern säger att hon inte är någon expert, och vi tror henne. Men hon är ansvarig minister.

Kerstin Nilsson har frågat, inom ditt ansvarsområde, Hillevi Engström: På vilket sätt tänker du säkra att Arbetsförmedlingen verkligen har möjlighet att ge sina klienter med funktionshinder relevant stöd?

Jag skulle vilja fylla på med två frågor inom ditt ansvarsområde.

Är du beredd att ge en möjlighet till utvecklingsanställning inom Samhall för unga funktionshindrade? I dag är det så att den som får chansen till en tjänst inom Samhall oftast är äldre, och man får det först när alla andra möjligheter är uttömda. Jag vet att Samhall själv har tagit upp frågan om att kunna erbjuda tidsbegränsade utvecklingsanställningar. Är du beredd att pröva den möjligheten?

Det andra gäller kompletterande aktörer inom Arbetsförmedlingen. Det har varit ett stort nummer för regeringen att släppa in kompletterande aktörer, och man har stolt redovisat hur många de har varit.

Såvitt jag har fått uppgift om – rätta mig om jag har fel – är det noll av dessa aktörer som är specialiserade på att hjälpa människor med funktionshinder in på arbetsmarknaden. Tänker ministern göra någonting åt det? Är det aktuellt att se till att utnyttja de kompletterande aktörer som verkligen skulle kunna bidra med den specialistkompetens som behövs för att vissa grupper av funktionshindrade ska få relevant stöd och hjälp in på arbetsmarknaden? Svara på dessa frågor, tack!

Anf. 84 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Det gläder mig, Ylva Johansson, att Socialdemokraterna verkar ha ändrat inställning lite grann och ser mer positivt på kompletterande aktörer. Jag tror att detta är viktigt.

Vi fattade i riksdagen för ett år sedan beslut om en lagstiftning för valfrihetssystem i arbetsförmedlingstjänster. Jag ser framför mig – jag hoppas inom en snar framtid – att fler personer ska kunna välja en arbetsförmedlingstjänst som är lite mer specialiserad på just det som individen behöver. Jag tror att det är rätt väg att gå. Det kan handla om att man har en speciell yrkesbakgrund. Man kanske har speciella svårigheter. Man kanske har en speciell bakgrund – att man kommer från ett annat land eller så. Man får då möjlighet att välja den arbetsförmedlingstjänst som passar en bäst och som man tror kan hjälpa en vidare på bästa sätt.

Det är mycket som görs för unga personer med funktionsnedsättning. Men ännu mer kan göras. Detta är en oerhört viktig fråga för mig att följa noga hur arbetsförmedlingsresurserna för unga med funktionshinder ser ut. Jag har i mina samtal med Arbetsförmedlingens ledning hitintills inte fått några signaler om önskemål om ytterligare resurser för denna grupp; det vill jag vara tydlig med att påpeka.

Ylva Johansson frågar mig om utvecklingsanställning inom Samhall. Det är någonting som vi överväger, men där jag inte kan lämna något besked i dag. Denna grupp unga är en grupp som är prioriterad och som har varit prioriterad hos Arbetsförmedlingen under lång tid. Därför är det väsentligt att man ägnar denna grupp stor möda och kraft.

Detta är viktigt också av skälet att man inte kan göra allt åt alla. Det är också av detta skäl som vi hade en interpellationsdebatt tidigare om ungdomar. Eftersom ungdomar tidigt kommer i jobb skulle det vara fel att lägga resurserna på dem som lättare kan få ett jobb på egen hand. Resurserna ska i första hand gå till de prioriterade grupperna. Det är personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Det är personer som är utrikes födda och personer som saknar en bra skolunderbyggnad. Det är dem vi måste prioritera först och främst.

Denna grupp är en grupp som ligger mig oerhört varmt om hjärtat. Här kan vi definitivt göra mer. Jag nämnde i mitt interpellationssvar några av de frågor och förslag som är på gång. Men ännu mer kommer att göras för denna grupp.

Anf. 85 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Jag tror nästan att Hillevi Engström svarade på de flesta av mina frågor, men kanske inte riktigt på det sätt som jag hade önskat.

Hillevi Engström har tidigare talat om att det är viktigt att gå ut i verksamheterna och träffa företagare och sökande på alla sätt. Men då undrar jag om Engström inte har pratat med de arbetsförmedlare som beskriver en annan verklighet än den som generaldirektören beskriver när vi får hennes synpunkter.

Anf. 86 YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är bra att ministern säger att människor ska kunna välja en specifik tjänst med den typ av kompetens de behöver för att få hjälp ut på arbetsmarknaden. Men för att det ska vara möjligt måste aktörer med denna specifika kompetens vara upphandlade och kontrakterade.

Såvitt jag vet är det inte så. Såvitt jag vet är det noll aktörer – säg emot mig om jag har fel – som har specifik kompetens inom något område som gäller funktionshinder. Då ska vi komma ihåg att det också krävs flera olika typer av kompetens gentemot människor med olika typer av funktionshinder.

Vi har en situation där antalet unga med funktionshinder som hänvisas till förtidspension har ökat med ungefär 100 procent under en tioårsperiod. Socialförsäkringsministern har beskrivit detta som en katastrof. Det är klart att det måste leda till åtgärder om denna situation är en katastrof.

Jag kan försäkra ministern om att det är många funktionshindrade som är rätt trötta på välvillighet och som inte nöjer sig med att ligga varmt vid ministrarnas hjärta. De vill ha ett eget riktigt jobb. De vill försörja sig med eget arbete, och de vill att arbetsmarknadsministern vidtar de åtgärder som hon kan göra för att det ska vara möjligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2010/11:82
5 april

*Svar på
interpellationer*

15 § Svar på interpellation 2010/11:286 om regeringens agerande i EU

Anf. 87 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Patrik Björck har ställt tre frågor till mig om regeringens agerande i EU.

Patrik Björck har frågat mig om jag i fortsättningen avser att följa de beslut som fattas i EU-nämnden.

Patrik Björck har också frågat mig om jag avser att ta initiativ till att bryta den tystnad och passivitet som kännetecknar den svenska regeringens agerande när det gäller arbetsmarknadsfrågor i EU.

Patrik Björck har slutligen frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att skydda den svenska arbetsmarknadsmodellen genom att verka för att arbetsmarknadens parter autonomi och ingångna avtal på arbetsmarknaden respekteras och att alla former av social dumpning motverkas.

Vad gäller Patrik Björcks första fråga är mitt svar att jag har agerat i enlighet med utfallet av samrådet med EU-nämnden.

Vid EU-nämndens sammanträde den 4 mars i år var jag i nämnden för att söka stöd i frågan om antagande av rådets slutsatser. Slutsatserna innehåller politisk vägledning på sysselsättningsområdet inom ramen för Europa 2020-strategins genomförande.

En majoritet i EU-nämnden var av följande uppfattning: För att regeringen ska kunna acceptera rådets slutsatser måste dessa innehålla tydliga skrivningar som klargör att arbetsmarknadens parter autonomi och ingångna avtal på arbetsmarknaden respekteras och att alla former av social dumpning ska motverkas.

Mot bakgrund av samrådet i EU-nämnden tog jag på rådmötet upp vikten av att motverka alla former av så kallad social dumpning. Jag betonade också i sammanhanget arbetsmarknadens parter autonomi och att ingångna avtal på arbetsmarknaden ska respekteras.

Eftersom rådets slutsatser saknade skrivningar om vikten av att motverka så kallad social dumpning och tillräckligt tydliga skrivningar gällande arbetsmarknadens parterers autonomi, inklusive respekten för ingångna avtal, valde jag att markera den inställning som var följden av samrådet i EU-nämnden genom att lägga ned Sveriges röst.

Vad gäller Patrik Björcks andra fråga delar jag inte hans uppfattning.

Regeringens utgångspunkt i alla EU-förhandlingar är att värna om den svenska arbetsmarknadsmodellen, och regeringen driver aktivt denna ståndpunkt.

Rådets slutsatser, som Sverige alltså inte ställde sig bakom, ligger inom ramen för det europeiska sysselsättningspolitiska samarbetet. Inom detta samarbete har och kommer regeringen fortsättningsvis att betona vikten av att arbetet sker med respekt för medlemsländernas olika utgångspunkter och nationell praxis, i synnerhet vad gäller arbetsmarknadens parterers roll.

EU:s samarbete på sysselsättningsområdet är viktigt och värdefullt. Den så kallade öppna samordningsmetoden är central i detta arbete. Sverige liksom andra medlemsstater ska leva upp till sina åtaganden att genom sin nationella politik bidra till Europas bästa och se till att de gemensamma målsättningar som Sverige är med att utforma uppnås. Regeringen välkomnar detta arbetssätt och har deltagit och kommer fortsatt aktivt att delta i samarbetet. Syftet är att medlemsstaterna ska utbyta erfarenheter för att stimulera ökad sysselsättning och ett ökat arbetskraftsutbud. Regeringen ser ingen anledning att ändra denna hållning.

Det är den öppna samordningsmetoden som är och ska vara det främsta instrument som vi har för att uppmuntra medlemsländerna att genomföra nödvändiga reformer för ett ökat deltagande bland kvinnor och män och ett minskat utanförskap.

Jag vill därför att Sverige även fortsättningsvis ska vara en stark röst när det gäller frågor som är viktiga för oss, såsom arbetslinjen och frågor som rör parterernas roll och den svenska modellen.

Vad gäller Patrik Björcks tredje och sista fråga vill jag på nytt understryka att regeringens utgångspunkt i alla EU-förhandlingar är att värna om den svenska arbetsmarknadsmodellen. Detta kommer vi fortsatt att driva kraftfullt i alla relevanta sammanhang.

Den svenska modellen innebär bland annat att riksdag och regering har överlämnat åt parterna på arbetsmarknaden att i kollektivavtal reglera villkor och löner. Det betyder också att parterna självständighet och ingångna avtal ska respekteras.

Patrik Björcks fråga förvånar mig. Eftersom vi värnar om den svenska arbetsmarknadsmodellen respekterar vi också parterna självständighet och ingångna avtal.

Vad gäller frågan om så kallad social dumpning, vilken kopplas till gränsöverskridande arbete, vill jag först slå fast att det är självklart att arbetstagare som arbetar i Sverige ska ha rimliga arbetsvillkor, men vi vet att det inte alltid ser ut så i verkligheten.

Det är bra med rörlighet inom EU, men det får självklart inte leda till att oseriösa aktörer bryter mot lagar och kollektivavtal.

Vi stöder därför EU-kommissionens arbete som syftar till att förbättra tillämpningen av utstationeringsdirektivet för att förhindra att oseriösa aktörer missbrukar regelverket.

Med detta sagt, vill jag understryka att regeringen anser att rörlighet över gränserna och öppenhet är viktiga drivkrafter för ekonomisk utveckling. Kvinnor och män måste därför ges möjlighet att röra sig fritt på Europas arbetsmarknader.

Prot. 2010/11:82
5 april

*Svar på
interpellationer*

Anf. 88 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Tack för svaret, arbetsmarknadsministern! Låt mig ge en kort bakgrund till detta. Under ett antal år har vi på den svenska arbetsmarknaden sett hur det ena hotet efter det andra har avlöst varandra när det gäller att sätta svensk arbetsmarknadsmodell och anställningsvillkor för svenska arbetstagare på spel. Det har också utsatt seriösa svenska företagare för en illojal och allvarlig konkurrens som riskerar att skada svenskt näringsliv och svenskt samhälle allvarligt och därmed naturligtvis också, fru talman, den svenska välfärdsmodellen och det moderna Sverige såsom vi känner det.

Det här är inte vilken fråga som helst som man kan vifta bort eller låtsas som om den är någon sorts bagatell. Vi har en allvarlig och akut situation på den svenska arbetsmarknaden som dagligen åskådliggörs i våra medier. Det kan vara byggnadsarbetare som bor under slavliknande förhållanden, arbetar för väldigt låga löner och under färliga arbetsvillkor. Det kan vara åkare på våra vägar som inte bara utgör en trafikfara utan också utgör en illojal konkurrens för alla de hederliga företagare och deras anställda som slås ut från marknaden.

Det är mot den bakgrunden som vi i överläggningar i arbetsmarknadsutskottet försökte få regeringen att ta de här frågorna på allvar. Vi hade en förhandling med regeringen där regeringen vägrade att godta krav på att man skulle motverka social dumpning och verka för den svenska arbetsmarknadsmodellen och att svenska kollektivavtal skulle gälla. Det ville inte regeringen gå med på. Vid de överläggningarna vägrade regeringen att uppmärksamma de här allvarliga problemen.

Sedan kom arbetsmarknadsministern till EU-nämnden, och det är starten till den här frågan. Vid förhandlingar i EU-nämnden vägrade ministern att se det här allvarliga problemet för svenskt samhälle, svensk arbetsmarknad, svenska företagare och svenska löntagare. Ministern vägrade att gå med på detta men blev ändå nedröstad i EU-nämnden och tvingades, mot sin vilja, att föra fram, som hon säger i svaret här, i EU att man vill motverka social dumpning.

Det här är oerhört allvarligt. Vi får rapporter från EU-världen om att regeringen inte agerar utan är just så passiv och tyst som jag säger. Men även om det är så att arbetsmarknadsministern har slagits med näbbar och klor mot social dumpning och för ett skydd för de svenska kollektivavtalen och hederliga svenska företagare, kan vän av ordning fundera på varför hon i så fall gjorde det så motvilligt och om motviljan att agera i de här frågorna också kan vara ett svar på frågan varför resultatet är så klent.

Om det är så som ministern säger, att ministern har agerat och att regeringen inte är tyst och passiv, kan man fråga sig varför det inte någonsång någon gång finns några resultat från regeringens agerande i Bryssel att visa upp. Det är noll och ingenting. Det är ett allvarligt problem. Jag skulle vilja ha svar från ministern på frågan om varför man inte kan få några resultat. Är det motviljan mot att se det här allvarliga samhällspro-

blemet som gör att regeringen inte kan leverera ett enda resultat en enda gång vid något sammanträde i Bryssel?

Anf. 89 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Tack för frågan! Det råder ingen åsiktsskillnad mellan regeringen och oppositionen när det gäller vikten av att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen. Vår bedömning är att Lissabonfördraget också ytterligare förstärker arbetsmarknadsparternas roll och medlemsstaternas primära ansvar för arbetsmarknadsfrågor. Denna åsikt har även LO givit uttryck för i sitt remissvar när det gäller Lissabonfördraget.

Vi delar därmed inte oppositionens oro för att de initiativ som har tagits på EU-nivå för att bekämpa den ekonomiska krisen skulle kunna inverka på vår rätt att organisera arbetsmarknaden efter svensk modell. Detta har också statsministern redogjort för i EU-nämnden.

Regeringens utgångspunkt i alla EU-förhandlingar är att värna om den svenska arbetsmarknadsmodellen, och regeringen driver aktivt denna ståndpunkt.

Förhandlingarna om rådets slutsatser var inget undantag. Regeringen fick under förhandlingen gehör för många av sina viktiga synpunkter som efter vad jag förstår också delas av oppositionen. Att tydliga skrivningar skrevs in om främjandet av kvinnors deltagande på arbetsmarknaden liksom behovet av satsningar på utbildningar var därför positivt. Dessutom framgår det tydligt att parternas roll ska respekteras. Men det var en förhandling, och i en förhandling är det ett givande och tagande. Jag vill i det här sammanhanget också understryka att regeringen anser att de olika lönebildningsmodellerna inte får missbrukas så att de leder till social dumpning.

Våra önskemål har inte i alla delar kunnat tillgodoses i förhandlingarna om slutsatserna som förs mellan 27 medlemsstater. Rådets slutsatser, som jag och mina kolleger skulle ta ställning till på rådsmötet, var alltså ett resultat av kompromisser från alla inblandade parter.

I enlighet med samrådet med EU-nämnden tog Sverige ställning för tydliga skrivningar till skydd för den svenska modellen, och följaktligen kunde Sverige inte stödja rådets slutsatser eftersom de saknade skrivningar om vikten av att motverka så kallad social dumpning och tillräckligt tydliga skrivningar gällande arbetsmarknadens parter autonomi inklusive respekten för ingångna avtal.

Anf. 90 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Jag tyckte att ministern var mig svaret skyldig på min fråga. Om jag har fel och arbetsmarknadsministern uttrycker regeringens stora, kraftfulla agerande i de här frågorna, var finns då resultaten? Varför kan man aldrig leverera någonting när man kommer tillbaka från Bryssel? Eller är det så, som vi hör från EU-systemet, att den svenska regeringen inte agerar över huvud taget när den kommer ned till Bryssel? Faktum är att den misstanken inte är särskilt långsökt.

Först i arbetsmarknadsutskottet och sedan i EU-nämnden var man tvungen att förtydliga för ministern att för att vi ska kunna acceptera rådsslutsatserna måste dessa innehålla tydliga skrivningar som klargör att arbetsmarknadens parter autonomi och ingångna avtal på arbetsmark-

naden ska respekteras och att alla former av social dumpning ska motverkas. Om vi är överens om att detta är viktigt, varför uppstod det först en konflikt på hemmaplan där arbetsmarknadsministern och regeringen vägrade att gå med på de här skrivningarna? Det är fakta. Om man sedan följde EU-nämndens utslag och slogs för de här skrivningarna, varför blir det då aldrig några resultat? Jag tycker att det är viktigt att bena upp de här frågorna. Det finns naturligtvis en stark misstänksamhet från den svenska arbetsmarknadens parter att regeringen pratar med dubbel tunga och inte är riktigt ärlig på den här punkten. Det finns anledning att reda ut det.

Nu lyfter arbetsmarknadsministern upp det samråd som varit med statsministern. Då vill jag påpeka att det är oerhört viktigt – det kan arbetsmarknadsministern ta med till regeringen – att regeringen kommer till en ny ståndpunkt, en annan än den man tidigare haft i den här debatten, och att vi från Socialdemokraterna och övriga oppositionen förväntar oss ett tydligt ställningstagande av regeringen och Anders Borg när man kommer till EU-nämnden för att samråda inför Ekofin. Vi förväntar oss att få ett tydligt ställningstagande från regeringen att det inte finns någon som helst möjlighet att Sverige skulle kunna drabbas av ingrepp i den svenska lönebildningen med tanke på det lagpaket som ska antas.

Man har från regeringens sida sagt att man inte tror att det finns någon sådan risk, men man vägrar ändå att ha som ståndpunkt att hävda tydliga undantag och se till att vi får garantier för att Sverige inte ska drabbas av någon inblandning i lönebildningen. Det skulle kunna vara ett besked från arbetsmarknadsministern här i dag att regeringen nu lite grann går från ord till handling och är beredd att stödja oss socialdemokrater när vi vill slå vakt om svensk lönebildning, svensk arbetsmarknadsmodell, hederliga företagare, svenska löntagare. Då skulle man denna gång inte behöva släpas till beslut, som man blev i det andra fallet som vi diskuterat med arbetsmarknadsministern då man inte ville gå med på att social dumpning var ett problem. Nu skulle regeringen faktiskt kunna vara med på banan och själv ta initiativ till att få garantier, inför det möte som Anders Borg ska ha med Ekofin.

Om regeringen nu slåss så hårt i Bryssel, var finns då resultaten? Jag tycker att det vore spännande att få en redogörelse av hur arbetsmarknadsministern har flyttat fram dessa frågor bland sina kolleger i Bryssel.

Anf. 91 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Fru talman! Som jag tidigare nämnde har våra önskemål inte i alla delar kunnat tillgodoses i förhandlingen mellan EU:s 27 medlemsstater.

Jag delar inte Patrik Björcks påstående att regeringen skulle vara passiv i arbetsmarknadsfrågor i EU. Tvärtom vill jag med bestämdhet understryka att vi har samma uppfattning när det gäller parternas autonomi och den svenska modellen, att värna den inom EU. Sverige har under såväl denna regering som tidigare regeringar varit en aktiv och pådrivande part för att få på plats en väl fungerande gemensam tillväxt- och sysselsättningsstrategi inom EU. Inte minst återspeglas delar av den svenska strategin i den förnyade europeiska tillväxt- och sysselsättningsstrategin, Europa 2020-strategin.

Jag vill också på nytt understryka att samarbetet inom EU på sysselsättningsområdet är viktigt och värdefullt. Sverige kommer även fortsätt-

ningsvis att ta en aktiv roll i detta arbete. Regeringen ser ingen anledning att ändra denna hållning. I det ligger den svenska kollektivavtalsmodellen och Sveriges tradition av samförstånd mellan parterna. Det är en modell som har gynnat Sverige, och jag tycker att den ska fortsätta. Det tycker också den övriga regeringen. Det har jag hela tiden värnat och med bestämdhet understrukt.

Vidare vill jag understryka att regeringens utgångspunkt i alla EU-förhandlingar är att värna den modellen. Statsministern har också vid återrapporteringen i kammaren och vid Europeiska rådet understrukt vikten av respekt för arbetsmarknadens parter självständighet. Jag kan inte nog understryka detta, och jag hoppas att interpellanten kan förstå att det är en allvarlig synpunkt som regeringen har. Det gäller en ansvarsfull lönebildning och stark konkurrenskraft. Vi kan se att Sverige har en lysande ekonomisk tillväxt just nu, med goda tillväxttal. Vi har en ökad sysselsättning och en sjunkande arbetslöshet.

Regeringen kommer inte heller att acceptera att beslutskompetens om lönebildningen överförs till EU. Ingen annan än riksdagen kan fatta beslut om svensk finans- och skattepolitik och utformningen av välfärds- och trygghetssystemen. Låt mig i detta sammanhang påminna om vad fördraget säger, nämligen att unionen ska erkänna och främja arbetsmarknadsparternas betydelse och därvid ta hänsyn till skillnader i de nationella systemen. Den ska underlätta dialogen mellan arbetsmarknadens parter med respekt för deras självständighet. Detta är viktigt att understryka.

Anf. 92 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern säger att vårt önskemål inte i alla delar tillgodosetts i förhandlingarna i Europeiska rådet. Det må vara hänt, men den här debatten handlar egentligen om vad som är regeringens önskemål. Det är där det råder stor tveksamhet om ifall regeringen är ärlig i sitt uppsåt. När regeringen inte vill ta ord som att motverka social dumpning i sin mun medverkar inte regeringen till att undanröja de tvivel som finns på regeringens ärliga uppsåt. Det är ett stort problem för Sverige som land, för den modell för svensk arbetsmarknad och välfärd som vi känner. Det är ett stort problem att vi inte vet vad som är regeringens önskemål i förhandlingarna i Europeiska rådet.

Om det nu är så att regeringen har de tankar som arbetsmarknadsministern ger uttryck för har arbetsmarknadsministern, som talar för regeringen här i dag, ett gyllene tillfälle att ge oss garantier inför Ekofinmötet, att säga att det kommer att finnas garantier för Sverige som innebär att det här inte kan påverka vår lönebildning.

Detta är, som jag inledde debatten med, en oerhört stor, viktig och växande fråga som kommer att följa oss i många år. Det kommer nya hot mot svensk lönebildning, nya hot mot svenska företagare och nya hot mot svenska löntagare. Det ser man i stort sett varje dag när man slår upp tidningen. Företag blir utkonkurrerade med illojal konkurrens, och utsatta människor utnyttjas till slavlöner. Det är ett enormt samhällsproblem. Det hotar den enskilde och samhället, och vi skulle gemensamt behöva kraftsamla oss mot det.

Fru talman! Jag tackar Patrik Björck för interpellationen. Det är en viktig fråga. Det är också viktigt att, i den mån det finns någon som tvivlar på regeringens politik i den här frågan, ytterligare betona och understryka att det är regeringens ärliga uppsåt, för att använda Patrik Björcks ord, att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen. Det är en modell som tjänat Sverige väl. Parterna tar ansvar för lönebildningen. Vi har få konfliktdagar och en arbetsmarknad som fungerar. Jag delar Patrik Björcks uppfattning att vi inte ska ha oseriösa aktörer, att vi inte ska ha lönedumpning, att vi inte ska ha usla villkor. Det är jag den första att understryka.

Det är också viktigt att poängtera att de fackliga parterna var positiva till Lissabonfördraget, för det stärker rättigheterna för parterna. Det är viktigt för att kunna värna den svenska modellen. Och det är viktigt att kunna besluta om dessa frågor på nationell nivå. Vi har alltså inga åsiktskillnader i detta, utan jag ser att vi från riksdagens samtliga partier kan driva dessa frågor med kraft och värna den svenska avtalsmodellen.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motion

2010/11:U8 till utrikesutskottet

17 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2010/11:FPM88 Meddelande om idrott *KOM(2011)12* till kulturutskottet

2010/11:FPM89 Sammankoppling av företagsregister till civilutskottet

18 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Civilutskottets betänkanden 2010/11:CU9, CU22 och CU16

Skatteutskottets betänkande 2010/11:SkU29

Justitieutskottets betänkanden 2010/11:JuU10, JuU17 och JuU20

Socialutskottets betänkanden 2010/11:SoU9 och SoU15

Kulturutskottets betänkande 2010/11:KrU9

Försvarsutskottets betänkande 2010/11:FöU2

19 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2010/11:118 Miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafikfiktjänster

Motioner

med anledning av prop. 2010/11:89 Ändrade regler om övertid och skyddskommitté

2010/11:A10 av Josefin Brink m.fl. (V)

2010/11:A11 av Ylva Johansson m.fl. (S)

med anledning av prop. 2010/11:96 Ändringar i Arbetsförmedlingens och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlagar

2010/11:A9 av Josefin Brink m.fl. (V)

Kulturutskottets betänkande

2010/11:KrU7 Idrott, friluftsliv och spelfrågor

Näringsutskottets betänkanden

2010/11:NU8 Regelförenklingsarbetet

2010/11:NU13 Vissa handelspolitiska frågor

Arbetsmarknadsutskottets betänkande

2010/11:AU5 Jämställdhet

Trafikutskottets betänkanden

2010/11:TU13 Järnvägs- och kollektivtrafikfrågor

2010/11:TU16 Sjöfart

EU-dokument

KOM(2011)142 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bostadslåneavtal (Text av betydelse för EES)

KOM(2011)126 Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet i mål om makars förmögenhetsförhållanden

KOM(2011)127 Förslag till rådets förordning om domstols behörighet, tillämplig lag samt erkännande och verkställighet av domar i mål om förmögenhetsrättsliga verkningar av registrerade partnerskap

20 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 1 april

2010/11:303 Iterprojektet

av Jonas Sjöstedt (V)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

den 4 april

2010/11:304 Världens bästa mat

av Åsa Romson (MP)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:305 Elcertifikat till vattenkraft utan moderna miljötillstånd

av Åsa Romson (MP)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 april.

21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 1 april

2010/11:421 Ingångslöner i kommunsektorn

av Josefin Brink (V)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:422 Civilanställda inom Försvarsmakten

av Leif Pettersson (S)

till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

2010/11:423 Sjukförsäkringen och upprop

av Christina Karlsson (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2010/11:424 Synskadades tillgång till kulturen genom syntolkar

av Lennart Axelsson (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2010/11:425 Läkemedel vid sällsynta diagnoser

av Lennart Axelsson (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2010/11:426 Avgifter i äldreomsorgen

av Laila Olsen (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

den 4 april

2010/11:427 Fastighetsavgift för allemansfastigheter

av Meeri Wasberg (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:428 Björningarna i Funäsdalen

av Jens Holm (V)

till miljöminister Andreas Carlgren (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 april.

22 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 4 april

2010/11:400 De religiösa minoriteterna i Pakistan

av *Kent Härstedt* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:402 Tidig varning

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:403 Libyen

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:404 MR-rådet

av *Carina Hägg* (S)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 april.

23 § Kammaren åtskildes kl. 19.38.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 16.01 och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om val.....	1
3 § Meddelande om frågestund.....	1
4 § Meddelande om debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.....	1
5 § Svar på interpellation 2010/11:267 om frivillig ursprungsmärkning på färskt och fryst kött från får, get, gris och fjäderfä	1
Anf. 1 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	1
Anf. 2 PYRY NIEMI (S).....	2
Anf. 3 JENS HOLM (V)	4
Anf. 4 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	4
Anf. 5 PYRY NIEMI (S).....	5
Anf. 6 JENS HOLM (V)	6
Anf. 7 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	6
Anf. 8 PYRY NIEMI (S).....	7
Anf. 9 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
6 § Svar på interpellation 2010/11:289 om djurskyddskontroller	8
Anf. 10 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	8
Anf. 11 JENS HOLM (V)	9
Anf. 12 PYRY NIEMI (S).....	10
Anf. 13 SARA KARLSSON (S)	11
Anf. 14 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	12
Anf. 15 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	13
Anf. 16 JENS HOLM (V)	14
Anf. 17 PYRY NIEMI (S).....	15
Anf. 18 SARA KARLSSON (S)	15
Anf. 19 BENGT-ANDERS JOHANSSON (M).....	16
Anf. 20 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	16
Anf. 21 JENS HOLM (V)	17
Anf. 22 Landsbygdsminister ESKIL ERLANDSSON (C).....	18
7 § Svar på interpellation 2010/11:247 om Sveriges hållning avseende skatt på finansiella transaktioner i EU	18
Anf. 23 Finansminister ANDERS BORG (M).....	18
Anf. 24 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	19
Anf. 25 ELISABETH SVANTESSON (M).....	20
Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	21
Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (M).....	22
Anf. 28 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	23
Anf. 29 ELISABETH SVANTESSON (M).....	24
Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (M).....	24
Anf. 31 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	25
Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (M).....	26

8 § Svar på interpellation 2010/11:262 om ökade inkomstsklyftor.....	27
Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (M).....	27
Anf. 34 MONICA GREEN (S)	27
Anf. 35 ELISABETH SVANTESSON (M).....	28
Anf. 36 FINN BENGTSSON (M).....	29
Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (M).....	30
Anf. 38 MONICA GREEN (S)	31
Anf. 39 FINN BENGTSSON (M).....	32
Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (M).....	33
Anf. 41 MONICA GREEN (S)	34
Anf. 42 Finansminister ANDERS BORG (M).....	35
9 § Svar på interpellation 2010/11:285 om beskattningen av syntetisk diesel.....	35
Anf. 43 Finansminister ANDERS BORG (M).....	35
Anf. 44 CHRISTINA KARLSSON (S)	36
Anf. 45 Finansminister ANDERS BORG (M).....	37
Anf. 46 CHRISTINA KARLSSON (S)	38
Anf. 47 Finansminister ANDERS BORG (M).....	38
Anf. 48 CHRISTINA KARLSSON (S)	39
Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M).....	39
10 § Svar på interpellation 2010/11:290 om riskkapitalbolags intressen i välfärdsföretag.....	40
Anf. 50 Finansminister ANDERS BORG (M).....	40
Anf. 51 JACOB JOHNSON (V)	41
Anf. 52 STAFFAN ANGER (M).....	42
Anf. 53 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	42
Anf. 54 ANDREAS NORLÉN (M)	43
Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (M).....	44
Anf. 56 JACOB JOHNSON (V)	45
Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M).....	46
Anf. 58 JACOB JOHNSON (V)	47
Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M).....	48
Ajournering.....	48
Återupptagna förhandlingar	49
11 § Svar på interpellation 2010/11:294 om vägval mellan investering och privatkonsumtion	49
Anf. 60 Finansminister ANDERS BORG (M).....	49
Anf. 61 MONICA GREEN (S)	49
Anf. 62 SVEN-ERIK BUCHT (S)	50
Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (M).....	51
Anf. 64 MONICA GREEN (S)	52
Anf. 65 SVEN-ERIK BUCHT (S)	53
Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (M).....	54
Anf. 67 MONICA GREEN (S)	55
Anf. 68 Finansminister ANDERS BORG (M).....	55
12 § Svar på interpellation 2010/11:281 om aktivitetsförbudet för unga.....	56

Anf. 69 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	56
Anf. 70 MEERI WASBERG (S).....	57
Anf. 71 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	58
Anf. 72 MEERI WASBERG (S).....	58
Anf. 73 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	59
Anf. 74 MEERI WASBERG (S).....	60
13 § Svar på interpellation 2010/11:282 om åtgärder med anledning av Arbetsförmedlingens prognos för långtidsarbetslösheten	60
Anf. 75 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	60
Anf. 76 YLVA JOHANSSON (S).....	61
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	62
Anf. 78 YLVA JOHANSSON (S).....	63
14 § Svar på interpellation 2010/11:283 om unga funktionshindrades rätt till arbetsmarknadsåtgärder	64
Anf. 79 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	64
Anf. 80 KERSTIN NILSSON (S)	65
Anf. 81 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	66
Anf. 82 KERSTIN NILSSON (S)	66
Anf. 83 YLVA JOHANSSON (S).....	67
Anf. 84 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	68
Anf. 85 KERSTIN NILSSON (S)	68
Anf. 86 YLVA JOHANSSON (S).....	68
15 § Svar på interpellation 2010/11:286 om regeringens agerande i EU	69
Anf. 87 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	69
Anf. 88 PATRIK BJÖRCK (S)	71
Anf. 89 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	72
Anf. 90 PATRIK BJÖRCK (S)	72
Anf. 91 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	73
Anf. 92 PATRIK BJÖRCK (S)	74
Anf. 93 Arbetsmarknadsminister HILLEVI	
ENGSTRÖM (M).....	75
16 § Hänvisning av ärende till utskott.....	75
17 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	75
18 § Förnyad bordläggning.....	75

19 § Bordläggning.....	76
20 § Anmälan om interpellationer	76
21 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	77
22 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	78
23 § Kammaren åtskildes kl. 19.38.	78

Tryck: Elanders, Vällingby 2011